

ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม
ที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
บุษณีย์ สมญาประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2551

ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม
ที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
บุษณีย์ สมญาประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม
ที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ

ของ

บุษณีย์ สมญาประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2551

บุษณีย์ สมญาประเสริฐ. (2551). ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม
ที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ .

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย)

จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จาก
ประชากรได้มาตามขั้นตอนดังนี้ จับฉลากห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25
คน แล้วใช้แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านคัดเลือกเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนต่ำจำนวน 15 คนจำนวน 8
สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่
แผนการจัดกิจกรรมเกมประกอบนิทานเพื่อส่งเสริมการรักการอ่าน และแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านมีค่า
ความเชื่อมั่น .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ One-Way-Repeated-Measure ANOVA และ t-
test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทั้งก่อน และหลังการตัดกิจกรรมในแต่ละ
ช่วงสัปดาห์นี้มีการพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .
05 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่าคะแนนนิสัยรักการอ่านโดยเฉลี่ยมีการ
เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วง 8 สัปดาห์และเมื่อวิเคราะห์คะแนนนิสัยรักการอ่านของเด็ก
ปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจ ด้านเจตคติ ด้านการดูแลเก็บรักษาหนังสือ พบว่า
คะแนนนิสัยการรักการอ่านทั้ง 3 ด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับผลวิเคราะห์
คะแนนรวม ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE EFFECT OF STORY TELLING WITH GAME ACTIVITIES ON YOUNG CHILDREN ' S
READING PREFERENCE

AN ABSTRACT

BY

BUSSANEE SOMYAPRASERT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwitrot University

May 2008

Bussanee Somyaprasert. (2008). *The Effect of Story Telling with Game Activities on young Children 's Reading Preference*. Master Thesis, M.Ed. (Early Childhood Education) Bangkok Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr.Suchinda Kajonrunsilp,Assoc. Prof. Dr.BoonchirdPinyoanuntapong.

The purpose of this research was to study reading preference of young children through story telling with games. The sample consisted of 15 boys and girls with 4-5 years of age at Jittamate School , Bangkok . During the first semester , academic year 2007.

One classroom was randomised from two classroom with total number of 50 children . The 15 children with lower score of reading preference from 25 children in the randomed classroom was appointed for the sample group . Story telling with games activities were applied to the sample group for 8 weeks , three days each week , and 30 minutes each day .

The research instruments were story telling with games activities plans , and observation form for recording young children s reading preference practices . The data were analyzed with the One – Way – Repeated – Measure ANOVA and t – test dependent .

The results of this study revealed that reading preference of young children through story telling with game was significantly higher at .05 level . During the activities in the period of 8 weeks, the young children had mean scores of reading preference higher than before the activities. When analyzing the changing of reading preference of young children development during the week, the researcher found that young children's reading preference experienced story telling with games had been higher through 8 weeks.

The results also demonstrated that reading preference practices of young children for each aspects such as books interested aspect, good attitude of reading, and caring of book were significantly higher at .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม
ที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

ของ
บุษณีย์ สมญาประเสริฐ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ดร.สุจินดา ขจร
รุ่งศิลป์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญญอนันต์พงษ์
กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดและการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ
เป็นอย่างดี โดยตลอดมาในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ
กรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะและรองศาสตราจารย์
ดร.สิริมา ภิญญอนันต์พงษ์ กรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง อาจารย์รังรอง สมมิตร อาจารย์สุวรรณา
ไชยะธน อาจารย์ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ อาจารย์ฉัตรชัย วงศ์ศรี ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข
และให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คณะอาจารย์และขอบคุณเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล
ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนจิตต์เมตต์ (ปฐมวัย) กรุงเทพมหานครที่กรุณาให้ความร่วมมือและ
อำนวยความสะดวกในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรม
สั่งสอน ถ่ายทอดความรู้และให้ประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่าอย่างยิ่งกับผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ
คุณพ่อสุนทร สมญาประเสริฐ คุณแม่สุชาดา สมญาประเสริฐและนายสุพจน์ สมญาประเสริฐ
ขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่ได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณวรินทร์ทิพย์ ปรมัตถชยานนท์ คุณรติรัตน์ คล่องแคล่วและเพื่อน ๆ นิสิต
ปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัยที่มีส่วนช่วยเหลือแนะนำเป็นกำลังใจอย่างดีตลอดมาและมี
พระคุณอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา
มารดาที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่นและให้ทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยและพระคุณคณาจารย์
ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้ประสบการณ์
ที่ทรงคุณค่ายิ่ง

บุษณีย์ สมญาประเสริฐ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของกิจกรรม	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตการศึกษาครั้งนี้ว่า	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
พัฒนาการของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาภาษา	8
ความสนใจในการอ่านของเด็ก	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	12
การอ่าน	12
ความหมายของการอ่าน	12
ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน	13
ความสำคัญของการอ่าน	14
สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	19
ความหมายของนิทาน	19
คุณค่าของการอ่านเล่านิทาน	21
ประเภทของนิทาน	23
การเลือกนิทาน	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	30

สารบัญ

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม.....	32
ความหมายของเกม.....	32
ประเภทของเกม.....	33
หลักการนำเกมมาใช้.....	37
จุดมุ่งหมายของเกม.....	39
ประโยชน์ของเกม.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม.....	42
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรักการอ่าน.....	44
ความหมายของการส่งเสริมการอ่าน.....	44
แนวคิดในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่าน.....	47
เจตคติที่ดีของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือ.....	48
ความสำคัญของการจัดมุมหนังสือ.....	49
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนิสัยรักการอ่าน.....	51
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	57
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	58
แบบแผนและการดำเนินการทดลอง.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72

สารบัญ

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	81
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	81
ขอบเขตของการวิจัย.....	81
ระยะเวลาในการวิจัย.....	81
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
วิธีการดำเนินการทดลอง.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	88
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย.....	88
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก.....	100
ภาคผนวก ข.....	112
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	115

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เกณฑ์การให้คะแนน.....	61
2 แผนการทดลอง.....	65
3 การดำเนินการทดลองในกลุ่มเด็กอายุ 4-5 ขวบ.....	66
4 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย ก่อนร่วมกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบ การเล่น.....	72
5 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาคะแนนรักการอ่านโดยรวมและด้าน.....	73
6 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนนิสัยรักการอ่านโดยรวมของเด็กแต่ละสัปดาห์...	74
7 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านด้านความสนใจ ของเด็กปฐมวัยของแต่ละสัปดาห์.....	76
8 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านด้านเจตคติของเด็กปฐมวัย ที่มีผลต่อการอ่านหนังสือของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์.....	77
9 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านด้านการดูแลเก็บรักษา หนังสือของเด็กปฐมวัยของแต่ละสัปดาห์.....	79

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เกณฑ์การให้คะแนน.....	6
2 เส้นภาพแสดงการพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยรวมของเด็กปฐมวัยเป็นรายสัปดาห์.....	75
3 เส้นภาพแสดงการพัฒนานิสัยรักการอ่านด้านความสนใจของเด็กปฐมวัย เป็นรายสัปดาห์.....	76
4 เส้นภาพแสดงการพัฒนานิสัยรักการอ่านดูแลเก็บรักษาหนังสือของเด็กปฐมวัย เป็นรายสัปดาห์.....	78
5 เส้นภาพแสดงการพัฒนานิสัยรักการอ่านดูแลเก็บรักษาหนังสือของเด็กปฐมวัย เป็นรายสัปดาห์.....	79

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การสร้างให้เด็กปฐมวัยมีนิสัยรักการอ่านนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงต่างๆที่จะมาถึง การจัดการศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรมของประเทศสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย ทั้งยังสร้างความสมดุล และกลมกลืนของการพัฒนาระหว่างด้านต่างๆได้ และเพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนเป็นจุดหมายหลักเนื่องด้วยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคนและคุณภาพของคน ด้วยเหตุผลที่ว่าคนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจสติปัญญา และสังคมเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาการเรียนรู้มีคุณลักษณะมองกว้างไกล คิดไกล ใฝ่ดี มีวินัยในตนเองมีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะผู้ที่นิยมนิสัยรักการอ่านย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวาง สามารถนำความรู้ไปพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมให้ดีขึ้นได้

หากแต่คนไทยในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มีนิสัยรักการอ่านลดลง ทั้งๆ ที่การอ่านเป็นการหาความรู้ที่ง่ายและมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าวิธีอื่นๆ จากผลการวิจัย ทรวงศ์ อักษรเสื่อ (2533: 22-29) พบว่านักศึกษาใช้เวลาอ่านหนังสือเฉลี่ย 7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือ 1-2 เล่มต่อเดือน ส่วนผลสำรวจขององค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ พบว่าประเทศไทยที่ด้อยพัฒนาด้านการอ่านหนังสือโดยให้สถิติว่าเมืองไทยเฉลี่ยแล้วอ่านหนังสือคนละ 5 หน้ากระดาษต่อปี (ศรีรัตน์ เจิงกลินจันทร์. 2536: 34) ที่รายงานว่าคนไทยมีสถิติการอ่านหนังสือเพียง 10 บรรทัดต่อคนต่อปี และนิดดา หงส์วิวัฒน์ (2543: 61) ได้สำรวจสถิติการอ่านหนังสือของเด็กไทย พบว่าเด็กไทยอ่านหนังสือ 2 บรรทัดต่อคนต่อเดือน ซึ่งยังนับว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศญี่ปุ่น ที่มีสถิติการอ่านหนังสือ 10 เล่มต่อคน ต่อเดือนซึ่งสาเหตุที่คนไทยไม่อ่านหนังสือคือการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านไม่ได้ทำอย่างจริงจัง

ซึ่งจากการสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของประชากร พบว่าในปี 2548 ผู้ไม่อ่านหนังสือมีแนวโน้มลดลงเหลือร้อยละ 30.9 ซึ่งเหตุผลหลักของการอ่านหนังสือของคนไทยในทุกวัย คือ การชอบฟังวิทยุ ดูทีวี มากกว่าการอ่านดังที่ ศรีรัตน์ เจิงกลินจันทร์ (2542: 40) กล่าวว่า สาเหตุที่คนไทยขาดนิสัยรักการอ่านนั้นมีสาเหตุประการหนึ่งมาจากอิทธิพลจากสื่ออื่นๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญดังกล่าวแล้ว ประเทศต่างๆได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและปรารถนาที่จะให้ประชาชนในชาติเป็นนักอ่าน จึงมีการร่วมมือระหว่างประเทศในการรณรงค์ให้ประชาชนในชาติเป็นนักอ่าน จึงมีการร่วมมือกันระหว่างประเทศการรณรงค์ให้ประชาชนในชาติเป็นผู้รู้หนังสือ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. 2530:3-4)ประเทศไทยเป็นหนึ่งในบรรดาประเทศที่เล็งเห็นความสำคัญของการอ่านดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยเฉพาะในมาตรา 24 (3) ได้กำหนดให้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

การอ่านเป็นนิสัยอย่างหนึ่งที่สร้างสรรค์ และส่งเสริมได้ จำเป็นต้องฝึกเป็นอันดับแรก เพราะการอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ ให้ดีขึ้น นักเรียนที่มีพื้นฐานการอ่านดี ย่อมสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการศึกษาหาความรู้ด้านต่างๆ และใช้ในทุกระดับการศึกษา ยิ่งระดับการศึกษาสูงเท่าใดการอ่านยิ่งสำคัญเป็นทวีคูณ (วิฑูรย์ รองศรีแย้ม. 2534 : 2) ซึ่งมีความสอดคล้องกับมีเดีย จุฬา (2549: 14) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หากเด็กรักการอ่าน สามารถอ่านได้อย่างแตกฉาน จะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในชั้นเรียนและสร้างนิสัยถาวรให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้ศิริพร ทองชูดำ (2540: 2) กล่าวว่าพฤติกรรมรักการอ่านส่วนหนึ่งเกิดจากความสนใจ การอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอและการมีเจตคติการอ่านที่ดีต่อการเรียนรู้ เป็นการวางรากฐานของการเกิดนิสัยรักการอ่าน

นิสัยรักการอ่านมิได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจำเป็นต้องอาศัยการปลูกฝัง กระตุ้นและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านนั้นจำเป็นต้องทำตั้งแต่อายุน้อยๆ (ศิริรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. 2542: 38) ทั้งจากพ่อแม่ ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว เมื่อเด็กก้าวเข้าสู่ระบบการศึกษา เป็นหน้าที่โดยตรงของสถาบันการศึกษาพัฒนาการอ่านของผู้เรียน เพื่อให้เป็นสังคมของการอ่านด้วยการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายรูปแบบ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน จึงได้ประกาศในปี 2546 เป็นปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังให้เด็กไทยรักการอ่านหนังสือและสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมทั้งในระดับโรงเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ

จากสภาพการณ์ดังกล่าวนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านนั้น ควรมีการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมที่จะช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กให้ยั่งยืน การพัฒนานิสัยรักการอ่านสามารถทำได้หลายวิธีดังที่ อภินันท์ สวัสดิ์พงษ์ (2531: 115-116) ได้

ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์จัดมากที่สุด คือ การเล่านิทาน รองลงมาคือ การเล่าเรื่องจากหนังสือ การแนะนำหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟังการแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ การจัดทำรายชื่อหนังสือที่น่าสนใจ เกมแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ และการได้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ สหทยา ชินสมบุญ (2528: 10-15)

ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้การจัดกิจกรรมการใช้เกมในการสอนจะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข เพลิดเพลินเพราะมีความรู้สึกเหมือน ไม่ได้ถูกบังคับให้เรียน ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน ได้ค้นคว้าด้วยตนเองและวิธีการเล่น ในขณะที่เด็กกำลังเล่น เด็กจะต้องเรียนด้วยการกระทำของตนเอง ทำให้เกิดความคิด พร้อมทั้งได้มีโอกาสแสดงออก จากการทดลอง คิดทำในสิ่งที่ตนต้องการทำ จะทำให้เด็กเกิดความอยากรู้ อยากเล่น ทดลองเล่นด้วยความสนุกสนานและทั้งนี้ยังสอดคล้องกับเกติณี ไชติกเสถียร (2523: 3) ที่กล่าวว่า เกมเป็นสื่อการสอนที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพราะความต้องการที่จะให้ถึงจุดประสงค์ จึงเป็น การกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูได้ตระหนักถึงความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยการพัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการเล่นเกม โดยหวังว่ากิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้นซึ่งจะเพิ่มพูนมากขึ้นตามศักยภาพ และความสนใจแต่ละคนสมดังเป็นเยาวชนไทยในสังคมการเรียนรู้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบเกมที่มีผลต่อการพัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

- 1 . เพื่อศึกษาพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบเกมก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์
2. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบเกม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับเด็กปฐมวัย ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องของการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็ก และเข้าใจถึงการจัดกิจกรรมเกมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย)

จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย)

จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรได้มาตามขั้นตอนดังนี้ จับฉลากห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน แล้วใช้แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านคัดเลือกเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนต่ำจำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรจัดกระทำ คือ การจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการเล่นเกม

ตัวแปรตาม คือ การรักการอ่านของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่

- การสนใจการอ่าน
- เจตคติต่อการอ่าน
- การดูแลและเก็บรักษาหนังสือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กอายุ 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย) กรุงเทพมหานคร
2. การเล่นนิทานประกอบการเล่นเกมโดยเนื้อหาของเกมจะสอดคล้องกับเนื้อหาในนิทานที่คุณครูนำมาเล่า เกมทุกเกมเด็กๆ จะมีส่วนร่วมในการคิด มีคุณครูเป็นผู้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ โดยลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการเล่นเกมมีดังนี้

ขั้นนำ (ใช้เวลา 5 นาที)

1. เตรียมเด็กให้พร้อมโดยการร้องเพลง เล่นเกมปริศนา
2. คุณครูได้ให้ตัวแทนเด็กในแต่ละวันเลือกหนังสือนิทานที่ตนเองสนใจ 1 เล่มจากมุมหนังสือนิทานที่คุณครูจัดเตรียมไว้แล้ว 24 เล่มนำมาเล่าให้เด็กฟัง เมื่ออ่านจบแล้วคุณครูเชิญชวนเด็กๆ ให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน
3. หลังจากที่คุณครูเล่านิทานจบ ชวนเด็กมาร่วมกันคิดเกมจากนิทานที่เด็กได้เลือกมา

ขั้นดำเนินการ (ใช้เวลา 20 นาที)

เด็กร่วมกันกำหนดกฎกติกาที่ใช้ในการเล่นเกมนั้น ในระหว่างการเล่นเกมนั้นเด็กสามารถหยิบสื่ออุปกรณ์ที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้เพื่อนำไปใช้ประกอบในการเล่น และในระหว่างการเล่นเกม ผู้วิจัยจะให้คำแนะนำ และกระตุ้นด้วยคำถามเพื่อสร้างให้เด็กปฐมวัยเกิดนิสัยรักการอ่าน

ขั้นสรุป (ใช้เวลา 5 นาที)

เด็กและครูร่วมกันสนทนา ให้เด็กเป็นผู้สรุปกิจกรรมและตอบคำถามเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน หรือวาดรูปถ่ายทอดออกมา (เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ)

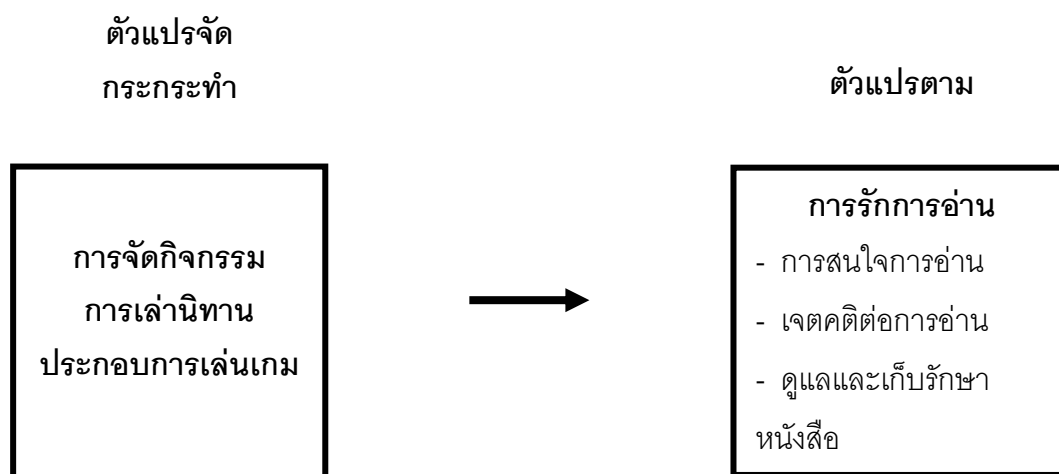
3. การรักการอ่านของเด็กปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกมาให้เห็นถึงนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยกับหนังสือนิทาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้สังเกตการรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยจำแนกเป็น 3 ด้านดังนี้

3.1 ความสนใจของเด็กปฐมวัย สังเกตจากระยะเวลาที่ใช้ในมุมหนังสือ สามารถตอบคำถามง่ายๆ เกี่ยวกับเรื่องเนื้อเรื่อง ตัวละคร ภาพที่เกี่ยวข้อง และความต้องการยืมหนังสือนิทานกลับบ้าน สามารถชี้บอกว่าภาพใดคือตัวละครในเรื่อง สามารถเลือกภาพเกี่ยวกับเรื่องได้ถูกต้องและต้องการยืมหนังสือกลับบ้าน

3.2 เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการอ่านหนังสือนิทานโดยเด็กปฐมวัยมีความสนใจในการฟังเรื่องราวต่างๆ บอกได้ว่าเรื่องที่ฟังสนุกหรือไม่สนุก อยากอ่านหนังสือ หรือร้องขอให้อ่านให้ฟัง และพินิจดูภาพในหนังสือด้วยความพินิจวิเคราะห์

3.3 การดูแลเก็บรักษาหนังสือนิทานเด็กปฐมวัยรู้จักการเก็บหนังสือ เข้าที่ เปิดหนังสืออย่างเบา มือไม่แย่งกันอ่านหนังสือ ไม่นอนทับหนังสือและไม่นำหนังสือออกนอกมุมหนังสือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบเกม มีการพัฒนาการนิยัรักการอ่านในแต่ละสัปดาห์แตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการนิยัรักการอ่าน สูงขึ้นหลังจากใช้กิจกรรมการเล่นิทานประกอบเกม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พัฒนาการของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาภาษา
 - 1.1 ความสนใจในการอ่านของเด็ก
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
2. การอ่าน
 - 2.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน
 - 2.3 ความสำคัญของการอ่าน
 - 2.4 สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน
 - 3.1 ความหมายของนิทาน
 - 3.2 คุณค่าของการอ่านเล่านิทาน
 - 3.3 ประเภทของนิทาน
 - 3.4 การเลือกนิทาน
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม
 - 4.1 ความหมายของเกม
 - 4.2 ประเภทของเกม
 - 4.3 หลักการนำเกมมาใช้
 - 4.4 จุดมุ่งหมายของเกม
 - 4.5 ประโยชน์ของเกม
 - 4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรักการอ่าน
 - 5.1 ความหมายของการส่งเสริมการอ่าน
 - 5.2 แนวคิดในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่าน
 - 5.3 เจตคติที่ดีของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือ
 - 5.4 ความสำคัญของการจัดมุมหนังสือ
 - 5.5 วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่าน

1. พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

อรพรรณ บุตรกตัญญู (2549: 28) ได้กล่าวว่า ในการพัฒนาการทางภาษาและการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่อายุ 4 ปี สามารถที่จะขยายคำศัพท์จาก 4,000 – 6,000 คำ แสดงให้เห็นถึงความสนใจการใช้คำที่เป็นนามธรรมมากขึ้น

สามารถพูดได้ 5-6 คำต่อประโยค ชอบร้องเพลงและชอบจังหวะ ชอบการเล่นนิ้วมือ ไม่กล้าพูดต่อหน้ากลุ่มในบางครั้งชอบเล่าให้คนอื่นฟังเกี่ยวกับเรื่องของตัวเองและประสบการณ์ของตนเอง ใช้ความคล่องแคล่วในการพูดเพื่อเรียกร้องสิ่งต่างๆ และเริ่มหย่าแหย่ผู้อื่นแสดงอารมณ์ผ่านท่าทางได้ และอ่านภาษากายของผู้อื่น สามารถคุมระดับเสียงของตนเองในบางช่วงเวลาเริ่มอ่านบริบทที่มีตัวนะทางสังคมได้ ใช้โครงสร้างประโยคที่ก้าวหน้ามากขึ้น เช่น ประโยคแสดงความสัมพันธ์ ประโยค ประโยคที่มีคำถามต่อท้ายและทดลองใช้โครงสร้างใหม่ๆ ทำให้ยากสำหรับผู้ฟัง พยายามสื่อสารมากกว่าการที่ตัวเองใช้ ยืมและขยายคำต่างๆ ด้วยการสร้างความหมาย เรียนรู้คำใหม่ได้อย่างรวดเร็วถ้ามีความสัมพันธ์กับตัวเอง สามารถเล่าเรื่องซ้ำๆ 4-5 ลำดับขั้น หรือ 4-5 ประโยคในเรื่องหนึ่งได้

การพัฒนาการอ่านของเด็ก ความสนใจการอ่านของเด็กในวัยต่างๆ กัน มีดังต่อไปนี้

1. เด็ก 0-3 ปี ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนกระทั่งอายุ ได้ 3 ปี (Childhood) จากการค้นคว้าของผู้เชี่ยวชาญให้เราทราบว่าทารกนั้นสามารถรับรู้และมีพัฒนาการทางสมองที่มีผลต่อการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ดังนั้นเพื่อให้เด็กได้มีอารมณ์สงบเลี้ยงง่ายและช่วยส่งเสริมศักยภาพ และความพร้อมในการเรียนรู้ให้กับทารกได้อย่างดีจึงควรมีการพัฒนาทารกในครรภ์โดยอาศัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี

หลังจากการคลอดออกมาแล้ว เด็กจะได้ฟังเสียงเพลงเห่กล่อมเสียงดนตรีเบาๆ และเสียงคำคล้องจอง เด็กช่วงนี้จะมีความสนใจน้อยมากจะเปลี่ยนความสนใจอยู่เรื่องประมาณ 2-3 นาทีไม่ถึง 5 นาที และชอบดูหนังสือที่ภาพสีสดชัด เด็กวัยนี้ชอบการสัมผัสเพื่อการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจเป็นหลักสำคัญของการเล่น เช่น ตุ๊กตา สัตว์ ผลไม้ ซึ่งอาจทำได้ด้วยผ้าหรือนุ่นก็ได้ นอกจากนั้นเด็กยังชอบของเล่นที่หมุนหรือเคลื่อนไหวได้ของเล่นที่ฝึกกล้ามเนื้อให้แข็งแรงอยากรู้ อยากเห็นและคว้า หยิบ จับดึง เขย่า และสั่นของเล่น

เด็กในวัย 2-3 ปี จะบอกชื่อต่างๆ ที่คุ้นเคยได้ เช่น สิ่งของหรือของเล่นต่างๆ จะเรียกชื่อตามความแตกต่าง มีการชี้ภาพในหนังสือ ภาพสัตว์ต่างๆ ตามที่รู้จักตอบคำถามของผู้ใหญ่ได้ พูดคำต่อที่ผู้ใหญ่เล่าเรื่องหรือชี้ภาพตามได้ เข้าใจคำพูดของผู้ใหญ่มากขึ้นร้องเพลงได้ ท่องตัวเลข 1-10 ได้ ท่องชื่อญาติของตนเอง ตัวละคร ชอบฟังพ่อแม่เล่านิทานให้ฟัง และชี้ตามไปด้วย พูดประโยคที่ยาวขึ้น อ่านตามได้ ชอบอ่านหนังสือภาพและชอบอ่านหนังสือที่ออกแบบเป็นรูปต่างๆ

2. เด็กในวัย 3-6 ปี เด็กในวัยนี้ชอบมีเพื่อนเล่น สนใจตนเองน้อยลงและสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวสนใจท้องฟ้า พระอาทิตย์ ความสนใจเด็กในวัยนี้จะสั้นมาก 5-10 นาทีชอบดูภาพเป็นภาพสี่ตัวหนังสือน้อยแต่ภาพมาก จำนวนหน้าไม่มากนักชอบฟังคำคล้องจองชอบฟังนิทานเรื่องสั้นๆ ชอบซักชอบถามในเรื่องที่เห็น หรือได้ยินได้ฟังตลอดเวลาชอบฟังนิทานต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสัตว์พูดได้และถามอยู่ตลอด

3. เด็กในวัย 6-8 ปี เด็กวัยนี้สนใจเรื่องต่างๆ เพิ่มมากขึ้นรู้ศัพท์เพิ่มมากขึ้น รู้จักสิ่งแวดล้อมต้นไม้ ดอกไม้ ชอบฟังเรื่องลึกลับธรรมชาติ นางฟ้า เทวดา ชอบเรื่องที่เป็นจริงมากขึ้น เริ่มอ่านเรื่องที่ตลกขบขัน ชอบเรื่องที่มีแง่ชวนคิด เด็กวัยนี้ชอบอ่านเรื่องที่มีแง่ชวนคิด เด็กผู้ชายชอบเรื่องที่ตื่นเต้นเรื่องที่มีผจญภัย เด็กหญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับบ้าน ตุ๊กตา เสื้อผ้าความสนใจในการอ่านยาวมากขึ้น 15-20 นาที

เด็กวัยนี้ชอบอ่านหนังสือที่มีรูปภาพ เนื้อเรื่อง ลีลาการใช้ถ้อยคำสำนวน อ่านหนังสือแตกฉานมากขึ้น (รัตนพร สงวนประสาทพร. 2545)

การอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน ตั้งแต่ยังเป็นเด็กวัยเด็ก เพื่อประโยชน์ให้เด็กเติบโต ได้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกคนควรจะทราบพัฒนาการของเด็กวัยต่างๆ เกี่ยวกับความสนใจ และความต้องการของเขา เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกหนังสือหรือวิธีการในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กในวัยต่างๆ (ไพพรรณ อินทนิล ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ม.ป.ป.: 62- 67)

ในวัยทารก (ตั้งแต่แรกเกิด – 2 ขวบ) เมื่อทารกสามารถเปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เมื่อนั้นระบบสื่อสัญญาณของทารกจึงพัฒนาถึงขั้นภาษาได้ เด็กทารกจะเข้าใจความหมายของคำพูดของผู้อื่นได้ดีกว่า แสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาเป็นคำพูด เด็กทารกก็เช่นกัน แสดงความรู้สึกออกทางสีหน้า สุ่มเสียงหรือท่าทาง ช่วยให้เข้าใจความหมายของผู้พูดได้มากขึ้น ทารกเข้าใจคำพูดดีพอที่จะมีปฏิกิริยาตอบคำสั่งได้ 2-6 คำสั่งอย่างถูกต้อง เมื่อเข้าใจแล้วจะฟังทารกจะเริ่มเข้าใจคำวิเศษณ์ และคุณศัพท์เข้าใจคำคุณศัพท์ อธิบายถึงปฏิกิริยาของคน หรือสิ่งของ เช่น ดี และ ชั่ว ในระยะนี้ ไม่เพียงแค่ว่าทารกจะเรียนรู้เรื่องคำใหม่ ทารกยังเรียนรู้ความหมายใหม่จากคำเก่าด้วย

ในวัย 2 ขวบ ทารกจะบอกชื่อของสิ่งของวัตถุที่คุ้นเคย ซึ่งภาพตามที่รู้จัก ตามคำถามของผู้ใหญ่ พออายุ 3 ขวบ ซึ่งสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น ช่างถามจุกจิกและชอบร้องเพลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารู้จักท่วงทำนองและความไพเราะของเสียงเพลงเข้าใจคำพูดของผู้ใหญ่ความหมายต่างๆ

ทารกในวัยนี้ยังไม่มีข้อคิดเห็นและมาตรฐานในเรื่องคุณค่า ทารก จะเริ่มเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อแม่ การสั่งสอนของผู้ใหญ่จะมีพฤติกรรมอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับความรู้สึกที่เด็กมีขณะนั้น ทารกยังไม่มีความรู้สึกนึกคิด ยังไม่มีมาตรฐานของความคิดถูกหรือผิดในวัยนี้ทารก จะเริ่มสร้างคำศัพท์เองการใช้ประโยคอย่างง่ายและเริ่มเลียนแบบผู้ใหญ่ ความสนใจและความต้องการหนังสือเป็นรูปภาพ เพราะยังไม่สามารถอ่านและเข้าใจภาษาเขียนได้ เด็กในวัยนี้ความสนใจน้อยมากประมาณ 2-3 นาที ไม่เกิน 5 นาที ชอบดูรูปภาพสีสดของเด็กในวัยนี้จะใช้การสัมผัสเป็นสื่อสร้างความเข้าใจ

วัยก่อนการเข้าเรียน (อายุ 2-4 ปี) เด็กในวัยนี้เข้าใจและรับสัมผัสได้ดีและจะสามารถสร้างมโนภาพเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ โดยอาศัยประสบการณ์ตรง แต่ยังเป็นไปไม่ละเอียด เช่น เด็กจะเห็นสิ่งของแต่ในด้านของความกว้างยาว ส่วนความลึกนั้นยังไม่ถึง โลกของเด็กในวัยนี้ประกอบด้วย การมองเห็นได้และการจับต้องได้ เด็กในวัยนี้วาดภาพความรู้สึกมากกว่าการวาดภาพที่มองเห็น เช่น การวาดภาพตัวเองใหญ่โต แต่วาดภาพเพื่อเล็กลงโดยปกติเด็กเล็กๆ ไม่สามารถแยกแยะสิ่งที่เขารับรู้ออกมาเป็นส่วนเล็กๆ ได้ ส่วนใหญ่เด็กจะรับรู้โครงสร้างส่วนนอกหมด

พัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กในวัยนี้จะรวดเร็วมากขึ้น สนใจคำพูดเป็นคำๆ และสนใจคำคล้องจอง บทร้องเล่นเป็นจังหวะ คำซ้ำและเรียนรู้เรื่องคำศัพท์เพิ่มขึ้นรวดเร็วได้รับการสอนให้รู้จักคำต่างๆ ความหมายของคำ ทำให้เป็นคนชอบซักถาม ทำให้ได้ใช้ คำกิริยา คำสรรพนามและคำวิเศษณ์มากขึ้น ความแตกฉานเกี่ยวกับคำศัพท์ต่างๆ ไม่ขึ้นอยู่กับสติปัญญาอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับโอกาส และการสนใจให้เรียนรู้ด้วย

นอกจากศัพท์ที่ใช้อยู่ทั่วไป เด็กยังเรียนรู้คำที่เฉพาะอยู่อีกหลายคำเป็นต้นว่า คำขอใจ ขอบคุณ รู้จักคำศัพท์ที่บอกสีต่างๆ จำนวน เวลา ประโยคที่ใช้สั้นๆ ที่มี 3-4 คำ ประกอบคำนามเป็นส่วนมาก เมื่อฟัง 3 ขวบ ประโยคที่ใช้จะเริ่มยาวขึ้น กับเป็นประโยคสั้นๆ ง่ายๆ 2-3 ประโยค เชื่อมด้วยสันธาน “และ” “กับ” “หรือ” “แล้วก็” ความสนใจ และความต้องการหนังสือ เด็กที่สนใจตนเองและเด็กในวัยเดียวกัน ชอบฟังคำพูดที่คล้องจองกัน การเห่กล่อม การร้องเพลง เริ่มเลียนเสียงคำพูดและเริ่มจำคำใหม่ๆ ชอบดูสีโดยเฉพาะสีสดๆ ชอบสัตว์ โดยเฉพาะเด็กที่มีสัตว์เลี้ยงของตนเอง ชอบดูรูปหรือฟังเรื่องใกล้เคียงกับสิ่งแวดล้อมของตนเอง ชอบดูหนังสือมากๆ ชอบฟังนิทานเรื่องสั้นๆ และเมื่อชอบเรื่องใดแล้วก็ชอบเล่าซ้ำแล้วซ้ำอีก โดยไม่รู้จักเบื่อหน่าย

เริ่มพูดเป็นคำศัพท์ ชอบศัพท์ ชอบดูรูปหรือฟังเรื่องที่ใกล้เคียงกับสิ่งแวดล้อมตนเอง ควรให้ดูหนังสือภาพที่ให้ความคิดสร้างสรรค์ ฟังนิทาน ท่องกลอนสั้นๆ อย่างรู้ความหมายของคำ สอนให้รู้จักตัวหนังสือ โดยให้ภาพเป็นสื่อความหมาย

วัยอนุบาลศึกษา (อายุ 4-6 ปี)

เริ่มมีความคิดคำนึงในทางจินตนาการมากขึ้น ต้องการสร้างความอบอุ่นด้วยการสร้างสัมพันธกับผู้ใหญ่ เป็นระยะที่ความเจริญทางภาษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว ต้องการที่จะได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ สิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ทางภาษาได้ดี ก็โดยการจัดเครื่องเล่นแก่เด็กมากๆ วิธีการเล่นของเด็กจะช่วยเสริมการเรียนรู้ และเป็นการฝึกภาษาในการสื่อความหมายได้ดีเด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้องก็ตาม ชอบซักถาม แต่ถ้าไม่มีผู้ใดตอบเด็กจะอยากรู้อยากเห็นน้อยลง ทำให้ด้อยกว่าเด็กอื่นในด้านสติปัญญา

ความสนใจและความต้องการหนังสือ วัยนี้สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์พ่อแม่ ญาติพี่น้อง พระจันทร์ ดวงดาว รูปทรงต่างๆ ความสนใจของเด็กในวัยนี้จะน้อยมาก ประมาณ 5-10 นาที ชอบฟังคำคล้องจองต่างๆ ชอบฟังนิทานสั้น การ์ตูน ชอบฟังคำพูดซ้ำๆ สั้นๆ สนใจในเรื่องธรรมชาติใกล้ตัวมาก

ชอบนิทานประเภทสัตว์วิเศษ สัตว์พูดได้ โดยเฉพาะนิทานก่อนนอนชอบเรื่องที่แสดงถึงความยุติธรรม จบเรื่องด้วยความสุขเรื่องที่มีความตื่นเต้นเล็กน้อยช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์อันใหม่ได้ดี

1.1 ความสนใจในการอ่านของเด็ก

ความต้องการของเด็กตามธรรมชาติทั้ง 6 ประการที่กล่าวมาแล้ว เป็นสื่อเชื่อมโยงความสนใจในการอ่าน อย่างไรก็ตามความสนใจการอ่านของเด็กในแต่ละวัยยังแตกต่างกันอีก นอกจากความพร้อมทางด้านสติปัญญา ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจในการอ่านและความยินดีที่จะอ่าน ก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อการอ่านของเด็กได้เช่นกัน

มีนักการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศได้ทำการศึกษารวบรวมความสนใจในการอ่านของเด็กหลายคนด้วยกัน ซึ่งส่วนมากได้ผลออกมาคล้ายคลึงกันดังนี้

อายุ 2 ขวบ ชอบฟังเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง เป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเอง เกี่ยวกับชีวิตประจำวันสั้นๆ ง่ายๆ เช่น เรื่อง ครอบครัว พ่อแม่ พี่น้อง สัตว์เลี้ยงในบ้าน เริ่มเรียนพูดเป็นคำๆ เริ่มจำคำใหม่ ชอบฟังคำพูดที่คล้องจองกันชอบดูสีโดยเฉพาะสีแดงๆ

อายุ 3-4 ขวบ ยังชอบฟังเรื่องราวใกล้ตัวหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับในชีวิตจริง ชอบสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยงของตัวเองและชอบฟังนิทานที่อิงความจริงอยู่บ้าง

อายุ 4-5 ขวบ เป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการรู้ว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้มาจากไหน ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เริ่มมีจินตนาการเริ่มเข้าใจความจริงระหว่างเรื่องจริงและเรื่องของการสมมติ ชอบเรื่องนางฟ้า เทวดาและเรื่องสั้นๆ มีตัวละครน้อย

อายุ 5-6 ขวบ วัยนี้เริ่มสนใจเรื่องของความเป็นจริงแยกเรื่องอดีตและเรื่องปัจจุบันออกจากกันได้ รู้จักสิ่งแวดล้อมที่อยู่ห่างตัวมากขึ้น เริ่มเข้าใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่เป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนแต่ก่อน เนื้อหาของหนังสือควรเป็นเรื่องที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

งานวิจัยต่างประเทศ

อาร์ม สตรอง (Armstrong. 1960:373) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้คำศัพท์ที่เด็กรู้จักฟังการอ่าน โดยศึกษาเด็กอายุ 6-13 ปี ผลปรากฏว่าเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปี ลงมาจะรู้จักใช้คำศัพท์ที่ได้จากการฟังมากกว่าการอ่าน แต่เมื่ออายุเพิ่มขึ้นจำนวนคำศัพท์ที่แตกต่างกันจะลดลงอย่างรวดเร็ว

2. การอ่าน

2.1 ความหมายของการอ่าน

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2525: 16) การอ่านนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตของมนุษย์ เพราะการอ่านให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้าน และทุกโอกาสทั้งในการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ

ศรีสุตา จริยากุล (2527: 5) การอ่านคือ การรับรู้ความหมายของสารจากลายลักษณ์อักษร ซึ่งอาจจะเป็นการอ่านออกเสียงหรือการอ่านในใจ การอ่านจำแนกได้ 2 ระดับคือ การอ่านในระดับรูปธรรม คือขณะที่อ่านหนังสือตัวอักษรจะปรากฏอยู่ในสายตา แต่อาจรู้ความหมาย หรือไม่รู้ความหมายก็ได้และการอ่านในระดับนามธรรม คือ แปลตัวหนังสือเป็นในรูปเสียงและความหมายได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530: 917) การอ่านหมายถึงว่าอ่านตามตัวอักษร ออกเสียงตามตัวอักษร ดูหรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ สังเกต หรือพิจารณาดูให้เข้าใจ

มณีรัตน์ สุขโชค (2537: 1) กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สาร ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสิ่งที่อ่าน หรือจากที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมาเป็นภาษา ผ่านอักษร การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการใช้ความคิด

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539: 1) การอ่านมีความสำคัญเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้ และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนการอ่านอยู่เสมอ ก็จะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานการอ่านที่ดีทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญ และมีความรู้กว้างขวาง

ฉวีวรรณ คูหาภินนธ์ (2542: 11) การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนโต จนกระทั่งถึงวัยชราการอ่านทำให้ทราบข่าวสารข้อมูลต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้อ่านมีความสุข มีความวังและมีความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน

สรุปได้ว่า การอ่านคือ การรับรู้ความหมายของสารจากลายลักษณ์อักษร การอ่านนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตของมนุษย์ เพราะการอ่านให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้าน กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สาร ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสิ่งที่อ่าน หรือจากที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมาเป็นภาษา ผ่านอักษร การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และ ความสามารถในการใช้ความคิด

2.2 ทฤษฎีการอ่าน

แนวคิดของบรูเนอร์ (สุขุม เฉลยทรัพย์. 2531: 114-115 ; อ้างอิงจาก Bruner. 1960: 34) เป็นบุคคลสำคัญเกี่ยวกับการสอนชนิด “Discovery Approach” โดยมีความคิดเกี่ยวกับการสอนว่า ในการสอนเรามุ่งหวังที่จะสอนให้คนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เราสอนเนื้อหา แต่มิใช่เพียงการท่องจำแต่สอนเพื่อจะช่วยให้ได้ผลผลิต

แนวความคิดเกี่ยวกับการอ่านตามทฤษฎีของบรูเนอร์นั้น จะเป็นการผสมผสานกระบวนการต่างๆ 3 กระบวนการต่อไปนี้เข้าด้วยกัน ซึ่ง ทั้ง 3 กระบวนการนั้นอาจเกิดขึ้นโดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้

1. ขั้นค้นหาความรู้ (acquisition) ขั้นค้นหาความรู้จากการอ่านใหม่ ๆ เข้าแทนที่ความรู้เก่าเป็นการจัดระเบียบโครงร่างของความรู้จากการอ่านความรู้ใหม่ ๆ เข้าไปแทนที่ความรู้เก่าหรือเป็นการจัดระเบียบความรู้ที่ได้รับมาให้เป็นระเบียบมากขึ้น
2. ขั้นดัดแปลงความรู้ (transformation) ขั้นดัดแปลงความรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงข่าวสารความรู้ที่ได้รับมาจากการอ่านนั้นให้เกิดประโยชน์ต่อประสบการณ์หรือสถานการณ์ใหม่ๆ หรือ เกิดความคิดใหม่ๆ หรือ เกิดแนวความคิดใหม่ๆ ที่จะจัดโครงร่างของระเบียบข่าวสารความรู้เดิมนั้น เพื่อให้สัมพันธ์ และต่อเนื่องกับความรู้สถานการณ์ความรู้ใหม่
3. ขั้นประเมินผลความรู้ (evaluation) ขั้นประเมินผลความรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกับข้อ 2 โดยผู้เรียนหรือผู้อ่านจะประเมินว่า สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดีหรือทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวหน้ามากขึ้น หรือไม่เพียงใด

จากแนวคิดของบรูเนอร์ จะสามารถยกตัวอย่างได้ดังนี้ คือ ผู้อ่านเมื่ออ่านไปแล้วได้ความงำรู้ใหม่ว่าการทำขนมไม่ให้นุ่มง่ายนั้นทำได้อย่างไร เมื่อทราบแล้วก็นำมาดัดแปลงกับความรู้เก่าที่ผู้อ่านรู้เพียงว่าการทำขนมนั้นทำได้อย่างไรและเมื่อมาถึงขั้นประเมินผลก็พอสรุปได้ว่าควรจะลดส่วนผสมอะไร และเพิ่มส่วนผสมอะไร จากความรู้เก่าและความรู้ใหม่ที่ได้อ่านทั้งสองอย่างนั้นมา ประเมินผลลัพธ์ครั้งสุดท้ายอีกครั้งเพื่อไม่ให้ขนมนั้นนุ่ม

ในบรรดาทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวมา มีความน่าสนใจแตกต่างกันออกไป แต่ทฤษฎีที่น่าสนใจในการนำมาใช้ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เด็กปฐมวัย ได้แก่แนวคิดและทฤษฎีของเพียเจท์ ซึ่งให้ความสำคัญของการพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดและได้แบ่งการเรียนรู้ทางด้านภาษาออกเป็นช่วงๆ ตามพัฒนาการทางอายุ และวัยของเด็ก

2.3 ความสำคัญของการอ่าน

ประเทิน มหาพันธ์ (2530: 161) ให้ความสำคัญกับการอ่านไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ได้ความรู้หรือสนองในสิ่งที่ต้องการรู้
2. ช่วยพัฒนาตนเองทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยนำความรู้จากอ่านมาปรับปรุงพัฒนาชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น
3. ช่วยปรับปรุงสถานภาพของตนเอง ให้ดีขึ้น พัฒนาอาชีพของตนให้ก้าวหน้าจากการอ่าน
4. ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน ช่วยผ่อนคลายอารมณ์
5. ช่วยชีวิตปลอดภัยและพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า เพราะถ้าประชาชนอ่านหนังสือได้ถูกต้อง จะเกิดความสงบในบ้านเมือง

ระพีพรรณ (2535: 13) ให้ความสำคัญของการอ่านดังนี้

1. มีความรู้เพิ่มเติมช่วยให้รู้กว้างไม่แคบอยู่เฉพาะเรื่องรอบตัว
2. ช่วยพัฒนาความคิด เพราะประสบการณ์ในการอ่านจะช่วยเสริมความคิดให้พัฒนา
3. ช่วยให้เป็นที่ยอมรับ เพราะผู้อ่านมากจะช่วยทำให้ปรับตัวเข้าสังคมนั้นได้ดี
4. ช่วยให้เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
5. ช่วยได้รับความบันเทิงในชีวิตมากขึ้น
6. ช่วยเป็นคนที่น่าสนใจ เพราะผู้ที่อ่านหนังสือมากจะมีความคิดลึกซึ้ง และก้าวไกลสามารถแสดงความรู้ความคิดที่ดีออกมาได้เสมอ
7. เป็นการใช้เวลาว่างที่มีประโยชน์

วรรณิ โสมประยูร (2539: 121) ให้ความสำคัญของการอ่านดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่าน ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาต่างๆ เพื่อให้ตนได้รับความรู้ และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

2. ในชีวิตจำวันโดยทั่วไปคนเราต้องอาศัยการติดต่อสื่อสาร เพื่อทำความสะดวกเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมทักษะการฟัง พูด และการเขียน ทั้งในด้านการกิจส่วนตัว และการประกอบอาชีพการงานต่างๆ ในสังคม

3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์ จากสิ่งที่ได้อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพ หรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้า และประสบความสำเร็จ

4. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้นั่นคงปลอดภัย ช่วยให้เป็นที่ยอมรับ

5. การอ่านทั้งหลายจะช่วยเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่ม ขึ้นอย่างลึกซึ้งกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย การบรรยายหรือการอภิปราย ปัญหาต่างๆ นับว่าเป็นการเพิ่มพูนบุคลิกภาพ และความน่าเชื่อถือ

6. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมที่นันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่นการอ่านหนังสือพิมพ์

7. การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต เช่น ศิลปจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญ ฯลฯ จะทำให้อนุชนรุ่นหลังรู้จักมรดกทางวัฒนธรรมคนไทย และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

ฉวีวรรณ คูหาภินน (2542: 11) การอ่านมีประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง คือพัฒนาการศึกษาพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ และความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนั้นการจะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ จะต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ ความสามารถซึ่งความรู้ต่างๆ ก็ได้มาจากการอ่านนั่นเอง

กรมวิชาการ (2542 ก: 7) การอ่านนั้นมีความจำเป็นและมีประโยชน์มากทั้งทางตรง และทางอ้อม ทางตรงคือ ทำให้ได้รับความรู้และความคิด ตลอดจนแนวทางในการดำเนินชีวิตทุกแง่ทุกมุม ทางอ้อม คือ ทำให้เขียนหนังสือไม่ผิด ช่วยให้อ่านหนังสือได้คล่องแคล่วและมีนิสัยรักการอ่าน

ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2542: 13) ให้ความสำคัญของการอ่านดังนี้

1. การอ่านช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหามากมายได้ เช่นการอ่านคำแนะนำการใช้ยา
2. การอ่านและพัฒนาจิตใจให้งดงาม
3. การอ่านช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
4. การอ่านช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิต
5. การอ่านช่วยพัฒนาอาชีพ

สรุป การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่าน ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาต่างๆ เพื่อให้ตนได้รับความรู้ตลอดจนแนวทางในการดำเนินชีวิตทุกแง่ ทุกมุม ทางอ้อม คือทำให้เขียนหนังสือไม่ผิด ช่วยให้อ่านหนังสือได้คล่องแคล่วและมีนิสัยรักการอ่าน

2.4 สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน

สาเหตุที่คนไทยไม่รักการอ่าน (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. 2525: 83-84)

1. เพราะ เด็กถูกบังคับให้อ่านหนังสือเพียงเล่มเดียว เด็กนักเรียนส่วนใหญ่จะมีหนังสืออยู่เล่มเดียว เช่น สมัยก่อนใช้หนังสือนิทานอีสป ซึ่งเป็นเรื่องสนุก นักเรียนและเด็กๆ ก็อ่านซ้ำแล้วซ้ำอีกทั้งโรงเรียนและที่บ้าน จนเมื่ออยากจะอ่านหนังสือ อื่นก็ไม่ได้

2. ผู้ปกครอง ครู บรรณารักษ์ ผู้ใกล้ชิดมักจะบังคับให้เด็กอ่านแต่หนังสือเรียน ห้ามอ่านหนังสืออื่น เมื่อเห็นอ่านหนังสืออื่นแล้วมักจะถูกทำโทษ ทำให้เด็กไม่ได้อ่าน เมื่อนิสัยในการอ่านแต่เด็กไม่มีโตขึ้นนิสัยรักการอ่านก็ไม่มีด้วยอย่างไม่ต้องสงสัย

3. หนังสือเรียน ไม่ได้เอาไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยชีวิตประจำวันของคนชนบทที่ห่างไกลตัวเมือง วันๆ ไม่ได้ใช้หนังสือเลยไม่ว่าจะเป็นการอ่าน หรือการเขียนเด็กอยู่บ้านก็ไม่เห็นใครอ่านหนังสือ ไม่มีหนังสือ ไม่มีใครอ่านหนังสือ จึงไม่เห็นว่าหนังสือมีอะไรสำคัญนักหนากับการดำรงชีวิตที่ไปโรงเรียนก็เพราะ ถูกกฎหมายบังคับให้ไปโรงเรียน พอเรียนจบก็แค่นั้น

4. กิจกรรมในโรงเรียน เช่น การเรียนการสอนของครูไม่ได้เอื้ออำนวยต่อการฝึกนิสัยรักการอ่าน ครูไม่ได้ฝึกให้เขาเข้าห้องสมุดนั่นคือ ฝึกการเรียนจากการค้นคว้ารายงาน ครูก็มีหนังสือคู่มือ เด็กก็มีหนังสือเรียนบังคับใช้ทุกคน ฉะนั้นความจำเป็นจากการใช้ห้องสมุดจึงน้อยลงทุกๆ ที่ครูก็อยากสอนให้เด็กค้นคว้า เพราะนั่นครูรู้ว่าเป็นการส่งให้เด็กไปมั่วอยู่ในอุทยานความรู้ นั่นคือห้องสมุด แต่ครูก็ทำไม่ได้ขึ้นทำเด็กก็สอบตกมันติดที่สอบ สอบอะไร สอบในหนังสือหนังสืออะไร ก็แบบเรียนบังคับใช้ของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งๆ ที่แต่งหนังสือมาเพื่ออ่านประกอบอยู่หลายเล่มแต่ครูก็ไม่กล้าให้เด็กมั่วซุกอยู่กับหนังสือประกอบเท่าใด เพราะเชื่อมั่นกับบอกอยู่แล้วว่าตัวประกอบไม่ใช่ตัวพระเอก

การอ่านนั้นถือเป็นทักษะอย่างหนึ่งซึ่งหากทำซ้ำๆ เป็นประจำ ก็จะสามารถพัฒนาขึ้นมาเป็นนิสัยรักการอ่านได้ เด็กที่ได้รับการเตรียมพร้อมทางด้านการอ่านมาแล้วเป็นอย่างดี ย่อมสามารถพัฒนานิสัยรักการอ่านได้เร็วกว่าเด็กที่ขาดการเตรียมพร้อมทางด้านนี้ พัฒนาการทางด้านความพร้อมในการอ่านของเด็กยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายประการ เช่น วุฒิภาวะทางด้านการสมอง การรับภาพ การออกเสียงวุฒิภาวะทางภาษาความสามารถในการปรับตัวประสบการณ์ทางสังคม สภาพร่างกายเป็นต้น ซึ่งจะส่งผลกระทบให้เกิดสาเหตุที่ทำให้คนไทยขาดนิสัยรักการอ่าน

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2536: 38-41)

1. คนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน การที่คนไม่เห็นความสำคัญของการอ่านนั้น มิใช่คนไทยไม่รู้ถึงความสำคัญของการอ่าน แต่ความเป็นจริงในชีวิตประจำวันของคนไทยส่วนใหญ่ ไม่จำเป็นต้องใช้การอ่านไม่พึ่งพาการอ่านการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตเกษตรกรรมซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามประสบการณ์ที่ได้สืบทอดต่อกันมา เมื่อมีปัญหา ก็หันไปพึ่งพาพระสงฆ์ที่ไม่ใช่พุทธสาวกที่แท้จริง ฟอมด หมอผี ซึ่งเป็นความเชื่อที่ไม่อาจลบเลือนได้ แม้แต่ยุคของเทคโนโลยีเช่นปัจจุบัน

ในเมื่อคนไทยไม่เห็นความสำคัญของการอ่านแล้ว เขาเหล่านั้นจะอ่านไปทำไมถึงไม่อ่าน ก็อยู่ในสังคมแบบไทยได้อย่างมีความสุข แม้แต่การศึกษาระดับอุดมศึกษาผู้อ่านจำเป็นต้องอ่านหนังสือค้นคว้า แต่ผู้สอนก็ไม่ได้เอาจริงเอาจังในเรื่องนี้ประกอบกับมีกิจกรรมอื่นๆ ที่น่าสนใจมากกว่า ทำทนายมากกว่าจึงรู้สึกว่าการอ่านไปก็ไม่มีประโยชน์ ไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

นอกจากจะไม่เห็นความสำคัญของการอ่านแล้วคนไทยอีกไม่น้อยที่มีลักษณะไม่อยากรู้ ไม่อยากเห็นไม่มีความสนใจในเรื่องใดๆ และยังไม่มีความมุ่งหวังอะไรในชีวิตนอกจากอยู่ไปวันๆ

2. ปัญหาการอ่าน ที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของคนไทย

2.1 คนไทยส่วนหนึ่งยังอ่านหนังสือไม่ออก ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้ทำโครงการรณรงค์ การรู้หนังสืออย่างจริงจังแต่หลังจากผ่านโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือผ่านไปแล้วยังมีประชาชนที่ กลับลืมหนังสืออีก (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. 2530: 47) ดังผลการวิจัยเกี่ยวกับการคงสภาพของการเรียนรู้ หนังสือที่กรมสามัญศึกษาเป็นผู้จัดทำเมื่อ พ. ศ 2512 พบว่าผู้จัดการศึกษาภาคบังคับ (ป. 4 ในขณะ นั้น) เมื่อเวลาผ่านไป 3-4 ปี ประมาณร้อยละ 33 จะกลับเป็นผู้ไม่รู้หนังสืออีก (สุนทร สุนันท์ชัย ฉบับ 10 ปี กศน: 10-11) ผลการวิจัยนี้มีความหมายว่า หากประชาชนไม่ได้ใช้การอ่านอย่างต่อเนื่องใน ที่สุดก็อ่านหนังสือไม่ออกเหมือนเดิม

2.2 คนไทยอ่านหนังสือไม่แตกฉาน ไม่รู้จักการผสมคำ อ่านซ้ำ อ่านไม่คล่อง อ่าน ผิดๆ ถูกๆ อ่านออกเสียงผิด เช่น ตัว ส เป็น ซ หรือ ถ เป็น ต หรือ ค เป็น ฟ ตลอดจนอ่านข้าม คำซ้ำคำเดิมและเพิ่มคำ การชอบอ่านออกเสียงทำให้อ่านได้ซ้ำอ่านไม่ได้มากพอ

2.3 อ่านได้แตกฉานแต่ไม่เข้าใจความหมายไม่สามารถสรุปความได้ เนื่องจากไม่ เข้าใจความหมายของคำอ่านเว้นวรรคตอนไม่ถูกต้องทำให้ความหมายของข้อความเปลี่ยนไป เช่น รองเท้าแบบนอก อ่านเป็นรองเท้า แบบนอก

2.4 อ่านแล้วไม่ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิม เนื่องจากขาดประสบการณ์ทางด้าน ภาษาอันได้แก่ ความหมายของคำและวิธีเสนอเรื่องและการขาดการสะสมความรู้เดิมในเรื่องต่างๆ ไว้อย่างกว้างขวาง เมื่ออ่านเรื่องใหม่ พบศัพท์ใหม่ๆ ก็ไม่เข้าใจความหมายอ่านไม่รู้เรื่องทำให้ไม่ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และไม่สนุกกับการอ่านในที่สุดก็ไม่อยากอ่านประสบการณ์เดิมทางด้านภาษาและ

ความรู้เดิมทางด้านภาษาและความรู้เดิมมีอิทธิพลต่อการอ่าน ในเรื่องของการถ่ายโยงความรู้เก่า กับความรู้ใหม่ถ้าผู้อ่านมีประสบการณ์เดิมดี จะทำให้การเรียนรู้สิ่งใหม่เร็วขึ้นดีขึ้น เป็นกำลังใจให้อ่านรู้ อยากอ่านเรื่องต่อไป

3. วัสดุสำหรับอ่าน ในเรื่องของวัสดุสำหรับอ่านในที่นี้หมายถึงหนังสือเอกสารที่มีการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่ม เกี่ยวกับวัสดุการอ่านที่เป็นสาเหตุทำให้คนไทยไม่มีนิสัยรักการอ่าน สรุปได้ดังนี้ (แม่นมาส ชวลิต. 2529: 161)

3.1 มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอ กับความต้องการ และการขาดการเผยแพร่ อย่างกว้างขวางประชาชน ในเมือง และชุมชนใหญ่ๆ เท่านั้นที่ได้รับหนังสือจากหน่วยงานต่างๆ จัดส่งไปให้ หรือมีร้านขายหนังสือและมีหนังสือให้เลือกซื้ออ่านได้พอประมาณ หากเป็นชนบท และที่ห่างไกล ความเจริญประชาชนไม่มีโอกาสเห็นหนังสือด้วยซ้ำไปมีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีห้องสมุดแต่ไม่ค่อยมีหนังสือที่เด็กต้องการ และสนใจห้องสมุดประชาชน จะกระจายสู่ชนบท หนังสือที่ส่งไปสู่ชนบทไม่เป็นที่น่าสนใจของชาวบ้าน การโฆษณาและจำนวนหนังสือ สำหรับเด็กยังน้อยอยู่

3.2 รูปร่างภายนอกไม่ชวนอ่าน โดยเฉพาะแบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาใช้กระดาษไม่ดี พิมพ์ไม่สวย พิมพ์ไม่ชัดเจนขนาดตัวหนังสือเล็กมากไม่ชัดเจน อ่านยาก

3.3 เนื้อหาไม่น่าอ่าน ภาษา ไม่สื่อสาร ไม่มีความไพเราะทางอรรถรส ไม่สนุก มีหนังสือแปลมากกว่าที่แต่งเอง ทำให้ผู้อ่าน โดยเฉพาะผู้เยาว์ไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักบ้านเมือง ตลอดจนวัฒนธรรมของตนเอง

3.4 ขาดคุณภาพหนังสือหลายเล่มให้ความรู้เล็กน้อย คนเขียนไม่รู้จริง เด็กอ่านก็ไม่มีความรู้ลึกซึ้งจึงเห็นจริงตามไปด้วย คนเขียนลอกเลียนกันไม่เคารพลิขสิทธิ์ของผู้อื่น เนื้อหาไม่หลากหลาย

3.5 ขาดนักเขียนหนังสือสำหรับชนบทโดยเฉพาะ ด้วยนิสัย สิ่งแวดล้อม ความสนใจ ของชาวชนบทต่างจากชาวเมือง จึงไม่อาจเข้าใจหนังสือที่เขียนสำหรับชาวชนบท ทั้งนี้เนื่องจากยังขาดแหล่งข้อมูลที่จะให้ความรู้แก่นักเขียน ผู้วาดภาพและบรรณาธิการ สิ่งเหล่านี้จำเป็นในการทำหนังสือให้มีคุณภาพให้เหมาะสมกับผู้อ่าน

3.6 หนังสือสวย และดี มีราคาแพงหนังสือถูกราคาไม่ชวนอ่านดังปรากฏในท้องตลาดหนังสือในปัจจุบัน

สรุป สาเหตุที่คนไทยไม่รักการอ่าน เพราะเด็กถูกบังคับให้อ่านหนังสือเด็กนักเรียนส่วนใหญ่จะมีหนังสือและเด็กนอกจากจะไม่เห็นความสำคัญของการอ่านแล้วคนไทยอีกไม่น้อยที่มีลักษณะไม่อยากรู้ไม่อยากรู้เห็นไม่มีความสนใจในเรื่องใดๆ และยังไม่มีความมุ่งหวังอะไรในชีวิตนอกจากอยู่ไปวันๆ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

3.1 ความหมายของนิทาน

วลัย วลิตำรง (2515: 22 – 26) ให้ความหมายของนิทานว่า นิทานคือ เรื่องราวที่เล่าสืบเนื่องกันมาเป็นทอดๆ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน นิทานเหล่านี้อาจจะเป็นเรื่องที่อิงความจริง หรือ มีการเล่าเสริมต่อให้สนุกสนาน หรือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เล่าเองก็ได้

รัชณี ศรีไพรวรรณ (2516: 37 – 41) ให้ความหมายของนิทานว่า นิทานคือ เรื่องราวที่เล่าสู่กันมา หรือมีผู้แต่งขึ้นเพื่อความสนุกสนาน และเนื้อเรื่องในนิทานอาจเป็นเรื่องที่เหลือเชื่อและเป็นเรื่องแสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่างๆ ทั้งนี้เพื่อความบันเทิงแก่ผู้ฟัง แต่นิทานอาจจะสอดแทรกคติเตือนใจ หรือแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตด้วย

ณัฐมา อาษารัฐ (2521: 163) ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาที่มีได้เจาะจงแสดงประวัติความเป็นมาของเรื่อง มุ่งสนองความต้องการทางด้านจิตใจของผู้ฟัง ในบางครั้งก็สอดแทรกคติสอนใจรวมอยู่ด้วย

ลัดดา นิลละมณี (2527: 248) ได้ให้ความหมายของการเล่านิทานไว้ว่า การเล่านิทาน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่นำมาเป็นตัวกลางในการถ่ายทอด ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ประสบการณ์ ทศนคติและค่านิยมที่เหมาะสมสำหรับเด็กมาใช้ เล่านิทาน นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูควรส่งเสริมให้เด็กเล็กๆ ใช้ เพื่อเล่านิทานให้เพื่อนๆ ชิมและฟังบ้าง เนื่องด้วยเด็กมีจินตนาการและมโนภาพสูงมากอยู่แล้ว เด็กสามารถจะช่วยกันเล่านิทาน โดยแต่งเรื่องนิทานใหม่ๆ แปลกๆ ขึ้นเอง ซึ่งการเล่านิทานโดยให้เด็กเป็นผู้เล่า นั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ คือ

1. การเล่านิทาน โดยเด็กเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง
2. การเล่านิทานจากหนังสือภาพ
3. การเล่านิทานต่อจากเรื่องที่ไม่จบสมบูรณ์
4. การขยายเรื่องราวจากนิทานที่ได้ฟัง (Stewig. 1995: 145 – 151)

ดังนั้นการเล่านิทานจึงหมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กได้เข้าใจด้วยการเล่า โดยใช้น้ำเสียง ท่าทาง สื่อวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการประกอบการเล่า และยังครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง

สุดาวดี ไยพิมล (2532: 24) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา หรือมีผู้แต่งขึ้น เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและสอดแทรกความคิด คุณธรรมอันดีงามเข้าสู่จิตใจเด็กและเป็นแนวทางปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตในสังคม

วรรณ ศรีสุนทร (2532: 21) กล่าวว่า นิทานที่เด็กได้รับฟังแม้จะเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ แต่ก็เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ช่วยเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ให้แก่เด็กได้ ดังนี้

1. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักรวบรวมอิริยาบถของตนเอง
2. ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเพิ่มพูนความรู้จากการฟัง
3. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางภาษา เด็กรู้จักคำมากขึ้น รู้จักเก็บใจความและเนื้อเรื่อง
4. ช่วยให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจ รู้สีกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
5. ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ได้ฟัง เช่น เรื่องเกี่ยวกับนางฟ้า เรื่องสัตว์ต่างๆ และเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติต่างๆ
6. ช่วยให้เด็กรู้จักโลกจากแง่มุมเล็กๆ น้อยๆ จากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้สามารถตัดสินใจในด้านการแสดงออกและสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้อง

ทรงพร สุทธิธรรม (2534: 56) ได้กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อกันมาหรือแต่งขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อความสนุกสนาน หรือสอดแทรกแนวคิด คุณธรรม ลักษณะที่พึงประสงค์แก่เด็กเพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการดำรงชีวิตในสังคม

ภิญญาพร นิตยะประภา (2534: 32) กล่าวว่า นิทานคือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาที่มีได้เจาะจงจะแสดงประวัติของเรื่อง จุดใหญ่ก็เพื่อความสนุกสนานและความเข้าใจทั้งผู้เล่าและผู้ฟังที่สนองความต้องการทางด้านจิตใจของผู้ฟัง

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2535: 8) ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณเป็นการผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน แฝงคำสอนจรรยาในชีวิตร เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง

จันทร์เพ็ญ ศุภามผล (2535: 26) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาโดยอิงความจริงหรือจินตนาการ มีวัตถุประสงค์ให้เกิดความสนุกสนานและแฝงความคิดสอนใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากเนื้อเรื่องในนิทาน

พจมาน เทียนมนัส (2539: 19) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาช้านานอิงความจริงหรือจินตนาการ วัตถุประสงค์ทำให้เกิดความสนุกสนานและคติสอนใจ หรือความรู้จากเนื้อหาของนิทาน

ทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539: 14) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่าต่างๆ กันมาหรือแต่งขึ้นใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออบรมสั่งสอน และเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 8) ได้ให้ความหมายของนิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา ตั้งแต่สมัยโบราณเป็นการผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน แฝงคำสอนจรรยาในการใช้ชีวิต เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 2-10) ให้ความหมายไว้ว่า นิทาน คือ สื่อที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ไม่มีเด็กคนใดไม่ชอบฟังนิทาน นิทานสามารถสร้างจินตนาการ ความฝัน ความคิด ความเข้าใจและการรับรู้ให้กับเด็ก

วันเนาว์ ยูเด็น (2542: คำนำ) ให้ความหมายไว้ว่า นิทาน คือ ชีวิต เรื่องราวในนิทานที่แท้จริงเป็นเรื่องราวของชีวิต นิทานไม่ใช่เรื่องสำหรับเพียงเพื่อ ฟัง อ่าน เพื่อสนุกหรือรับคำสอนที่แทรกอยู่เท่านั้น

สัณห์พัฒน์ อรุณธารี (2542: 2) ให้ความหมายว่า นิทาน คือเรื่องที่มีผู้แต่งขึ้นใหม่โดยยึดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นการผูกเรื่องให้เข้ากับสถานการณ์ในเวลานั้นๆ ซึ่งสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม คติสอนใจที่ฟังประสงคิให้ผู้ฟังนำไปใช้ในชีวิตจากเนื้อหาของนิทาน เพื่อใช้เป็นสื่อในการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก

สรุปนิทานเป็นสื่อการเรียนรู้ของสอนของครูที่สามารถนำไปสู่การเรียนการสอนในรูปแบบมากมาย ทั้งด้านการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ การสังเกต นิทานสามารถสร้างจินตนาการ ความฝัน ความคิด ความเข้าใจและการรับรู้ให้กับเด็ก และยังเป็นสื่อที่จะช่วยปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านมากยิ่งขึ้น

3.2คุณค่าของการเล่านิทาน

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2520: 37 – 39) กล่าวว่า การเล่านิทานให้เด็กฟังแม้จะเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์แก่เด็ก ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะขณะฟังนิทานเด็กมีโอกาสนปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
2. ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ฟัง เช่น เรื่องนางฟ้า เรื่องสัตว์ต่างๆ หรือเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ
3. ช่วยให้เด็กได้รู้จักโลกจากแง่มุมเล็กๆ น้อยๆ จากนิทานที่ได้ฟัง
4. การฟังนิทานทำให้เด็กพักผ่อนคลายความตึงเครียด ได้รับความเพลิดเพลินความสดชื่น และความรู้จากเรื่องราวที่ได้ฟังจะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิต

ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2526: 125 – 126) ได้กล่าวว่าการเล่านิทานนั้นมีอิทธิพลและคุณค่าต่อเด็กมาก โดยเฉพาะในเด็กก่อนระดับประถมศึกษา การที่ผู้ใหญ่และครูได้ใกล้ชิดกับเด็กโดยการเล่านิทานจะเป็นเครื่องช่วยให้เข้าใจเด็กยิ่งขึ้น การเล่านิทานมีคุณค่าดังนี้

1. ช่วยขัดเขยและเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ความคิดและจินตนาการ
2. ฝึกให้เด็กเป็นนักฟังที่ดี เก็บความเรื่องที่ฟังได้ตามสมควรแก่วัย
3. สร้างความเพลิดเพลินให้แก่เด็ก
4. ช่วยปลูกฝังความรู้สึกชอบฟังนิทานและความรู้สึกชื่นชอบในหนังสือนิทานก่อนที่จะอ่านได้อย่างเข้าใจ

5. ปลูกฝังให้เด็กเป็นคนใจกว้าง ยอมรับความจริงในชีวิตประจำวัน
6. ช่วยให้ครูและผู้ใหญ่ได้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็กจากการสนทนาหรือซักถามในขณะฟังนิทาน

วิลโลว์ เวียงวีระ (2526: 69) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย คือ

1. ช่วยพัฒนาภาษา ทั้งการฟังและการพูด
2. ช่วยปูพื้นฐานทางจิตใจของเด็ก คุณค่าทางสังคม และจริยธรรมต่างๆ ที่เราต้องการปลูกฝังให้แก่เด็ก
3. เสริมสร้างบุคลิกภาพ นิทานบางเรื่องเมื่อเด็กได้ฟัง จะสามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออก
4. ให้ความรู้ ความสนุกสนานและจินตนาการ
5. การเลือกนิทานที่ดีเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก จะช่วยปลูกฝังค่านิยมที่ดีในการเลือกฟัง และสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย
6. ช่วยฝึกการสำรวจใจให้จดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟัง เป็นการยืดช่วงความสนใจของเด็กให้นานขึ้น
7. เป็นการปูพื้นฐานความพร้อมด้านการอ่าน
8. เนื้อหาสาระของนิทานบางเรื่องอาจช่วยแก้ไขพฤติกรรมที่พึงปรารถนา
9. ส่งเสริมหรือกระตุ้นพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กได้ประพฤติปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น

นิทานนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังคุณค่าในการปูพื้นฐานทางจิตใจของเด็กตลอดจนจริยธรรมต่างๆ และเป็นเครื่องมือที่กระตุ้นจิตเจตจำนงด้านการพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กประพฤติปฏิบัติ

สรรัชต์ ศรีสุข (2530: 26) นอกจากนี้การเล่านิทานยังเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี เราสามารถนำเอาวิธีการเล่านิทานมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้หลายๆ ประการ ดังนี้

1. เป็นการลดความตึงเครียด ที่จัดความเบื่อน่ายของนักเรียนในขณะที่เรียน
2. เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน หรือเตรียมความพร้อมเด็ก
3. เป็นการเปลี่ยนเจตคติหรือความเชื่อที่ผิดๆ บางประการ
4. ใช้สอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ในเรื่องความซื่อสัตย์ ความกตัญญู เป็นต้น
5. ใช้สอนวิชาเรียงความ เช่น ให้นักเรียนเขียนเรื่องที่ตนเองชอบ เป็นต้น
6. ใช้สอนหรือฝึกหัดทักษะทางภาษา เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน

เป็นต้น

7. เป็นการฝึกทักษะทางการอ่าน ช่วยให้เด็กรักการอ่าน เป็นต้น
8. ฝึกให้เด็กมีความกล้าที่จะแสดงออก เช่น การแสดงท่าทางประกอบตามเรื่องราวที่

กำหนดให้ เป็นต้น

9. เป็นการสร้างความสนิทสนม และความเข้าใจในตัวครูให้เกิดขึ้นกับเด็ก
10. ช่วยพัฒนาในด้านความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ ให้กับเด็ก

สรุปได้ว่า การเล่านิทาน มีคุณค่าในการช่วยพัฒนาการทางภาษา ความคิดและจินตนาการ อันเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ และประสบการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจ ดังนั้นการเล่านิทานจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในหน่วยการสอนต่างๆ ตามแผนการจัดประสบการณ์นั้นทั้งในชั้นอนุบาลและเด็กเล็ก ทั้งนี้เพื่อให้การจัดประสบการณ์นั้นบรรลุวัตถุประสงค์

3.3 ประเภทของนิทาน

อรรถย จันทวิชานวงศ์ (2523: 21) ได้แบ่งประเภทของนิทานไว้ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา หมายถึง นิทานที่มีเรื่องราวสลับซับซ้อน เป็นเรื่องสมมติทั้งตัวบุคคล เวลา และสถานที่ เนื้อเรื่องประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์ ปฏิหารย์ ตัวเอกมักมีคุณสมบัติพิเศษ เช่น มีเวทมนต์ กล้าหาญ มีไหวพริบ ซื่อสัตย์ เป็นต้น
2. นิทานท้องถิ่น หมายถึง นิทานที่อาศัยเค้าโครงเรื่องจริงเป็นหลัก ตัวละครสำคัญ และสถานที่ที่กล่าวถึงเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเล่าแฝงความเชื่อเกี่ยวกับกำเนิดของสัตว์ธรรมชาติ สถานที่และวีรบุรุษ แบ่งย่อยเป็น 2 ประเภท คือ
 - 2.1 นิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานที่อธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ทำไมพระราหูกับพระจันทร์จึงเป็นอริกัน ทำไมเสือจึงมีลาย
 - 2.2 นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวถึงคุณธรรม ความฉลาด ความกล้าหาญของบุคคล ส่วนมากเป็นวีรบุรุษของบ้านเมือง กำหนดตัวบุคคล เวลา และสถานที่แน่นอนลงไป

3. นิทานเรื่องสัตว์ หมายถึง นิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก แต่สมมติว่ามีความคิดและการกระทำต่างๆ อย่างมนุษย์ เป็นเรื่องสั้นๆ ที่แฝงคติสอนใจ เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก นิทานปัญญาตันตระ

3.1 นิทานคติธรรม เป็นเรื่องที่กล่าวถึงพฤติกรรมของสัตว์ เล่าเชิงเปรียบเทียบกับชีวิตมนุษย์ เป็นเรื่องสั้นๆ ที่แฝงคติสอนใจ เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก นิทานปัญญาตันตระ

3.2 นิทานไม่รู้จบ เป็นเรื่องที่มีการเล่าซ้ำเป็นช่วงๆ เหตุการณ์จะดำเนินไปอย่างซ้ำๆ เช่น เรื่องยายกะตา

จิระประภา บุญนิตย์ (2526: 15 – 19)

1. นิทานปรัมปรา (Fairy Tale) เป็นนิทานที่มีเรื่องค่อนข้างยาว เป็นเรื่องสมมติว่าเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง ไม่กำหนดชัดเจนว่าที่ไหน ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษประการใดประการหนึ่ง เช่น เป็นผู้มีอำนาจ มีบุญ มีฤทธิ์เดช ทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ได้ถ้าเป็นหญิงมักได้แต่งงานกับชายสูงศักดิ์ เช่น ปลายุทอง สโนไวท์และซินเดอเรลลา

2. นิทานท้องถิ่น (Legend) เป็นนิทานที่มีเรื่องสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ใจกลางหรือคตินิยม แต่เชื่อว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือมีความจริง มีบุคคลจริงๆ มีสถานที่จริงกำหนดแน่นอนกว่านิทานปรัมปรา

3. นิทานเทพนิยาย (Myth) เป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า เป็นตัวเอกของเรื่อง เช่น เมขลา - รามสูร ท้าวมหาสงคราม

4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale) เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์และมีความคิดและการกระทำต่างๆ ตลอดจนพูดจาอย่างคน หรืออาจมีคนเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย ทั้งคนและสัตว์สามารถพูดจาโต้ตอบและปฏิบัติต่อกันได้ นิทานประเภทนี้อาจแบ่งได้ 2 ประเภท

4.1 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทคติธรรม (Fable) ได้แก่ นิทานอีสป ชาดกต่างๆ

4.2 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ (Cumulative Tale) เช่น เรื่องยายกะตา

5. นิทานตลกขบขัน (Jest) เป็นนิทานเรื่องสั้นๆ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ต่างๆ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ กลโกง การแกล้งแกล้ม การแสดงปฏิภาณไหวพริบ ตลอดจนการเดินทางและการผจญภัยที่ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขบขันต่างๆ

วรรณิ ศิริสุนทร (2532: 13 – 19) ยังได้แบ่งนิทานสำหรับเด็กออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. นิทานพื้นบ้าน (Folk Tales) เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน แบ่งเป็น

1.1 นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ (Talking – Beast Tales)

1.2 นิทานไม่รู้จบ (Cumulative Tales)

1.3 นิทานตลกขบขัน (The Drolls or Humorous Tales)

1.4 นิทานอธิบายเหตุ (Pourquoi Stories or Tales That Tell Why) มีเนื้อเรื่องที่อธิบายหรือตอบคำถามของเด็กๆ ว่า “ทำไม...” เช่น ทำไมกระต่ายจึงหางสั้น ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม

1.5 เทพนิยาย (Fairy Tales) ตัวละครจะมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ หรือเป็นผู้วิเศษสามารถทำสิ่งที่มนุษย์ทั่วไปทำไม่ได้

2. นิทานสอนคติธรรม (Fables) เป็นเรื่องสั้นๆ ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์ มีโครงเรื่องง่ายๆ ใช้บทเรียนที่สอนใจ เช่น นิทานอีสป (Aesop Fables) นิทานประเภทนี้จะรวมนิทานเทียบสุภาษิตและนิทานชาดกไว้ด้วย

3. เทพปกรณัม (Myth) เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์และเรื่องราวในบรรพกาลเกี่ยวกับพื้นโลกท้องฟ้าและพฤติกรรมของมนุษย์ที่เทพเจ้าเป็นผู้ควบคุมปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

4. มหาकाพย์และนิทานวีรบุรุษ (Epic and Hero Tales) คล้ายกับเทพปกรณัม ต่างกันว่าตัวละครของนิทานประเภทนี้เป็นมนุษย์ไม่ใช่เทพเจ้ามีการกระทำที่กล้าหาญ พันฝ่าอุปสรรคและประสบผลสำเร็จในที่สุดหนังสือภาพที่เป็นเรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่สำหรับเด็กที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ (Animal Stories) ไพพธรณ อินทนิล (2534: 27 – 28) ได้แบ่งนิทานตามรูปแบบ (Form) ได้ดังนี้

1. นิทานปรัมปราหรือเทพนิยาย (Fairy Tale) มักจะกำหนดสถานที่เลือนลอยไม่แน่ชัด เช่น ในกาลครั้งหนึ่งมีเมืองๆ หนึ่ง ตัวละครมีฤทธิ์เดชมาก ถ้าเป็นชายยากจนก็จะแต่งงานกับหญิงสูงศักดิ์ เช่น สังข์ทอง ปลายุ่ สโนว์ไวท์ ซินเดอเรลล่า

2. นิทานท้องถิ่น (Legend) หรือเรียกว่า “ตำนาน” มักเป็นเรื่องขนาดสั้นเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นเรื่องพิสดารแต่เชื่อว่าเป็นจริง เช่น เรื่องพระยาบางพระยาพาน พระร่วง นิทานท้องถิ่น

3. เทพปกรณัม (Myth) ตัวบุคคลในเรื่องมักจะเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น เรื่องพระอินทร์ ทำวมหาสงครามตี เมขลา – รามสูร

4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale) แต่มีความประหลาดเช่นเดียวกับคน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 นิทานประเภทสอนคติธรรม (Fable) คล้ายกับนิทานคติสอนใจ คือ ตัวเอกต้องเป็นสัตว์แต่มีคติสอนใจ เช่น ราชสีห์กับหนู

4.2 นิทานประเภทเล่าซ้ำๆ หรือเล่าไม่รู้จบ (Formula Tale) เช่น เรื่องยายกะตามีวิธีการเล่นแบบจำเพาะ

5. นิทานตลกขบขัน (Jest) เป็นเรื่องสั้นๆ จุดสำคัญอยู่ที่เรื่องไม่น่าเป็นไปได้ อาจจะเป็นเรื่องการแกล้งแกล่ง การแสดงปฏิภาณไหวพริบ เป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของและมนุษย์ที่ต้องการหลุดพ้นจากกรอบของวัฒนธรรม ประเพณีและกิจวัตร ฉะนั้นนิทานประเภทนี้จึงรวมไปถึงนิทานเหลือเชื่อ (Tall Tale) ซึ่งทั้งผู้ฟังและผู้เล่าไม่ติดใจในความไม่สมจริงเหล่านั้น

สรุปได้ว่า นิทานสามารถแบ่งได้หลายประเภท โดยใช้เกณฑ์การแบ่งที่แตกต่างกันออกไปตามรูปแบบของนิทาน

3.4 การเลือกนิทาน

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2516: 37 – 41) กล่าวถึงการปฏิบัติในการเล่านิทานว่า

1. การเริ่มต้นเล่านิทานเป็นสิ่งสำคัญมาก ควรหาวิธีจูงใจเด็กให้สนใจ เช่น เหยยถึงตัวละครในนิทาน สนทนาเกี่ยวพันถึงเรื่องนิทาน ทายปัญหาหรือให้รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับนิทานเพื่อให้เด็กพร้อมที่จะฟัง
2. ให้เด็กนั่งตามสบาย ขณะที่ฟังนิทาน
3. ผู้เล่าต้องรู้สึกสนุกกับเรื่องที่เล่า การเล่าจึงจะออกรส
4. ใช้เสียงดังพอเหมาะ เด็กได้ยินชัดเจน พุดไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไป มีจังหวะเป็นไปตามบท
5. ทำท่าทางประกอบให้เห็นจริงจัง และสนุกสนานตามท้องเรื่อง ถ้ามีภาพประกอบด้วยยิ่งดี เพราะจะทำให้เด็กสนุกและจำเรื่องได้
6. มองสบตาเด็กทุกคนขณะที่เล่า อย่าให้สายตาจับอยู่ที่เด็กคนใดคนหนึ่งนานเกินควร
7. ลำดับเรื่องที่เล่าให้เด็กเข้าใจ ใช้ภาษาง่ายๆ เหมาะสมกับเด็ก
8. แสดงจุดสำคัญของนิทานตามแนวที่ผู้เล่าต้องการ อย่างเน้นหรือสอนเด็กจนเด็กหมดสนุก

9. ตอนจบควรทำให้เด็กรู้สึกว่านิทานสนุกและเสียดาย อยากจะมีโอกาสฟังอีก

นิทานเป็นสิ่งที่ได้กระตือรือร้นวัยชอบและสนใจที่อยากจะฟัง ถึงแม้ว่านิทานเรื่องนั้นไม่มีสื่อหรือภาพประกอบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องของนิทานที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และเทคนิคของผู้เล่าที่จะดึงดูดความสนใจเด็กได้มากน้อยเพียงใด

ทิพย์สุดา นิลสินธพ (2523: 80 – 82) ได้กล่าวถึง การเลือกนิทานสำหรับเด็กผู้เล่านิทาน ควรได้ศึกษาและควรคำนึงถึง

1. ความสนใจของเด็ก ดูว่าเด็กในวัยใดชอบฟังนิทานประเภทใด ความยาวของนิทาน ควรเหมาะสมกับวัยและช่วงความสนใจของเด็ก

2. เนื้อหาสาระในนิทานสอดแทรกข้อคิดอะไรให้กับเด็ก ปฏิบัติคุณธรรมและมีคุณค่าหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

3. ควรมีรูปภาพประกอบนิทานที่มีขนาดพอเหมาะ ภาพชัดเจน มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจ ภาพควรสื่อความหมายหรือสร้างอารมณ์ได้อย่างชัดเจน เด็กจะชอบภาพลายเส้นมากกว่าภาพเลียนแบบของจริงหรือภาพเหมือน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 147 – 148) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกหนังสือนิทานสำหรับเด็ก ดังนี้

1. เป็นหนังสือภาพเนื้อเรื่องสั้นๆ ส่วนมากเป็นภาพการ์ตูน ภาพประมาณ 60% หรือ 70% เนื้อเรื่องประมาณ 30% หรือ 40% ภาพอาจจะอยู่ด้านขวา มีคำอธิบายอยู่ด้านซ้ายหรืออยู่หน้าเดียว (สัดส่วนของภาพ : เนื้อเรื่องประมาณ 3 : 4)
2. รูปเล่ม ลักษณะกะทัดรัด ไม่เล็กและใหญ่เกินไป อาจใช้สูตร สัดส่วน 4 : 3
3. กระดาษใช้กระดาษอย่างดี หนาแข็งแรง อาจจะเป็นหนังสือทำด้วยผ้า
4. ภาษาที่ใช้ควรใช้ภาษาง่ายๆ อาจเป็นคำคล้องจอง ง่ายๆ สั้นๆ
5. ตัวอักษรไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์
6. ตัวอักษรควรใช้ตัวโต คำหนา ขนาด 32 พอยท์ หรือ (5 ม.ม.)
7. เนื้อหาเป็นศัพท์ที่เด็กมักจะพบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น สัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ ปากกา ดินสอ โต๊ะ เก้าอี้ ช้อนส้อม รองเท้า กระเป๋า หมวก พืช น้ำยา ภูเขาต่าย เป็นต้น
8. ควรเลือกใช้คำศัพท์ต่างๆ หรืออักษรซ้ำๆ จะทำให้เด็กเจนตาเจนใจจนจำได้เพราะเห็นบ่อย (Repetition)
9. จำนวนหน้าประมาณ 10 – 20 หน้า
10. เด็กวัยนี้ยังไม่มีหนังสือ ตำราเรียน (Text Book) และสารคดี

หทัย ตันหยง (2527: 235 – 236) และพรจันทร์ จันวิมล (2534: 13) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกหนังสือนิทานสำหรับเด็ก ดังนี้

เด็กปฐมวัยนิยมใช้หนังสือขนาด 16 หน้ายก หรือขนาด 17 x 18.50 ซม. จำนวน 12 หน้า พร้อมภาพประกอบไม่รวมปกหน้าและปกหลัง มีภาพชัดเจน มีตัวอักษรน้อย จำนวนหน้าละ 5 บรรทัด บรรทัดละประโยค ประโยคละ 8 คำ (อย่างสูง) หน้าหนึ่งประมาณ 40 คำ หนังสือ 12 หน้า จะบรรจุคำประมาณ 480 คำ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528: 58 – 59) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือที่เด็กชอบ ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่เด็กนึกฝันต่ออย่างสดใส
2. เด็กชอบเรื่องที่จับด้วยรูปของกิน เพราะเด็กชอบกิน
3. เด็กชอบเรื่องบันเทิง เรื่องเศร้าเด็กไม่ชอบ
4. ชอบดูภาพมากกว่าชอบอ่านเรื่อง เมื่อเด็กเปิดหนังสือ สิ่งแรกที่เด็กจะดูคือภาพและ

เด็กจะดูทุกอย่างในภาพ ดูอย่างละเอียด เด็กจะอ่านเรื่องจากภาพ ดังนั้นในหนังสือภาพ ภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด (ในด้านการทำหนังสือ เนื้อเรื่องจะต้องมาก่อนภาพ ได้เรื่องที่เหมาะสมที่ดีแล้ว

บรรณาธิการจะต้องพยายามหานักวาดรูปให้วาดภาพให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องนั้นๆ)

ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2526: 127) ได้กล่าวถึง ลักษณะของหนังสือนิทานที่ไม่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟัง ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่หวาดเสียว น่ากลัวอย่างไม่มีเหตุผล เช่น เรื่องเกี่ยวกับภูตผีปีศาจ
2. เรื่องที่เกี่ยวกับรักใคร่ การหนีตามกันของหนุ่มสาว
3. เรื่องที่เกี่ยวกับการพลัดพรากจากพ่อแม่ และการถูกทอดทิ้ง
4. เป็นเรื่องเกี่ยวกับความโหดร้ายทารุณมีการลงโทษอย่างรุนแรงเกินไป มีการลงโทษอย่างเหมาะสมกับความรู้สึกของเด็ก และมีเหตุผลในการลงโทษนั้น และควรมีการให้อภัยซึ่งกันและกันเพื่อให้เห็นว่าความยุติธรรมยังมีในโลก
5. เรื่องที่ผู้เล่า (ครูและผู้ใหญ่) ไม่ถนัดที่จะเล่า จะทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีได้
6. เรื่องที่สอดแทรกศีลธรรมมากเกินไปจนเด็กเบื่อ

พรจันทร์ จันทวิมล (2529: 103 – 105) ได้กล่าวถึงการเลือกนิทานที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ที่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟัง

1. เป็นเรื่องง่ายๆ แต่สมบูรณ์ เน้นเหตุการณ์อย่างเดียวให้เด็กพอคาดคะเนเรื่องได้บ้าง
2. มีการเดินเรื่องได้อย่างรวดเร็ว
3. ตัวละครน้อย มีลักษณะเด่นที่จำได้ง่าย เด็กอาจสมมติตัวแทนได้
4. มีบทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถฟังเรื่องที่เป็นความเรียงได้ดี
5. ใช้ภาษาง่ายๆ ประโยคสั้น การกล่าวคำซ้ำ หรือสัมผัสจะช่วยให้เด็กจดจำได้ง่ายและ

รวดเร็ว

6. สร้างความรู้สึก ความพอใจให้กับผู้ฟัง
7. เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่น ครอบครัว สัตว์เลี้ยง หรือเรื่องที่เด็กจินตนาการตามได้
8. ความยาวไม่เกิน 15 นาที

สรุปในการเลือกนิทานให้กับเด็กได้ดังนี้ คือ

1. วัยของเด็ก พิจารณาว่าเด็กมีความสนใจ ชอบฟังนิทานประเภทใด ความยาวของเนื้อเรื่อง เหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็ก คือ ประมาณ 10 – 15 นาที หรือประมาณ 12 หน้า
2. เนื้อหาสาระดูว่าเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อคิดคุณธรรมเพียงใด
3. รูปภาพประกอบ มีสีสดใส ขนาดเหมาะสม มีภาพประกอบ 60% หรือ 70% มีเนื้อเรื่องประมาณ 40% หรือ 30% หรือประมาณ 4 : 3
4. รูปเล่มมีขนาดกะทัดรัด เหมาะสมกับมือเด็กขนาด 16 หน้าหรือขนาด 17 x 18.50 ซม.
5. ภาษาที่ใช้เป็นภาษาสั้นๆ ง่ายๆ ขนาดของตัวอักษรประมาณ 32 พอยท์ หรือ 5 มม. และตัวอักษรไม่ควรเป็นอักษรประดิษฐ์ ควรเลือกใช้ศัพท์หรือตัวอักษรซ้ำๆ จะทำให้เด็กจำได้และเห็นบ่อย
6. การเลือกนิทานต้องให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัยของเด็กทั้งเนื้อเรื่อง ตัวละคร รูปภาพ ภาษา และความยาวของนิทานก็เหมาะสมกับช่วงความสนใจตามระดับอายุ

ฮัค (Huck. 1979: 16 – 17) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การเลือกนิทานไว้ ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็ก
2. โครงเรื่อง (Plot) การดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง วางโครงเรื่องไว้น่าติดตามโดยไม่บอก
3. ฉากของเรื่อง สถานที่ เวลาที่เกิดของเรื่อง จุดเริ่มของเรื่องเกิดที่ใด เวลาใด การดำเนินเรื่อง กำหนดเรื่องต่อไปต้องสอดคล้องกับจุดเริ่มต้น
4. แก่นของเรื่อง (Theme) มีจุดเน้นให้เด็กได้คิด
5. ลักษณะตัวละคร (Characterization) มีลักษณะและพฤติกรรมของผู้มีความคิดสร้างสรรค์ตัวละครอยู่ในวัยใกล้เคียงกับเด็ก
6. สไตล์ของเรื่อง (Style) ภาษาและเรื่องต้องเข้าใจง่าย
7. ลักษณะอื่นๆ ได้แก่ ให้ความรักและความสดชื่นแก่เด็ก ตรงกับความสนใจ ความต้องการของเด็ก

อาร์มณ สุวรรณ (2532: 472 – 474) ให้แนวคิดในการเลือกนิทานที่เหมาะสมกับเด็กต้องพิจารณาสิ่งสำคัญหลายประการ คือ

1. เป็นเรื่องง่ายๆ ดำเนินเรื่องดี มีจุดเด่นของเรื่องจุดเดียว เพื่อให้เด็กจับประเด็นของเรื่องได้
2. มีบทสนทนาบ้าง
3. ใช้คำซ้ำๆ คำคล้องจองและประโยคสั้นๆ ที่จำง่าย
4. ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่ดึงดูดความสนใจเด็กและใช้ภาษาที่ถูกต้อง
5. เหตุการณ์ของเรื่องควรเป็นเหตุการณ์ที่ใกล้ตัวเด็ก และเรื่องที่คิดคำนึงถึงตามจินตนาการ

6. จุดเด่นของเรื่องควรง่ายและเป็นที่น่าสนใจของเด็ก
7. ตัวละครเด่นควรมีตัวเดียว ถ้ามีตัวละครหลายตัวจะทำให้เด็กงง
8. ถ้ามีเรื่องศาสนา วัฒนธรรม และเชื้อชาติ ควรเป็นเรื่องที่ใช้ภาพพจน์ถูกต้องและเหมาะสมกับท้องถิ่น

การเลือกนิทานที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยนั้น มุ่งเน้นไปที่เรื่องนิทานจะต้องเป็นเรื่องที่ง่าย ๆ แต่มีความสมบูรณ์ เป็นเรื่องที่อยู่ในใกล้ตัวเด็ก ตัวละครไม่มากนักแต่มีลักษณะเด่นที่เด็กเห็นและจำได้ง่าย การดำเนินเรื่องควรเน้นที่บทสนทนามากกว่าเขียน

สรุปในการเลือกนิทานให้กับเด็กได้ดังนี้ คือใช้ภาษาง่ายๆ ประโยคสั้น การกล่าวคำซ้ำหรือสัมผัสจะช่วยให้เด็กจดจำได้ง่ายและรวดเร็วสร้างความรู้สึกใช้คำซ้ำๆ คำคล้องจอง และประโยคสั้นๆ ที่จำง่ายภาษาที่ถูกต้องภาษาที่ใช้เป็นภาษาสั้น ๆ ง่าย ๆ ขนาดของตัวอักษรประมาณ 32 พอยท์ หรือ 5 มม. และตัวอักษรไม่ควรเป็นอักษรประดิษฐ์ ควรเลือกใช้ศัพท์หรือตัวอักษรซ้ำๆ จะทำให้เด็กจำได้และเห็นบ่อย

3.5 งานวิจัย

3.5.1 งานวิจัยในประเทศ

สุขสมร ประพัฒน์ทอง (2521: 68 – 73) ได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา อายุ 7 – 10 ปี โดยเล่านิทานที่มีเนื้อเรื่องกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็ก การเล่านิทานผู้เล่าจะใช้ท่าทางน้ำเสียงประกอบการเล่า นอกจากนี้ยังมีการแสดงรูปภาพ และให้เด็กแสดงท่าทางในนิทานแต่ละเรื่อง แล้ววัดพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็ก โดยให้เกมที่ยาก 3 ชั้น พบว่า เด็กที่ได้ฟังนิทานซึ่งมีตัวแบบในเรื่อง มีความเพียรพยายามฝ่าฟันอุปสรรคจนบรรลุผลสำเร็จ จะมีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่ฟังนิทานไม่มีคุณค่า

ปาริชาติ อรุณศักดิ์ (2533: 46 – 47) ได้ศึกษาการเล่านิทานที่ไม่จบเรื่องสมบูรณ์ที่มีผลต่อการคิดแบบอเนกนัยของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานโดยวิธีการเล่าที่ไม่จบเรื่องสมบูรณ์มีความคิดอเนกนัยสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานโดยวิธีการเล่าปกติ

ทรงพร สุทธิธรรม (2534: 85 – 89) ได้ศึกษาความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทาน เพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี จำนวน 30 คน กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน ได้รับการจัดกิจกรรมนิทานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจากผู้ปกครอง และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจากผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลองเป็น

รายบุคคลด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่น ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทาน เพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางมีความสามารถในการรับรู้ และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทร์เพ็ญ สุภาพล (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 30 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ มีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ

ทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนนอนกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนนอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 30 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนนอนมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนนอนแบบปกติ

พจมาน เทียนมนัส (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบการวาดภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 38 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการวาดภาพ

3.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ดิกสัน จอห์นสัน และซอลท์ (Dixon , Jhonson ; & Salt. 1977: 367 – 379) ได้ศึกษาเด็ก 4 กลุ่มในจำนวน 3 กลุ่มที่ได้รับการเล่านิทานให้ฟัง โดยแต่ละกลุ่มหลังจากที่ได้ฟังนิทานแล้วมีการสนทนา หรือพาไปศึกษานอกสถานที่หรือแสดงเลียนแบบตัวอักษร และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุมผลการทดลองพบว่า ในการฟังนิทานนั้นถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาความคิดต่างๆ ได้ดีที่สุด แสดงว่า เมื่อเด็กได้ฟังนิทานพบว่า เนื้อเรื่องในนิทานถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริงจะได้ผลดีต่อความคิดของเด็กได้ดีกว่านิทานที่มีเนื้อเรื่องใกล้ชีวิตจริงของเด็ก

ฮิปเปิล (Hipple. 1985) ได้ศึกษากิจกรรมการเขียนบันทึกกับเด็กอนุบาลเป็นเวลา 1 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กให้ความสนใจในกิจกรรมดังกล่าวมาก เด็กมีทักษะการฟังการพูด การอ่านและการเขียนสูงขึ้น มีความเข้าใจและพัฒนาการตัดสินใจของตนเอง

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกม

4.1 ความหมายของเกม

New Standard Encyclopedia (1969: G – 21) เกม หมายถึง กิจกรรมที่สนุกสนานมีกฎเกณฑ์ กติกา กิจกรรมที่เล่นนั้นมีทั้งเกมเงียบ (Quiet Games) และเกมที่ต้องใช้ความว่องไว (Active Games) เกมต่างๆ เหล่านี้ขึ้นอยู่กับทักษะความว่องไวและความแข็งแรง การเล่นเกมมีทั้งการเล่นคนเดียว สองคน หรือเล่นเป็นกลุ่ม บางเกมก็ผ่อนคลายความตึงเครียดและสนุกสนาน บางเกมก็กระตุ้นการทำงานของร่างกายและสมอง บางเกมก็ฝึกทักษะบางส่วนของร่างกายและจิตใจ

แกรมส์ คาร์ร และฟิทช์ (Grambs, Carr ; & Fitch. 1970: 244) กล่าวว่า เกมเป็นนวัตกรรม การศึกษาซึ่งครูส่วนมากยอมรับว่ากิจกรรมการเล่นหรือเกมสามารถใช้ในการจูงใจนักเรียน ครูสามารถนำเกมไปใช้ในการสอนเพื่อให้การสอนดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมายได้ เพราะเกมเป็นกิจกรรมที่จัดสภาพแวดล้อมของนักเรียนให้เกิดการแข่งขันอย่างมีกฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะและเป็นกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน

ประภากร โล่ห์ทองคำ และคนอื่นๆ (2522: 57) กล่าวว่า เกมหรือการเล่นเป็นสถานการณ์ในการสอนอย่างหนึ่งที่กำหนดกติกาการเล่น กำหนดกระบวนการเล่น เพื่อให้ผู้เล่นได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ มีความสนุกสนานและในขณะเดียวกันก็จะนำเอาแง่คิดหรือความเห็นจากการเล่นไปวิเคราะห์วิจารณ์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อไป

ลัดดาวัลย์ กัณหสุวรรณ (2522: 57) ได้ให้ความหมายของเกมไว้ว่า เกม คือ การเล่นใดๆ ที่ผู้เล่นจะต้องเล่นตามกติกาที่กำหนด และจะต้องมีการประเมินผลความสำเร็จของผู้เล่นด้วย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2525: 169) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเกมต่อเด็กปฐมวัยว่า เกม คือ การเล่นของเด็กที่พัฒนาขึ้นมาจากการเล่นที่ไม่ต้องมีระเบียบ ข้อบังคับ มาเป็นการเล่นที่มีกติกา กฎเกณฑ์มีการแข่งขัน เกมมีความสำคัญเช่นเดียวกับการเล่นเกมจะช่วยฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัยเคารพกฎเกณฑ์ กติกา รู้แพ้รู้ชนะ อันเป็นการเตรียมเด็กให้ปรับตัวในสังคมได้ดีเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้เกมยังเป็นสิ่งที่ช่วยเร้าใจ ยั่วยุให้เด็กเกิดความอยากเล่น ผลการเล่นเกมที่เด็กประสบความสำเร็จจะเป็นแรงเสริมและรางวัลให้กับเด็กในทันที ส่งผลให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นเกมจึงนำมาใช้ในการเรียนการสอนกับเด็กได้ทุกวัยทุกระดับ โดยเฉพาะกับเด็กปฐมวัย

ผจญ สุวรรณวงษ์ (2528: 46) ได้ให้ความหมายของเกม เกมเป็นกิจกรรมที่ให้คุณค่าแก่เด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ทำให้การเรียนดำเนินไปอย่างรวดเร็วทั้งยังช่วยผ่อนคลายความเครียดในการเรียน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีทำให้การเรียนดำเนินไปอย่างรวดเร็วทั้งยังช่วยผ่อนคลายความเครียดในการเรียนรู้ที่ดี ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อหน่าย ครูจึงนำเกมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้ง่ายยิ่งขึ้น

บุญโชติ นุ่มปาน (2537: 18) ได้ให้ความหมายของเกมว่า เกม หมายถึง กิจกรรมการเล่นที่ใช้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยฝึกทักษะให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในส่วนที่เรี และสอดคล้องกับที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2526: 53) ได้กล่าวว่า เกมเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการสร้างความสนใจและสร้างความสนุกสนาน เป็นสื่อที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาคิดของเด็อีกด้วย

สรุป เกม คือกิจกรรมการเล่นที่ใช้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยฝึกทักษะให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในส่วนที่เรี และสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรี เกมสามารถใช้ในการจูงใจนักเรียนครูสามารถนำเกมไปใช้ในการสอนเพื่อให้การจดจำดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมายได้ว่า เกมเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการสร้างความสนใจและสร้างความสนุกสนาน เป็นสื่อที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ

4.2 ประเภทของเกม

โลเวล (Lovell. 1971: 166 – 167) ได้กล่าวถึงประเภทของเกมที่เป็นพื้นฐานของเกมต่างๆ ไปได้ว่า สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. เกมเบื้องต้น (Preliminary Games) เป็นกลุ่มที่สนุกสนาน การเล่นเกมแบบแผนมีความสัมพันธ์กับความคิดรวบยอดน้อยมาก เหมาะสำหรับเด็กอนุบาลหรือเด็กเล็กๆ
2. เกมที่สร้างขึ้น (Structured Games) เป็นเกมที่สร้างขึ้นอย่างมีจุดหมายที่แน่นอน การสร้างเกมจะสร้างไปตามความคิดรวบยอดที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน
3. เกมฝึกหัด (Practice Games) เกมนี้จะช่วยเน้นความเข้าใจมากยิ่งขึ้น การจัดเกมดังกล่าวควรเริ่มต้นเป็นขั้นตอน ตั้งแต่เกมเบื้องต้นจนถึงเกมที่มีความซับซ้อน โดยเฉพาะเนื้อหาที่เด็กทำความเข้าใจได้ช้า

กิลแมน และคนอื่นๆ (Gilman ; other. 1976: 657 – 661) ได้แบ่งประเภทของเกมประกอบการสอนเป็น 3 ประเภท คือ

1. เกมพัฒนาการ (Developmental Games) เป็นเกมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ที่ตนเองยังไม่เคยเห็น
2. เกมยุทธศาสตร์ (Strategy Games) เป็นเกมที่มุ่งยั่วให้ผู้เรียนมีแนวทางที่จะบรรลุจุดหมายในด้านต่างๆ
3. เกมเสริมแรง (Reinforcement Games) เป็นเกมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นพื้นฐานต่างๆ และเป็นการเพิ่มพูนทักษะในการนำเอาสิ่งใหม่ๆ กลับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521: 74) ได้เสนอเกมสำหรับฝึกทักษะไว้ 6 ประเภท คือ

1. เกมฝึกทักษะการฟัง และระยยะความสนใจ เกมนี้เหมาะสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเตรียมให้เด็กเป็นผู้ฟังที่ดี และมีความสนใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนานขึ้น
2. เกมฝึกปฏิบัติตามคำสั่ง เกมนี้คล้ายกับเกมฝึกทักษะการฟัง คือ เด็กจะต้องฟังก่อน แล้วจึงปฏิบัติตาม
3. เกมสอนมนต์ศน์เกี่ยวกับจำนวน เป็นเกมที่มีความหลากหลายชนิดต่างๆ และต้องเกี่ยวข้องกับการนับจำนวน
4. เกมฝึกการฟังเสียง เด็กเล็กชอบฟังเสียงและชอบส่งเสียง เด็กจะเรียนรู้ว่ารูปภาพจะต้องมีชื่อ
5. เกมฝึกการรู้จักอักษร เกมนี้จะช่วยให้เด็กจำได้ว่าชื่อใดใช้อักษรใด
6. เกมฝึกสมองและร่างกาย เกมประเภทนี้มีขอบเขตกว้างมาก เกมที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็ต้องใช้สมองและร่างกายร่วมด้วยทั้งสิ้น เกมนี้ฝึกจินตนาการและสมองโดยตรง แล้วอาจใช้ร่างกายเข้าร่วมด้วย

สมใจ ทิพย์ชัยเมธา และลอ ชุตติกร (2525: 26-236) ได้แบ่งประเภทของเกมตามประโยชน์ที่ผู้เล่นได้รับเป็นส่วนใหญ่ สำหรับเด็กปฐมวัยดังนี้

1. เกมเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นเกมหนึ่งซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ในการเล่น วิธีการเล่น กติกาการเล่นและเสียงประกอบการเล่น เหมือนกับเกมประเภทอื่นๆ แต่เน้นวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินส่วนใหญ่
2. เกมเสริมทักษะการเคลื่อนไหว เป็นเกมอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเล่น วิธีการเล่น กติกาการเล่น และเสียงประกอบการเล่น เหมือนกับเกมประเภทอื่นๆ แต่เน้นวัตถุประสงค์ในด้านการเสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วว่องไว
3. เกมเสริมทักษะการเรียนรู้ เป็นเกมอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมาย จำนวนผู้เล่น มี กติกาการเล่นเล็กน้อย และมีเสียงประกอบการเล่นเหมือนเกมประเภทอื่นๆ แต่เกมเสริมทักษะบทเรียน ส่วนมากจะเป็นเกมเล่นในร่ม และมีจุดมุ่งหมายจะเน้นการแข่งขัน การเรียนรู้มากกว่าการออกกำลังกาย เช่น เกมเสริมทักษะทางภาษา คณิตศาสตร์ และเกมฝึกประสาทเป็นต้น

ภรณ์ี คุรุรัตน์ (2526:63) ได้แบ่งประเภทของเกมไว้ดังนี้

1. เกมที่ต้องใช้ท่าทางประกอบ
2. เกมการเคลื่อนไหวแบบซ้ำกว่าปกติ
3. เกมเกี่ยวกับการรับรู้
4. เกมการสื่อความเข้าใจ
5. เกมการให้ทำตามคำสั่ง
6. เกมการฟังและการใช้เสียง

โคลัมบัส (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2525: 55 ; อ้างอิงจาก Kolumbus. 1979: 141 – 149. /s it Tomorrow Yet?.) ได้กล่าวถึงเกมพัฒนาทักษะ (Manipulative Games) ไว้หลายรูปแบบ เช่น เกมสร้างสิ่งใหม่ เป็นการต่อสิ่งทีคล้ายคลึงกันซึ่งถูกจับแยกออกเข้าด้วยกัน ได้แก่ การต่อรูปตัดต่อ (Puzzle) ต่างๆ ภาพตัดต่อมีหลายรูปแบบ แต่แนวคิดในการจัดทำเป็นอย่างเดียวกันคือการแยกชิ้นส่วน ซึ่งจะสามารถนำมาต่อกันเป็นภาพที่สมบูรณ์ ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแง่ของสี รูปร่างหรือเรื่องราว ครูสามารถทำภาพตัดต่อง่ายๆ ให้เด็กเล่น โดยเน้นทักษะต่างๆ กันไป โดยครูควรพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ถ้าเป็นเด็กเล็กภาพตัดต่อควรมีความง่ายและมีจำนวนชิ้นน้อย แต่ถ้าเป็นเด็กโตภาพตัดต่อควรจะยากขึ้นและมีจำนวนชิ้นมากขึ้นได้ ทั้งนี้เพื่อท้าทายความสามารถของเด็ก ตัวอย่างของภาพตัดต่อ ได้แก่ ภาพตัดต่อรูปภาพ ภาพตัดต่อแบบหุ่น ภาพตัดต่อชนิดบล็อก หรือลูกบาศก์ ภาพตัดต่อเป็นชิ้น ภาพตัดต่อที่เป็นรูปต่างๆ ภาพตัดต่อที่นำมาสวมในช่องตามรูปทรง ภาพตัดต่อเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดโคลัมบัส (Kolumbus) ได้แบ่งเกมออกเป็น 6 ประเภทใหญ่ คือ

1. เกมฝึกกระทำ (Manipulative Games) คือ การที่เด็กนำของเล่นต่างๆ มาเล่นอย่างมีกฎเกณฑ์กติกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างการใช้กล้ามเนื้อและสายตา เช่น การเย็บปักถักร้อย ร้อยลูกปัด ตัดกระดาษ เป็นต้น

2. เกมการศึกษา (Didactic Games) คือ เกมที่พัฒนาการคิดของเด็ก ซึ่งเด็กจะต้องคิดหาเหตุผลจากการเล่นเกมของเด็ก เช่น การจับคู่ภาพเหมือน ภาพตัดต่อ เป็นต้น

3. เกมฝึกทักษะทางร่างกาย (Physical Games) หรือเกมพลศึกษา มีมากมายหลายชนิด ซึ่งรวมทั้งการฝึกกายบริหารประจำวันง่ายๆ เช่น เกมทำตามผู้นำ เกมไล่จับ เป็นต้น

4. เกมฝึกทักษะทางภาษา (Language Games) เป็นเกมที่อาศัยจินตนาการและการใช้คำพูด โดยไม่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ใดๆ เช่น เกมอะไรเอ่ย เกมเกี่ยวกับการฟัง เป็นต้น

5. เกมทายบัตร (Card Games) จะช่วยให้เด็กสามารถแยกความเหมือน ความต่าง ฝึกความจำและเสริมทักษะอื่นๆ

6. เกมพิเศษ (Special Games) ครูอาจจะจัดให้เด็กเล่นเป็นครั้งคราว เช่น เกมล่าลายแทง เกมหาสิ่งของ (Kolumbus. 1979: 141 – 149)

ลัดดาวัลย์ กัณหสุวรรณ (2527: 1 – 2) ได้จำแนกประเภทของเกมไว้ดังนี้

1. เกมที่เล่นครั้งละ 1 – 2 คน

- 1.1 เกมที่เล่นครั้งละ 1 คน หรือเล่นเดี่ยว เกมประเภทนี้จะมีคำแนะนำการเล่นให้และผู้เล่นจะต้องอ่านคำแนะนำและปฏิบัติตาม ถ้าผู้เล่นสามารถปฏิบัติตามกติกาได้ก็ถือว่าประสบความสำเร็จในการเล่นเกมนั้นๆ

1.2 เกมที่เล่นครั้งละ 2 คน เป็นเกมที่มีการแข่งขันกับเพื่อน เพื่อให้ผู้เล่นเกิดความรู้สึกดีหรือรันทในการเล่น

2. เกมที่เล่นเป็นกลุ่ม เกมประเภทนี้ใช้ผู้เล่นครั้งละมากกว่า 2 คนขึ้นไป ซึ่งอาจมีการแพ้ชนะเป็นรายบุคคล หรือแพ้ชนะเป็นทีมก็ได้

2.1 กลุ่มที่ผู้เล่นเป็นอิสระ เป็นการเล่นที่มีผู้เล่นจำนวนไม่จำกัด แต่จะมีผู้ชนะเลิขเพียงคนเดียว หรือผู้แพ้เพียงคนเดียวเท่านั้น เช่น การเล่นเกมอึดยืนตรี การวิ่งหาคู่ เป็นต้น

2.2 กลุ่มที่เล่นเป็นทีม เกมประเภทนี้จะแบ่งผู้เล่นออกเป็นทีม ผู้เล่นทุกคน แต่ละทีมจะมีส่วนรับผิดชอบในการเล่นร่วมกัน ถ้าชนะก็ชนะด้วยกันทั้งทีม

วรสุดา บุญยไวยโรจน์ (2530: 80) พิจารณาตามหลักของการนำเกมไปใช้ สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เกมที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา (Nonacademic Games) เป็นเกมที่จัดเพื่อความสนุกสนาน ลักษณะของความแตกต่างของเกมชนิดนี้เป็นเรื่องของกฎ หรือกติกาที่จัดไว้ให้เหมาะสมกับการเล่นในแต่ละเกมเท่านั้น เกมพวกนี้พบเห็นได้ทุกแห่ง เช่น หมากรุก ฟุตบอล บิงโก บันไดงู โดมิโน เป็นต้น

2. เกมการศึกษา (Academic Games) เป็นเกมที่จัดขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือด้านการศึกษา บางครั้งอาจนำเอาเกมที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา (Nonacademic Games) ที่เด็กชอบมาดัดแปลงเป็นเกมการศึกษา (Academic Games) ได้ โดยยึดเนื้อหาและจุดประสงค์ของการสอนบทเรียนนั้นๆ เกมการศึกษา (Academic Games) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 เกมที่เป็นสถานการณ์จำลอง (Simulation Games) เป็นเกมที่จัดขึ้นเพื่อจำลองแบบจากชีวิตจริง หรือคล้ายคลึงสภาพความเป็นจริง โดยกำหนดบทบาท ลักษณะต่างๆ ให้เหมือนจริงตามแบบ เพื่อจุดมุ่งหมายที่จะนำสถานการณ์จำลองนี้ไปใช้ในการศึกษา

2.2 เกมที่ไม่ใช่สถานการณ์จำลอง (Nonsimulation Games) เป็นเกมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เล่นได้แก้ไขปัญหาที่ไม่ค่อยเข้าใจ เป็นการย้า ข้ำทวน เพื่อให้ผู้เล่นเกิดความเข้าใจ และเกิดทักษะในบทเรียนดียิ่งขึ้น โดยจัดในรูปของการแข่งขันในกิจกรรมในการเรียนการสอนที่มีครูร่วมอยู่ในฐานะผู้นำเกม และผู้ตัดสินการแข่งขัน

สรุปได้ว่า ประเภทของเกม คือ เกมที่เล่นแบบอยู่กับที่และเกมที่ต้องมีการเคลื่อนไหว เกมที่ต้องเล่นอยู่กับที่ เช่น พวกบัตร์คำ เกมการศึกษา สำหรับเกมการเคลื่อนไหว อาจจะแบ่งออกเป็นอีกหลายประเภท เกมกลางแจ้ง เกมการละเล่น

4.3 หลักการนำเกมมาใช้

อารี เกษมรติ (2523: 71 – 72) ขณะเดียวกัน ควรมีการคำนึงถึงความยากง่ายของเกมด้วย เพราะถ้าเกมง่ายเกินไปจะทำให้ความสนใจของเด็กน้อยลง ไม่ควรให้เด็กฝึกทักษะซ้ำๆ จนเด็กเบื่อ การเล่นเกม ควรเริ่มเกมจากง่ายไปหายากและแปลกขึ้น

ราศี ทองสวัสดิ์. (2523: 79)แสดงความคิดเห็นในเรื่องการนำเกมการศึกษาไปใช้ดังนี้

1. ครูควรเตรียมเกมการศึกษาไว้ให้เพียงพอ
2. ลักษณะของเกมอาจเป็นภาพตัดต่อ การจับคู่ภาพเหมือน โดมิโน การแยกหมู่ ฯลฯ
3. เวลาที่ใช้ฝึกนี้กำหนดไว้เป็น 1 กิจกรรมเพราะอุปกรณ์แต่ละชุดจะให้ผลต่อเด็กไม่เหมือนกัน ดังนั้นครูจึงควรจัดหมุนเวียนให้เด็กเล่นหรือฝึกทุกชุดให้ทั่วถึงกัน

4. เกมหรืออุปกรณ์ที่จะใช้ควรมีพอที่จะหมุนเวียนกันอยู่เสมอ หากจำเจเด็กอาจเบื่อไม่อยากจะเล่น

อุษา กลเกม (2533:22)เกม ผู้เล่นควรมีการคำนึงถึงความยากง่ายของเกมด้วย เพราะถ้าเกมง่ายเกินไปจะทำให้ความสนใจของผู้เล่นน้อยลง ไม่ควรให้เด็กฝึกทักษะซ้ำๆ จนเด็กเบื่อการเล่น เกม ควรเริ่มเกมจากง่ายไปหายาก และแปลกขึ้น นอกจากนี้ในการนำเกมมาใช้ในการเรียนการสอน ควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. พิจารณาจุดประสงค์ในการใช้เกมนั้นๆ เป็นอันดับแรก เราจะใช้สอนอะไร
2. พิจารณาถึงสถานที่ที่จะใช้เล่นเกม ว่าจำเป็นจะต้องใช้ที่ว่างมากน้อยเพียงใด เพราะในการเล่นจะต้องมีการเคลื่อนไหว
3. พิจารณาถึงจำนวนนักเรียนที่จะเล่นเกม เพราะเกมบางเกมจะได้ผลดีถ้าใช้กับนักเรียนกลุ่มใหญ่ หรือเล่นเป็นทีม
4. พิจารณาดูว่าเกมนั้นเป็นการแข่งขันรายบุคคลหรือแข่งขันระหว่างกลุ่ม
5. อายุหรือวัยของนักเรียน เกมที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ยากไปสำหรับเด็กที่เรา กำลังสอนหรือเปล่า
6. ควรเล่นเกมตอนท้ายชั่วโมง เพราะถ้าเล่นตอนต้นชั่วโมงจะเป็นการลำบากที่จะทำให้ นักเรียนกลับมาเป็นระเบียบเพื่อที่จะเรียนต่อไปอีก
7. ควรเลือกใช้เกมหลายๆ แบบ
8. ควรมีการกะเวลาในการเล่นว่าในเกมๆ หนึ่งจะใช้เวลาประมาณเท่าไร
9. ครูต้องมีการเตรียมตัวหรือวางแผนในการเล่นเกมให้ดี
10. พิจารณาว่าควรให้รางวัลหรือไม่ในการเล่น
11. ครูควรสะสมหนังสือเกมต่างๆ ที่จะเลือกมาใช้ได้ตามความเหมาะสม
12. อาจดัดแปลงเกมต่างๆ เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์

สุวิมล ตันปิติ (2536: 18 – 19; อ้างอิงจาก Weed. 1975: 303 – 305) ดังนั้นหลักในการนำเกมมาใช้ในการประกอบการเรียนการสอน ครูควรต้องจัดเตรียมและดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์อันเหมาะสมอย่างครบถ้วน เช่น จัดเกมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วัยของเด็ก เวลา และมีความปลอดภัย โดยจัดเกมจากง่ายไปหาเกมยากขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสนุกสนาน พร้อมทั้งเกิดผลต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ดิลล์ (Dill. 1981: 180 – 181) ได้เสนอแนะแนวทางในการพิจารณาเลือกและข้อปฏิบัติในการควบคุมเกมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. เกมนั้นจะต้องเหมาะสมกับเด็ก จะต้องสลับซับซ้อนพอที่จะเรียกร้องความสนใจให้แก่เด็ก แต่ก็ไม่ถึงกับซับซ้อนมากเกินไปจนต้องใช้เวลาศึกษาล่วงหน้านานเกินไปจนกว่า จะจะเล่นอย่างไร เกมจะต้องมีลักษณะซึ่งดูประหนึ่งเป็นการทดสอบความสามารถ และประสบการณ์ในการศึกษา ถ้าจำเป็นต้องเลือกใช้เกมซึ่งกำหนดสถานการณ์ไว้

2. เกมนั้นจะต้องง่ายต่อการควบคุม เกมที่ซับซ้อนมากอาจเป็นการทำลายความสนใจของเด็กมากเกินไป

3. เนื้อหาสาระต่างๆ ของเกมที่สอนต้องเห็นได้ชัด

4. เด็กต้องเคารพต่อกฎเกณฑ์ ในการสร้างเกมจะต้องได้รับความเชื่อถือจากเด็ก มิฉะนั้นการเล่นจะไม่ได้ผลและไร้ประโยชน์

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535: 121) ได้กล่าวว่า ในการจัดเกมควรมีเกณฑ์กำหนดไว้เด่นชัดให้เด็กปฏิบัติตามและขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเล่นเพื่อฝึกความพร้อมด้านต่างๆ ซึ่งมีเกมฝึกความพร้อมแบบต่างๆ ไว้ให้เด็กได้เล่นในเวลาที่กำหนด หรือนอกเวลาเมื่อเด็กอยากเล่น เกมแต่ละชุดจะต้องจัดทำกล่องใส่เป็นชุดๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้ฝึกเด็กให้เข้าใจว่าเกมแต่ละชุดจะจัดใส่ไว้แต่ละกล่อง และเก็บไว้ที่ชั้นเตรียมไว้ เด็กๆ ควรจะได้พยายามเล่นเกมให้ครบทุกชุด เนื่องจากแต่ละชุดมีจุดมุ่งหมายต่างๆ กัน การเล่นเกมเป็นเวลาที่กำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน ครูจะเป็นผู้จัดไว้ตามโต๊ะให้เด็กหมุนเวียนกันเล่น แต่หากเป็นนอกเวลาเด็กจะเล่นกันเอง ครูควรมีเวลาเดินดูการเล่นเพื่อให้คำแนะนำเด็กที่เล่นผิด เมื่อเล่นเสร็จครูจะต้องฝึกให้เด็กได้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยว่า เมื่อเล่นเสร็จจะต้องเก็บเกมลงกล่องเป็นชุดๆ แล้วยกเข้าเก็บตามที

อุทัย คุรุรัตน์ (2545: 15) ได้สรุปไว้ว่า การนำเกมมาใช้ในการประกอบการเรียนการสอนนั้น ครูควรจะต้องจัดเตรียมและดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์อันเหมาะสมอย่างครบถ้วน เช่น จัดเกมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วัยของเด็ก เวลา และมีความปลอดภัย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนั้นเกมที่ใช้ประกอบการสอนที่ดี ควรเป็นเกมที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการสอน มีวิธีเล่นง่ายๆ ใช้เวลาสั้นๆ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมความเจริญงอกงามของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์และสติปัญญา

สรุปได้ว่า การนำเกมมาใช้ควรคำนึงถึง เรื่อง ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เด็กปฐมวัย มีความสนใจในการเล่นต่างๆ ในระยะเวลาที่ไม่ยาวนานนัก การจัดการเล่นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เหมาะสมกับวัยของเด็ก ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และเป็นการเล่นที่ครูผู้สอนควรคำนึงเรื่องความปลอดภัย เป็นเรื่องสำคัญ

4.4 จุดมุ่งหมายของการใช้เกม

เบญจา แสงมะลิ (2522: 14) เกมจัดเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เร้าให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และมีจุดมุ่งหมายในการใช้ซึ่ง เบญจา แสงมะลิ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการใช้เกม ดังนี้

1. เพื่อสื่อความหมาย
2. เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจ
3. เพื่อให้รู้จักปฏิบัติตามกฎเกณฑ์
4. เพื่อให้รักความยุติธรรมและความถูกต้อง
5. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
6. เพื่อฝึกความจำและความคิดรวบยอด
7. เพื่อให้รู้จักปรับตัว
8. เพื่อให้มีความกล้าในการแสดงออก กล้าพูด กล้าเขียน ตลอดจนฝึกการใช้กล้ามเนื้อ
9. ส่งเสริมให้เป็นคนมีน้ำใจนักกีฬา

4.5 ประโยชน์ของเกม

การใช้เกมในการสอนจะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข เพลิดเพลิน เพราะมีความรู้สึกเหมือนไม่ได้ถูกบังคับให้เรียน ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน ได้ค้นคว้าด้วยตนเองและวิธีการเล่นในขณะที่เด็กกำลังเล่น เด็กจะต้องเรียนด้วยการกระทำของตนเอง ทำให้เกิดความคิด พร้อมทั้งได้มีโอกาสแสดงออก จากการทดลอง คิดทำในสิ่งที่ตนต้องการทำ จะทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเล่น ทดลองเล่นด้วยความสนุกสนาน

เกศินี โชติกเสถียร (2523: 3) เกมเป็นสื่อการสอนที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพราะความต้องการที่จะให้ถึงจุดประสงค์ จึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้เล่านำดำเนินต่อไป ซึ่งบางครั้งอาจเป็นการลดเวลาในการเรียนรู้ความจริงและต้องการความชำนาญ นอกจากนี้เกมยังส่งผลอีกมากในด้านความสามารถระหว่างบุคคล หรือเป็นการเพิ่มขีดความสามารถแต่ละคน ในการเล่นเกมระหว่างหลายคนจะทำให้เกิดการเรียนรู้บรรยากาศสังคมและยังเกิดความเป็นสมาชิกกลุ่ม

ลาวัลย์ พลกล้า (2523: 11) กล่าวว่า เกมการสอนจัดเป็นสื่อการเรียนอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งใช้รื้อให้นักเรียนเกิดความสุข สนุกสนาน ใช้เป็นเครื่องมือฝึกทักษะ เกมแต่ละเกมมีจุดประสงค์แน่นอนว่าเป็นการฝึกเนื้อหาอะไร ความสามารถอะไร

แกรมส์ และคนอื่นๆ (Grambs; others. 1970: 251) ให้เหตุผลของการใช้เกมว่ามีประโยชน์เพราะ

1. เกมทำให้สภาพจำเจของห้องเปลี่ยนเป็นสภาพสนุกสนาน
2. เกมทำให้วัสดุที่นักเรียนคุ้นเคยมีความสัมพันธ์แบบใหม่
3. เกมจูงใจนักเรียนทุกคนอย่างมากมาในการเรียนรู้แบบต่างๆ ที่ต้องการฝึก
4. เกมช่วยให้นักเรียนที่ไม่สนใจบทเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน
5. เกมช่วยให้เกิดความสุขสนุกสนาน

นอกจากนี้ แกรมส์ และคนอื่นๆ (Grambs ; others. 1970: 244) ยังได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของเกมว่า การสอนแบบใช้เกมมีข้อดีที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ดีกว่าและสามารถจดจำได้ยาวนาน ทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อนเรียนซ้ำได้พัฒนาดีขึ้น ช่วยฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และเป็นวิธีสอนที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาตามหลักสูตรที่ต้องการ ให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม

อัลจวรา ชีวพันธ์ (2526: 3) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเกม ดังนี้

1. ใช้เป็นกิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน เสริมบทเรียน และสรุปบทเรียน
2. ช่วยให้ครูได้เห็นพฤติกรรมของเด็กชัดเจนยิ่งขึ้น
3. ช่วยฝึกความรับผิดชอบและฝึกให้เด็กรู้จักการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์
4. ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามัคคี รู้จักการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน
5. ช่วยจูงใจและสร้างความสนใจของเด็ก
6. ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียน
7. ช่วยประเมินผลการเรียนการสอน
8. ช่วยให้ได้แสดงความสามารถของแต่ละบุคคล
9. ช่วยในการฝึกทักษะทางภาษาและทบทวนเนื้อหาวิชาต่างๆ
10. ช่วยให้เกิดพัฒนาการด้านความคิด

ภรณ์ี คุรุรัตน์ (2535: 112) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมเกมและการเล่นว่า การเล่นหรือการเล่นทั่วไปของเด็กนั้น ไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างเสริมกล้ามเนื้อ ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กของเด็กเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็ก เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจโครงสร้างทางด้านสรีระ เช่น การใช้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกาย การฝึกการเคลื่อนไหว การใช้พลังงานของร่างกาย และยังช่วยให้เด็กได้ค้นหาความสามารถพิเศษของ

ตนเอง เช่น ความสามารถในการจดจำ การจำแนกวัตถุสิ่งของ สี ขนาด หรือแม้แต่เป็นการฝึกฝนเรื่องระบบการคิดให้ค่อยๆ พัฒนาเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก การเล่นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากภายในชีวิตประจำวันของเด็ก จนอาจกล่าวได้ว่าเด็กใช้เวลาถึงร้อยละ 80 สำหรับการเล่น จนมีนักการศึกษาบางท่านกล่าวว่าการเล่นของเด็ก คือ การทำงานการฝึกฝนประสบการณ์ และการพัฒนาตนเอง เมื่อการเล่นเป็นชีวิตจิตใจของเด็กเช่นนี้ ครูจึงควรสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสเล่นให้มาก เพราะจะทำให้เกิดประโยชน์แก่เด็กอย่างมาก คือ

1. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็ก ในขณะที่เด็กเล่นนั้นเป็นโอกาสที่เด็กจะได้ใช้กล้ามเนื้อ ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กไปพร้อมกันโดยที่เด็กไม่รู้สึกรำคาญ การฝึกฝนการใช้กล้ามเนื้อดังกล่าวในขณะที่เล่นจึงทำให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนการใช้กล้ามเนื้ออย่างอัตโนมัติ จึงเป็นไปตามสภาพความเป็นจริงที่เด็กจะต้องใช้กล้ามเนื้อโดยอัตโนมัติอยู่แล้ว จึงช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกายมากขึ้น รู้จักใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวได้ตามความเหมาะสม ทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรง เกิดความคล่องตัวในการพัฒนาทักษะทางการเคลื่อนไหว จึงช่วยให้เด็กมีสุขภาพดีขึ้นด้วย

2. ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินและเป็นการผ่อนคลายจากกิจกรรมอื่น ทำให้เกิดมีความร่าเริง แจ่มใส และมองโลกในแง่ดี

3. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน พี่น้อง ญาติผู้ใหญ่ เพราะเด็กจะได้ฝึกฝนในเรื่องการยอมรับผู้อื่นและการที่ผู้อื่นยอมรับการแข่งขัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน รวมทั้งการสนทนาโต้ตอบ การแสดงบทบาทที่เหมาะสมของตนเอง เป็นต้น

4. สร้างเสริมนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก เช่น ฝึกฝนเรื่องความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ ความอดทน อดกลั้น ความมีวินัยในตนเองและหมู่คณะ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

5. ส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักแสดงตนให้เหมาะสมตามโอกาสอันสมควรและฝึกฝนนักเรียนในเรื่องการเลือกประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

6. ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแสดงออกโดยเสรี ขณะที่เล่นเด็กจะเปิดใจให้สบายจึงสามารถที่จะคิดได้อย่างอิสระ ซึ่งหากมีการฝึกฝนและส่งเสริม รวมทั้งยอมรับความคิดและจินตนาการของเด็กในขณะที่เล่นแล้ว จะทำให้เด็กกล้าแสดงออก กล้าคิดกล้าริเริ่มมากขึ้น ยิ่งเด็กได้มีอิสระในการจินตนาการและคิดสร้างสรรค์ในขณะที่เล่นได้มากเท่าใด โอกาสที่เด็กจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงความคิดริเริ่มของตนเองก็จะมากขึ้นเท่านั้น

7. ช่วยพัฒนารูปแบบการคิดของเด็กให้เข้ารูปเข้ารอยมากขึ้น ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การเล่นของเด็กเป็นการทำงานอย่างหนึ่ง ดังนั้นในขณะที่เล่นเด็กได้ฝึกคิดไปด้วยเป็นช่วงสั้นๆ ทำให้เด็กมี

โอกาสคิดหาเหตุผล คิดแก้ปัญหา ฝึกการตัดสินใจ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะเป็นไปโดยที่เด็กไม่รู้สึกรู้สีกตัว แต่รูปแบบการคิดของเด็กก็จะพัฒนาไปเรื่อยๆ ยังมีโอกาสได้ฝึกฝนและได้รับการยอมรับมากเท่าใด เด็กก็จะพัฒนารูปแบบวิธีการคิดของตนเองให้มีเหตุผลและเป็นไปได้มากขึ้นเท่านั้น

ลัดดาวัลย์ กัณหาสุวรรณ (2527: 2 – 3) กล่าวถึงประโยชน์ของเกมได้อย่างสอดคล้องกันว่า เกมทำให้เด็กได้ผ่อนคลายความเครียด เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็กเข้าใจและจำบทเรียนได้ดีขึ้น ตลอดจนช่วยให้เด็กรู้จักตัดสินใจและเกิดทักษะในการคิดแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

อุษา กลเกม (2533: 17) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเกมว่า เป็นวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะ รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการในการทำงาน การอยู่ร่วมกับเพื่อนในสังคมได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า เกมมีประโยชน์ คือ เป็นสื่อและกิจกรรมที่มีประโยชน์กับเด็กปฐมวัย ซึ่งจะส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี พัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป และเรียนรู้อย่างไม่รู้สึกรู้สีกตัว

4.6 งานวิจัย

4.6.1 งานวิจัยในประเทศ

รัทธา กอบบุญช่วย (2522: 32 – 35) ได้ศึกษาผลของเกมและปริศนาคณิตศาสตร์ที่มีต่อ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์และการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างแยกเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 30 คน ปรากฏว่า เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์และการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนหลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงและต่ำ พบว่า เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์และการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ดีขึ้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปรียา จันทสิทธิ์เวช (2522: 68 – 69) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ โดยใช้เกมประกอบการสอนกับไม่ใช้เกมประกอบการสอน ผลปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำแตกต่างกัน

รัตนา นุชบุญเลิศ (2525: 28) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมประกอบการสอน วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมประกอบการสอนแบบมีผู้ชี้แนะกับเกมประกอบการสอนแบบอิสระและการเรียนตามปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมประกอบการสอนแบบอิสระและการเรียนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วรี เกียรติกุล (2530: 53) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึกกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 และ 2 กลุ่มละ 18 คน โดยทดลองกลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 30 นาที ซึ่งแต่ละกลุ่มทดลองวันละ 1 คาบ รวมระยะเวลา 8 สัปดาห์ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมมีความสามารถทางการฟังสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้แบบฝึก

เยาวพรรณ ทิมทอง (2535: 84) ได้ศึกษาการพัฒนาสติปัญญาของเด็กปฐมวัยด้วยเกมการศึกษามิติสัมพันธ์ กับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามิติสัมพันธ์ และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมการศึกษาแบบปกติตามหน่วยการสอน ผลปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาแบบปกติตามหน่วยการสอน และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามิติสัมพันธ์ มีการพัฒนาสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นฤมล ปิ่นดอนทอง (2544: 52) ได้ศึกษาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นเกมสร้างมโนทัศน์ด้านจำนวน กับเด็กปฐมวัย อายุ 5 – 6 ปี จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับการเล่นเกมสร้างมโนทัศน์ด้านจำนวน และกลุ่มควบคุมได้รับการเล่นเกมปกติ ผลปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นเกมมโนทัศน์ด้านจำนวนและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นเกมปกติมีการคิดเชิงเหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คาร์ตัน (วรภรณ์ แก้วแย้ม. 2540: 6; อ้างอิงจาก Carton. 1990: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางการอ่าน และคณิตศาสตร์ของเด็กเกรด 1 , 2 และ 3 กลุ่มทดลองเป็นเด็กมาจากโครงการพัฒนาพ่อแม่ลูกในเวอร์จิเนีย กลุ่มควบคุมไม่เคยผ่านอนุบาลเลยเป็นเด็กด้อยโอกาส ซึ่งนำมาอยู่ด้วยกัน ไม่ต่ำกว่า 40 วัน ทำการทดสอบโดยครู ผลปรากฏว่า เด็กที่มาจากโครงการพัฒนาพ่อแม่ลูกจะได้รับการส่งเสริมที่ดีในเรื่องของความพร้อมทางการอ่าน และความพร้อมทางคณิตศาสตร์

คินเคด (นฤมล ปิ่นดอนทอง. 2544: 34 ; อ้างอิงจาก Kincaid. 1977:4194 – A) ได้ทำการศึกษาผลของการนำเกมคณิตศาสตร์ไปใช้ที่บ้าน โดยการฝึกบิดาหรือมารดาของเด็กนักเรียนเป็นพิเศษ เพื่อศึกษาทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทำการทดลองกับนักเรียนระดับ 2 ซึ่งบิดามารดาของนักเรียนสมัครใจจะร่วมศึกษา จำนวน 35 คน เข้าประชุมร่วมกัน เพื่อศึกษาและสร้างอุปกรณ์ในการใช้เกมไปใช้ที่บ้านของตน ก่อนที่จะนำกลับไปบ้านจะต้องทดลองอย่างเต็มที่ ใช้อุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ทำการทดลองเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้เล่นเกมสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ไม่ได้เล่นเกมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรักการอ่าน

5.1 ความหมายของการส่งเสริมการอ่าน

นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข และคนอื่นๆ (2522: 98 -99) ได้ศึกษางานวิจัยต่างๆ ประเทศ และสรุปว่า การใช้สื่อเพื่อเป็นการกระตุ้น ให้เด็กอยากเรียน นั้นมีผลต่อความพร้อมทางภาษาของเด็ก ในขั้นแรกของการสอน ควรมีการสร้าง ความมั่นใจให้กับเด็ก ทำให้การเรียนรู้ของเด็กนั้นมีอุปสรรคน้อยที่สุด โดยการจัดหาสื่อตรงๆ มาให้เพื่อเด็กเรียนรู้ได้อย่างง่ายขึ้นการเล่นต่างๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัย ได้แก่ การเล่นนิ้ว การเล่นตอบคำถามปริศนา การเล่นร้องเพลงปริศนา คำทาย การเล่นร้องเพลงและทำท่าประกอบ การเล่นแสดงตามเนื้อเรื่องของนิทาน

ฐิตินันท์ สัจจานนท์ (2524: 51 – 56) และราศี ทองสวัสดิ์ (ม.ป.ป : 7 -10)

1. ให้เด็กรู้จักคำศัพท์โดยการอ่านให้ฟัง เพื่อเป็นกระตุ้นให้เกิดพัฒนาในการใช้คำศัพท์หรือ เรื่องราว และเมื่อเด็กเกิดเบื่อก็ควรยินยอมให้หยุดหันทันที
2. ไม่มีเกณฑ์อายุที่กำหนดจะสอนอ่านให้กับเด็กเมื่อไร เพียงแต่ให้เด็กมีความอยากอ่านก็สอนอ่านได้ แต่ควรเป็นการอ่านภาพก่อนจึงเริ่มมีอักษรเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ
3. โดยทั่วไปเด็กจะชอบอ่านนิทานเรื่องเดิม

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2525: 63) การอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาค้นคว้าในโรงเรียนและโลกภายนอก เพราะผู้เรียนมิได้ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนของครูแต่เพียงอย่างเดียวหากต้องหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือ และนิทานต่างๆ อีกด้วย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียน และผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าควรจะได้มีความสามารถในการอ่าน มิฉะนั้นความรู้ที่มีอยู่ในหนังสือหรือตำรา ก็จะไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนเลย โดยการสังเกตทั่วๆ ไปจะพบว่านักเรียนที่เรียนหนังสืออ่อนมักจะมีความสามารถในการอ่านหนังสือต่ำ ความสามารถในการอ่านหนังสือเป็นทักษะที่สำคัญซึ่งจำเป็นต่อการเรียนอันเป็นผลต่อพัฒนาการของมนุษย์ทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528: 62) การอ่านให้เด็กอ่านจากประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น การอ่านป้ายให้อ่านหนังสือนิทานและวัสดุอื่นๆ ส่งเสริมการพูด เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญของการส่งเสริมการอ่านนิทาน และวัสดุอื่นๆ ส่งเสริมการพูดเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมการอ่าน

ผุสดี ภูอินทร์ (2529: 58) กล่าวว่า ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน คือผู้ที่ชอบอ่านหนังสือทุกประเภทเมื่อมีเวลาว่างจะหยิบหนังสือขึ้นมาอ่านมีสมาธิในการอ่าน ชอบซื้อหนังสือหรือขอยืมหนังสือมาอ่านทุกรู้จักเก็บถนอมหนังสือเป็นอย่างดี

วรรณิ์ โสมประยูร (2534: 91) ความสนใจเป็นรากฐานสำคัญ ที่ทำให้คนเราตั้งใจ ประกอบกิจกรรมต่างๆ เป็นผลทำให้บุคคลสามารถประกอบกิจกรรมนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าสามารถสร้างความสนใจให้เด็กได้ผลก็จะทำให้เด็กฝึกทักษะนั้นๆ อย่างจริงจัง

สุนิย์ ทองศิริประภา (2535: 1-2) การอ่านมิใช่เกิดจากการบังคับของผู้ใหญ่ แต่ผู้ใหญ่มีหน้าที่ในการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจให้เกิดความสนใจในการอ่านการเขียน

นัตดา นำศรีเจริญสุข (2536: 76-82) ได้ศึกษาองค์ประกอบการเป็นนักอ่านที่ดีของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 924 คน พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง มีองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมสาระสำคัญจากการอ่าน มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน มีความกระตือรือร้นที่จะหาความรู้จากการอ่าน มีวิจารณญาณในการอ่านสูงว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำนอกจากนั้นยังพบว่าองค์ประกอบของความเป็นนักอ่านที่ดีประกอบด้วย 6 องค์ประกอบใหญ่ๆดังนี้

1. เก็บรวบรวมสาระสำคัญจากการอ่าน การบันทึกจดจำสาระสำคัญจากการอ่านการตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน กำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมหรือบันทึกเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อ่านทบทวนมีสมาธิในการอ่าน

2. มีทัศนคติที่ดีในการอ่าน มีความพอใจความสนใจ ความรู้สึกยินดีที่ได้อ่านหนังสือ หรือ หาหนังสือมาอ่าน เช่น ชื่นหนังสือเมื่อมีโอกาส รู้สึกดีเมื่อได้รับหนังสือเป็นของขวัญ

3. มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้จากการอ่านการขวนขวายหนังสือมาอ่านหาโอกาสเพื่อการอ่าน ใช้เวลาว่างในการอ่านรู้จักแหล่งสำหรับค้นคว้าหนังสืออ่านในนิทรรศการแสดงหนังสือ

4. มีลักษณะท่าทางที่ถูกต้องรู้ลักษณะท่าทางการกระทำหรือปฏิบัติที่ถูกต้องในการอ่าน

5. มีวิธีการปฏิบัติที่ทำให้ได้รับประโยชน์จากการอ่านมากที่สุด

6. มีวิจารณ์ในการอ่าน มีความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านรู้และเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียนสามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น

ฉันทนา ภาคบงกช (2538: 3)

1. การเรียนรู้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจากตัวหนังสือ ที่พบในสิ่งแวดล้อม เช่น สัญญาณจราจร ป้ายชื่อ

2. เด็กมีโอกาสเห็นตัวหนังสือมาก ย่อมมีโอกาสพัฒนาการอ่านได้เร็ว

สรุปการที่จะชักจูงให้เด็กสนใจหนังสือ เริ่มตั้งแต่ความสนใจ อยากหยิบดู หยิบอ่าน อยากอ่าน จนเกิดความไว้วางใจเห็นหนังสือเป็นเพื่อนที่จะหันเข้าหาได้ ทั้งในยามทุกข์และยามสุข และมีนิสัยรักการอ่านไปตลอดชีวิต จะต้องเริ่มที่ผู้ใหญ่ไม่ว่าพ่อ แม่ หรือครูควรศึกษาถึงความสนใจในการอ่านของเด็ก

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2538: 34) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การใฝ่รู้ใฝ่เรียน แต่การอ่านและอ่านจนเคยชิน แม้ว่าจะมีปัญหาหรืออุปสรรคต่อการอ่านก็ยังคงมีความตั้งใจอ่านต่อไปอย่างไม่ย่อท้อ โดยผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน ย่อมอ่านทุกอย่างที่เป็นวัสดุสำหรับการอ่าน อ่านได้ทุกสถานที่ทุกโอกาสและใช้เวลาว่างเพื่อการอ่านมากกว่ากิจกรรมประเภทอื่นๆ

จากความหมายของนิสัยรักการอ่านที่กล่าวมาทั้งหมดคำว่า “นิสัย” หมายถึง ความประพฤติที่เคยชิน การกระทำโดยเป็นกิจวัตรทุกวัน ซึ่งเมื่อทราบนิสัยของบุคคลใดแล้ว จะทำให้สามารถคาดเดาถึงความดีหรือพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง หรือใกล้เคียงส่วน “การอ่าน” เป็นการเข้าใจความหมายจากตัวอักษร รวมทั้งสัญลักษณ์ แล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นโดยทั่วไปแล้วคำว่า “นิสัยรักการอ่าน” จึงหมายถึง การชอบอ่าน การอ่านอย่างบ่อยครั้งหรืออ่านจนเป็นนิสัยนั่นเอง

การที่บุคคลจะมีนิสัยรักการอ่านได้ ควรยึดหลักการอ่านต่อไปนี้ (สุสดี ภูมิอินทร์. 2529: 424-426)

ประการแรก การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ คิดหาเหตุผล ไตร่ตรองดูว่าเนื้อหาที่อ่านมีความน่าเชื่อถือเพียงใด มีความหมายอื่นแอบแฝงอยู่หรือไม่ ความรู้จุดประสงค์ และเจตนาของผู้เขียนคิด ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล พิจารณาว่าสิ่งใดควรเชื่อสิ่งใดไม่ควรเชื่อและประเมินคุณค่าของเนื้อหาที่อ่าน การอ่านโดยใช้วิจารณญาณจะช่วยให้ผู้อ่านพัฒนาความคิดและการใช้เหตุผลได้ดี

ประการที่สอง รู้จักอ่านเพื่อความรู้ อ่านหนังสือให้ความรู้ต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจและนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รู้จักหาแหล่งความรู้ รู้จักพิจารณาและจับใจความสำคัญของเนื้อหาที่ได้อ่าน รู้จักศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในหนังสือ ได้แก่ ส่วนต่างๆ ของหนังสือและสื่อประกอบเนื้อหาในหนังสือ เพื่อให้สามารถอ่านเนื้อหาสาระได้เป็นอย่างดี รู้จักใช้หนังสืออ้างอิง เช่น พจนานุกรม สารานุกรม รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากห้องสมุดด้วย

ประการที่สาม รู้จักอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ชาบซึ่งในสิ่งที่อ่านและได้เพิ่มพูนประสบการณ์ให้กว้างขวางขึ้น

5.2 แนวคิดในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่าน

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (สุปราณี ประคำพอง. 2546: 18-19 ; อ้างอิงจาก ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. 2538: 5-56) ได้กล่าวดังนี้

การจัดกิจกรรมให้ได้ผลดีนั้นต้องคำนึงถึงแนวคิดทฤษฎีและหลักเกณฑ์บางอย่าง ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมเป็นที่สนใจ สร้างความประทับใจให้แก่บุคคลเป้าหมาย เกิดความกระตือรือร้น เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมไปในทางที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่าน

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ เช่น ระบบประสาท ระบบสมองการเรียนรู้ ประกอบด้วย ส จ ป ลี ฟัง คิด ถาม เขียน ให้ได้ยินและได้ฟัง ให้รู้จักคิดและจำ รู้จักการถามและรู้จักจดบันทึก กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องง่ายแก่การดู การฟัง เข้าใจให้เกิดความคิด สร้างความประทับใจให้จำ ก่อให้เกิดความสงสัยใคร่รู้อยากถาม อยากรู้ ต่อไปสิ่งที่ยิน ได้เห็นนั้นน่าสนใจ ต้องจดจำ แล้วนำไปเขียนเป็นเรื่องราว

2. แนวคิดและทฤษฎี ที่กล่าวว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม คนเราต้องการอยู่เป็นหมู่เหล่า ความคิดใหม่ๆ จะเกิดขึ้นเมื่ออยู่เป็นหมู่เหล่า กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย สองคน คือ ผู้จัดกิจกรรมและเป้าหมายบุคคล แต่ละคนจะต้องมีการพัฒนาการเน้นประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับจากกิจกรรม มีส่วนทำให้กิจกรรมประสบผลสำเร็จ

3. แนวคิดที่ว่ามนุษย์มีการเคลื่อนไหว มีวิวัฒนาการไปสู่สิ่งใหม่ๆ แปลกกว่า ให้ผลดีกว่า การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องคำนึงว่ามีอะไรใหม่ และแปลกกว่าคนทั่วไป หรือคนในชุมชนนั้น สถานศึกษานั้นเคยเห็นเคยได้ยินแล้วหรือไม่การดัดแปลงแต่งเติม เปลี่ยนรูปแบบทำให้สิ่งที่คุ้นเคยแล้วมองดูแปลกใหม่ได้เหมือนกัน

4. แนวคิดและสุนทรียภาพเกี่ยวกับสุนทรียภาพ การจัดกิจกรรมเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ต้องอาศัยความรู้ความงาม (ทั้งในด้านภาพ เสียง และความคิด) ช่วยทำให้น่าดูน่าฟังและเป็นที่ประทับใจ ดึงดูดให้ชม ให้ฟังและจดจำได้นาน ก่อให้เกิดจินตนาการและจรรโลงใจที่จะอ่านและทำสิ่งใดที่ดีงาม

ลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ควรมีลักษณะดังนี้

1. เข้าใจ หมายความว่า กิจกรรมนั้นสามารถทำให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายอาจเป็นคนเดียว หรือกลุ่มคนให้เกิดความอยากอ่านหนังสือ

2. จูงใจ หมายความว่า กิจกรรมนั้นสามารถจูงใจให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน เพื่อที่จะได้รู้เรื่องราวที่น่ารู้ น่าสนุกสนาน จูงใจไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ที่จะต้องต่อสู้เอาชนะตนเอง ให้เอาชนะหนังสือได้

3. กระตุ้นแนะนำให้อยากรู้ อยากเห็น หมายความว่า กิจกรรมนั้นจะต้องกระตุ้นหรือแนะนำให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกอยากรู้ อยากเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในมุมหนังสือ

4. สร้างบรรยากาศการอ่าน หมายความว่า การผลิตวัสดุการอ่านที่เหมาะสมการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านและโรงเรียนให้ส่งเสริมการอ่าน คือ วัสดุการอ่านที่เพียงพอ มีมุมอ่านหนังสือ

5.3 เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือ

อรสา กุมารี ปุกหุต (2524 : 305 – 307) กล่าวว่า เจตคติที่ดีของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่แสดงต่อหนังสือในลักษณะต่างๆ ที่สังเกตได้ เด็กปฐมวัยเริ่มมีเจตคติต่อหนังสือได้นับตั้งแต่เด็กมีความพร้อม คือ ยินดีที่จะได้รับฟังไม่ใช่ลักษณะการอ่านด้วยตนเอง แต่เป็นการรับฟัง เช่น การฟังบทเห่กล่อม บทกลอนฟังเรื่องราวจากนิทาน ถ้าเด็กแสดงอาการยินดีพอใจพอที่จะเข้าใจได้ว่าเด็กเริ่มมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่ได้รับฟังนั้นแล้ว ดังนั้น การศึกษาเจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือศึกษาได้จากสิ่งต่อไปนี้

1. พฤติกรรมที่แสดงถึงความรู้สึกของเด็ก

เมื่อเด็กได้ฟังบทเห่กล่อม บทกลอนหรือเรื่องราวใดแล้ว เราอาจสังเกตดูท่าทางหรือความรู้สึกของเด็กที่แสดงออก เช่น การยิ้ม การตอบสนองด้วยการปรบมือ การยินดีตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น การขอร้องให้เล่านิทานซ้ำ การแสดงความรู้สึกออกมาในทางวาจา เช่น ความสนใจเห็นใจ เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง

เมื่อเด็กปฐมวัยได้แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่องใดๆ และมีเจตคติดีนั้นเราอาจพิจารณาความเข้าใจของเด็กเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้ โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็กได้ดังนี้

- 2.1 สามารถตอบคำถามง่ายๆ เกี่ยวกับเรื่องได้
- 2.2 สามารถดูภาพแล้วชี้บอกว่าภาพใดคือตัวละครใดในเรื่อง
- 2.3 สามารถบอกได้ว่าตัวเองชอบสิ่งใดหรือตัวละครตัวใดมากที่สุด
- 2.4 สามารถเลือกภาพเกี่ยวกับเรื่องได้ถูกต้อง
- 2.5 สามารถบอกได้ว่าเรื่องสนุกหรือไม่สนุก
- 2.6 สามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องได้บ้าง
- 2.7 สามารถบอกลักษณะง่าย ๆ หรือลักษณะเด่นของตัวละครได้ เช่น หมูอ้วน กาดำ

เป็นต้น

- 2.8 บางรายจะสามารถเล่าเรื่องที่ได้อ่านได้พอรู้เรื่อง

3. พฤติกรรมอื่นๆ ที่เด็กมีต่อหนังสือ

เด็กปฐมวัยที่มีเจตคติที่ดีต่อหนังสือ จะมีพฤติกรรมอื่นๆ ต่อหนังสือเท่าที่ผู้เขียนสังเกต มีดังนี้

- 3.1 สนใจและชอบฟังเรื่องราวต่างๆ เป็นประจำ
- 3.2 แสดงความสนใจอยากได้หนังสือต่างๆ ที่ตนเองมีความพอใจ และขอร้องให้ผู้ใหญ่จัดหาให้ทุกครั้งที่มีโอกาส
- 3.3 นำหนังสือติดตัวไปไหนมาไหนด้วย ในลักษณะคล้าย “วางไม่ลง” หรือ “ห่านไม่ได้” เมื่อมีโอกาสจะจับจ้อง พลิกดูหรือนำมาซักถามคนใกล้เคียง เมื่อมีสถานการณ์แปลกๆ เกิดขึ้น เช่น ผู้ปกครองมารับที่โรงเรียนเช้าหรือเมื่อต้องไปพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล ก็รู้จักใช้หนังสือเป็นเพื่อน
- 3.4 หาโอกาสหาหนังสือดูด้วยตนเอง เช่น การเข้าห้องสมุด การหยิบหนังสือดูจากมุมหนังสือในชั้นเรียนหรือจากหนังสือที่บ้าน เป็นต้น
- 3.5 พิจารณาคุณภาพในหนังสือด้วยความพินิจพิเคราะห์และให้ความสนใจเป็นระยะเวลานาน
- 3.6 รู้จักแลกเปลี่ยนหนังสือดูกับเพื่อน และได้ถามเรื่องราวจากเพื่อนที่รู้เรื่องแล้ว
- 3.7 รู้จักแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักหนังสือที่ตนเองเห็นว่าสนุกและน่าสนใจ
- 3.8 รู้จักดูภาพไปพลาง เล่าเรื่องไปพลาง ซึ่งเรื่องเล่าหรือพูดนั้นอาจเกิดจากจินตนาการของตนเองหรือเป็นเรื่องที่เคยได้ยินได้ฟังมา
- 3.9 แสดงออกถึงความสนใจที่จะให้ผู้ใหญ่ช่วยแก้ไขความบกพร่องของการพูด การอ่าน ในลักษณะที่อาจจะขอให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังก่อนแล้วตนเองพูดหรืออ่านตามหรือพยายามเลียนแบบการออกเสียงที่ถูกต้องตามผู้ใหญ่ เป็นต้น
- 3.10 รู้จักเก็บรักษา ถนอม และแสดงความเสียดาย เมื่อปรากฏว่าหนังสือของตนชำรุดเสียหาย และคอยระวังดูแลไม่ให้ใครมาหยิบฉวยไป
- 3.11 มีสมาธิอยู่กับหนังสือ ตลอดจนการรับฟังเรื่องราวต่างๆ ได้นานพอสมควร
- 3.12 ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อหนังสือ เช่น ไม่ฉีก ไม่ขยำขยี้ ไม่ทิ้งขว้าง เป็นต้น

5.4 ความสำคัญของการจัดมุมหนังสือ

1. เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการอ่านในโรงเรียนระดับปฐมวัย บางแห่งมีห้องสมุดของโรงเรียน แต่อยู่คนละห้อง คนละอาคารไม่สะดวกต่อการไปใช้บ่อยๆ ยกเว้นชั่วโมงเข้าห้องสมุดซึ่งมักจะไปได้เพียงสัปดาห์ละครั้ง ถ้ามีหนังสืออยู่ใกล้ตัวใกล้มือเด็กจะมีโอกาสดูหนังสือ ได้เข้าร่วมกิจกรรมเล่นเกมได้เป็นประจำ บางโรงเรียนจึงจัดให้มีหนังสือในทุกห้องเรียน

2. เพื่อส่งเสริมความพร้อม และระเบียบวินัย ได้แก่

2.1 ฝึกให้เด็กได้ยืมหนังสือ ฝึกการใช้หนังสือ เป็นการเพิ่มพูนทักษะการใช้ห้องสมุด

2.2 เตรียมความพร้อมในการอ่าน โดยการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เล่นเกมแสดง

บทบาทสมมติ

2.3 ส่งเสริมให้เด็กรักหนังสือ เห็นว่าหนังสือเป็นเพื่อน ให้ความบันเทิงผ่อนคลาย

ความเครียด

2.4 ปลูกฝังความรู้สึกรักสรวักงาม ความเป็นระเบียบ

3. เพื่อส่งเสริมการนั่งอ่านหนังสืออย่างถูกวิธี ในมุมหนังสือครูจะสอนการนั่งอ่าน หนังสือที่ถูกต้องให้แกเด็กซึ่งควรจะต้องเริ่มหัดตั้งแต่เด็กเริ่มหัดเข้าเรียน

4. เป็นแหล่งความรู้จากมุมหนังสือเด็กจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับ

4.1 ความรู้ด้านคำศัพท์ เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์จากหนังสือเพิ่มมากขึ้น

4.2 ได้ฝึกฝนความเข้าใจจากเรื่องที่ฟัง

4.3 ทำให้เป็นผู้ “ใคร่รู้ใคร่อ่าน”

4.5 ได้เรียนรู้ความคิดสร้างสรรค์จากกิจกรรม และจากเรื่องที่อ่าน

4.6 สามารถได้รู้จัก และเข้าใจตนเอง

4.7 มีโอกาสพบและได้เลือกหนังสือที่ดีๆ เป็นการส่งเสริมสรวนนิยมนในการอ่าน

4.8 เด็กได้มีโอกาสจดจำคุณธรรมที่ควรเป็นแบบอย่าง

5. การดูแลรักษาหนังสือของเด็กปฐมวัยเมื่ออยู่ในมุม

พูนศรี คัมภีร์ปกรณ์ (2537: 289 -290)

5.1 การถนอมการเก็บหนังสือ

ครูปฐมวัยควรแนะนำเด็กดังนี้

1) เปิดหนังสืออย่างเบามือ อย่าขยำหนังสือ

2) ไม่ควรเปิดหนังสือเกิน 180 องศาถ้าเป็นหนังสือเล่มใหญ่ควรวางหนังสือไว้

บนโต๊ะเพื่ออ่าน

3) ควรล้างมือ และเช็ดมือให้สะอาดก่อนหยิบหนังสือ

4) เมื่อยืมหนังสือออกจากนอกห้องสมุดควรระวังอย่าให้เปียกฝนหรือวางทิ้ง

กลางแดดถ้าฝนตกครูควรหาถุงพลาสติกใส่หนังสือกลับบ้าน และย้ำให้เด็กนำถุงกลับมาด้วย

5) ไม่ควรวางหนังสือคว่ำหน้า กางหนังสือทิ้งไว้หรือพับมุมหนังสือ

6) เมื่อพบการ์ตูนที่ดูใจให้ขอเศษกระดาษคุณครูมาอย่าขีดเขียนลงบนหนังสือ

7) อย่าฉีกหรือตัดภาพที่ต้องการออกจากหนังสือ

- 8) ให้ใช้กระดาษคั่นหนังสือหรือคั่นหนังสือเมื่อต้องการกลับมาดูหน้านั้นๆ อีก
- 9) ไม่กระซอกหนังสือออกจากชั้น โยนหนังสือหรือทำหนังสือขาด
- 10) ไม่แย่งกันอ่านหนังสือ
- 11) ไม่นอนทับหนังสือ
- 12) ไม่รับประทานอาหารขณะที่อ่านหนังสือ
- 13) ไม่นั่งทับบนกองหนังสือ
- 14) ไม่ขีดเขียนข้อความลงบนหนังสือ
- 15) ไม่ทำหนังสือเลอะเทอะ
- 16) เมื่อเห็นหนังสือขาดให้รายงานครู เพื่อจัดการซ่อมก่อนที่จะขาดมากกว่านี้
- 17) เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้วให้วางหนังสือไว้บนโต๊ะอย่างวางไว้กับพื้น หรือเดินเหยียบ เก็บหนังสือเข้าชั้นตามหมวดหมู่ที่คุณครูจัดไว้ให้

5.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนิสัยรักการอ่าน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนิสัยการอ่านมีอยู่หลายแนวคิดทฤษฎี ได้แก่

- 1) ทฤษฎีการให้แรงเสริมของ เบอรัล สกินเนอร์ สกินเนอร์ได้แบ่งแรงเสริมออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงเสริมบวกสิ่งของหรือคำพูดที่จะช่วยให้พฤติกรรมนี้เกิดขึ้นได้อีก และแรงลบ หมายถึง แรงการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์บางอย่างเพื่อให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังแบ่งการให้แรงเสริมออกเป็น 2 ชนิด คือ การให้แรงเสริมทุกครั้งและเป็นครั้งเป็นคราว สกินเนอร์การใช้วิธีการเสริมแรงที่ต่างกัน จะมีผลต่อความเร็วของการทำงานและความมีมานะอดทนในการทำงานด้วย การเสริมแรงตามอัตราส่วนที่แน่นอนและคงที่จะช่วยให้นักเรียนทำงานเร็วขึ้น ในด้านความอดทน การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่ไม่แน่นอนหรือไม่สม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามทำงานต่อไป โดยไม่หยุดเพราะไม่สามารถทำนายได้ว่าเมื่อใดจะได้รับแรงเสริมต่อไปในการเตรียมการสอนซึ่งครูมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนหรือมุ่งหวังให้นักเรียนเรียนรู้ครูควรตั้งคำถามสำหรับถามตนเองดังนี้ พฤติกรรมที่ต้องการที่จะให้นักเรียนเรียนรู้คืออะไร มีตัวแรงเสริมอะไรบ้างที่ครูใช้ได้ การตอบสนองของผู้เรียนมีอะไรบ้าง จะใช้เสริมแรงเสริมอย่างไรจึงจะให้ผล (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2541: 190-196; อ้างอิงจาก Skinner. n.d.)

ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดด์ เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดด์ สรุปได้ดังนี้ คือ กฎแห่งการพร้อมการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ กฎแห่งการฝึกหัดการฝึกหัดหรือกระทำบ่อยด้วยความเข้าใจ จะทำให้การเรียนรู้นั้นมั่นคงถาวรถ้าไม่กระทำบ่อย ๆ กฎแห่งความพึงพอใจเมื่อบุคคลได้ผลที่

พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้ดังนั้นการได้รับความสำเร็จที่พึงพอใจจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ (ทิสนา แหมมณี. 2545: 51; อ้างอิงจาก Thorndike. n.d.)

สรุปได้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อเด็กพร้อมมีการกระทำบ่อยๆ มีการนำไปใช้เมื่อเด็กมีความพร้อม มีการกระทำบ่อยๆ มีการนำไปใช้ และได้รับผลที่พึงพอใจ และการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กก็มีลักษณะเดียวกัน เช่น ถ้าครูต้องการให้เด็กนั่งอ่านหนังสือได้อย่างถูกต้อง ครูจะไม่ไปจับเด็กมานั่งฝึกเพราะเด็กยังไม่พร้อม หรือถ้าพร้อมก็ดูเป็นการจูงใจเกินไปดังนั้นครูควรใช้ในการสอดแทรกกิจกรรม โดยให้เด็กได้กระทำเมื่อพร้อมกระทำบ่อยๆ เพื่อฝึกความอดทนให้ได้รับผลที่พึงพอใจในการกระทำ นอกจากนี้ยังได้เลียนแบบจากตัวแบบ ถ้าตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม เด็กก็จะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ควรให้แรงเสริมทางบวก เช่น ครูใช้ภาพประกอบการเล่านิทานพร้อมทั้งสาธิตการเปิดหนังสือที่ถูกต้องให้ดู ถ้าเด็กเปิดหนังสือได้อย่างถูกต้องแล้วครูควรให้คำชมเชยก็จะช่วยให้เด็กแสดงพฤติกรรมนั้นอีก ส่วนการให้การเสริมแรงทางลบ เช่น เด็กแย่งหนังสือภาพเล่มเดียวกัน ครูก็จะใช้ยึดหนังสือเล่มนั้นไว้ แล้วให้เด็กตกลงกันให้ได้ก่อนว่าใครจะอ่านก่อนอ่านหลัง ครูจึงจะคืนหนังสือให้

3.11 แนวทางสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย ลักษณะที่ต้องคำนึงมีดังนี้ คือเข้าใจเป็นแนวทางให้เกิดความอยากอ่านหนังสือ ซึ่งให้เห็นความสำคัญของการอ่าน จูงใจ เป็นความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน เพื่อให้รู้เรื่องราวอันน่าสนุกในหนังสือ นอกจากนี้ยังจูงใจให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนการอ่านและไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย กระตุ้น เป็นแรงกระตุ้นให้อยากรู้เรื่องราวในหนังสือให้รู้สึกว่าการกิจกรรมการอ่านเป็นกิจกรรมที่ขาดเสียมิได้และสร้างบรรยากาศให้มีขึ้นในบ้าน โรงเรียน (กรมวิชาการ: 20-21) การอ่านหนังสือให้แตกฉานและอ่านจนเป็นนิสัยไม่ใช่สิ่งที่ทำได้ง่ายจึงมีความจำเป็นที่ต้องทำการชี้แนะชักชวนฝึกฝนรู้จักเลือกที่จะอ่าน มีความไตร่ตรองและรู้จักที่จะอ่านมีความคิดไตร่ตรอง

นิสัยรักการอ่านหนังสือที่ดีที่ควรสร้างให้กับเด็กปฐมวัยมี ดังนี้ (ศิริพร ลิ้มตระกูล. ม.ป.ป.; อ้างอิงจาก ศรีรัตน์ เจิงกลินจันทร์. 2544: 14)

- 1) ความพร้อมก่อนการอ่านหนังสือผู้อ่านต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รู้สึกสบายใจในขณะที่อ่านหนังสือรู้สึกพึงพอใจ มีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน
- 2) การอ่านหนังสือเล่มใหม่ ก่อนการเริ่มต้นการอ่านหนังสือเล่มใหม่ควรทำความรู้จักกับหนังสือเล่มนั้น โดยการดูชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง คำนำ บทสรุปและสารบัญ
- 3) การตั้งจุดหมายในการอ่าน การอ่านหนังสือควรตั้งจุดหมายในการอ่านทุกครั้งและฝึกไว้ตลอดเวลาการอ่าน

4) การจัดเตรียมอุปกรณ์ ผู้อ่านควรจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการอ่านให้เรียบร้อยเพื่อไม่ให้ขัดจังหวะในการอ่าน เช่น สมุด หนังสือ

5) การอ่านหนังสืออย่างตั้งใจหรืออ่านหนังสืออย่างมีสมาธิคิด แต่เรื่องที่จะอ่านจะทำให้ผู้อ่านมีสมาธิในการอ่านได้ยาวนานมากยิ่งขึ้น สิ่งที่ไม่ควรทำในการอ่านหนังสือ คือ การนอน การอ่านหนังสือ ขณะที่ดูโทรทัศน์ จะทำให้ผู้อ่านไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

6) การอ่านหนังสือในที่ที่มีแสงสว่างพอเหมาะกับการอ่านหนังสือ ไม่ควรอ่านในที่ที่มีแสงสว่างมากไปหรือน้อยจนเกินไป ถ้าเป็นเวลากลางวันควรอ่านหนังสือใกล้ๆ หน้าต่าง แต่ถ้าจำเป็นต้องใช้แสงไฟก็ควรให้ส่องมาจากด้านขวาและเอียงไปทางด้านหลัง

7) การวางหนังสือควรวางในระยะเวลาที่เหมาะสม ควรห่างจากนัยน์ตาประมาณ 25 - 45 เซนติเมตรหรือ 10-20 นิ้ว

8) การปฏิบัติตนขณะอ่านหนังสือ ในขณะที่อ่านหนังสือหากพบคำที่ไม่เคยพบมาก่อนให้จำไว้แล้วลองเดาความหมายถ้าเดาไม่ได้ให้จำไว้แล้วไปค้นหา

9) การฝึกทักษะผู้อ่านควรพยายามฝึกทักษะใหม่ๆ เช่น ทักษะการอ่านเร็วอย่างตั้งใจ หรือเทคนิคการอ่านแบบใหม่ๆ ที่ได้อ่านมา

10) การรักษาสภาพหนังสือ หนังสือแต่ละเล่มควรรักษาสภาพของหนังสือให้นานมากที่สุด

การสร้างนิสัยการอ่านหนังสือ ครูจะต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเกิดเป็นความเคยชิน ซึ่งครูมีบทบาทในเรื่องต่างๆ ดังนี้ (พูนศรี คัมภีรปกรณ. 2537: 289-299)

1) วิธีจับหนังสือ แบ่งออกเป็น การหยิบหนังสือออกจากชั้นหนังสือ การหยิบหนังสือขณะที่อ่านหนังสือ การหยิบหนังสือออกจากชั้นหนังสือการหยิบควรฝึกให้ให้ถูกวิธี เพราะถ้าหากหยิบผิดสันหนังสือจะเปื่อยและขาดเร็ว ครูจับสันหนังสือให้แน่นและค่อยๆ ดึงออกจากชั้นหนังสือหันหน้าเข้าหาชั้นหนังสือ ครูคอยเตือนเมื่อเด็กทำไม่ถูกต้องเพื่อให้เด็กเกิดทักษะในการจับและหยิบหนังสือออกจากชั้นหนังสือให้ถูกต้อง

2) การหยิบจับหนังสือ ขณะที่อ่านการหยิบจับหนังสือขณะที่อ่านควรฝึกฝน เพื่อเป็นการเสริมสร้างบุคลิกสวยงาม สุขภาพที่ดีและหนังสือที่มีความคงทนถาวร ดังนั้น ควรนั่งด้วยท่าทางเป็นธรรมชาติ วางหนังสือบนโต๊ะ ใช้มือขวาจับมุมด้านขวาเตรียมพลิกหน้าต่อไป มือซ้ายวางบนด้านซ้ายหนังสืออ่านจากหน้า 12 นิ้ว ใช้สายตาดูหน้าหนังสือ ไม่เอียงคอไม่ส่ายหน้าตามบรรทัด ไม่ชี้ตามตัวอักษร ไม่เอามือเท้าคางเวลาอ่านหนังสือ

3) มารยาทในการอ่านหนังสือ การใช้หนังสือแต่ละครั้ง ครูปฐมวัยควรแนะนำให้เด็ก ปฏิบัติตน ดังนี้คือ การหยิบหนังสือออกมาอ่านทีละเล่ม ไม่รวบหนังสือมาไว้คนเดียว หลังจากใช้ หนังสือแล้วปิดหนังสือให้เรียบร้อย ไม่เปิดหนังสือกางทิ้งไว้ไม่รับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มในมุม หนังสือ เมื่ออ่านหนังสือเรียบร้อยแล้วให้วางไว้ที่ชั้นหรือวางไว้ที่ชั้นหนังสือไม่ทิ้งเกลื่อนกลาด ไม่เล่น ช้อนหาในมุมหนังสือหรือไม่ทำให้อื่นรำคาญส่งเสียงดัง ทำลายสมาธิผู้อื่น

4) ทานั่ง การนั่งท่านั่งที่ดีในการทำงาน ขณะที่นั่งหลังต้องตรงและพิงพนักเก้าอี้ไม่จุ่ม หลังหรือโน้มตัวไปข้างหน้า วางแขนพักอยู่ที่เท้าแขน คุณครูควรตรวจดูท่านั่งที่ถูกต้องให้แก่เด็ก

5) การรักษาสภาพหนังสือ หนังสือที่ซื้อใหม่ ก่อนที่จะลงมืออ่านอย่างจริงจังควร ควรนำหนังสือมาห่อปกก่อนที่จะนำหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งมา ควรทำความสะอาดมือหรือไม่ทำให้หนังสือ สกปรก วางหนังสือลงบนพื้นที่สะอาด โดยเริ่มจากการเอาสันหนังสือลงก่อนแล้วค่อยๆ เปิดหนังสือ และในขณะที่อ่านหนังสือถ้าเจอรูปภาพที่ดูใจ ควรคัดลอกภาพลงในกระดาษที่เตรียมไว้หรือ ขอบกระดาษจากครู ไม่ควรฉีกหนังสือ

6) วิธีการเปิดหนังสือ การเลือกหนังสือควรเลือกหนังสือคนละเล่ม แสดงการเปิดหนังสือ ทัวไป ครูแสดงการเปิดหนังสือทัวไปพร้อมๆ กัน เมื่อหยิบหนังสือออกมาจากห้องสมุดควรระวังอย่าให้ เปียก ไม่ควรวางหนังสือคว่ำหน้า กางหนังสือทิ้งไว้หรือพับมุมหนังสือ ให้ใช้กระดาษหนังสือหรือใช้ที่ คั่นหนังสือเมื่อต้องกลับมาอ่านหนังสืออีกครั้ง

7) วิธีคัดลอกภาพจากหนังสือ ถ้าเด็กพบรูปภาพที่ดูใจคุณครูควรสอนให้เด็กใช้ กระดาษมาลอกกลายและไม่ควรฉีกหรือตัดทับหนังสือ

8) การใช้ที่คั่นหนังสือ ครูปฐมวัยควรแนะนำให้เด็กทราบถึงประโยชน์ของที่คั่นหนังสือ อย่าใช้ของที่นำมาเป็นที่คั่นหนังสือ

9) การเก็บหนังสือในมุมหนังสือ ในห้องเรียนจะมีมุมหนังสือเพื่อความสะดวกใน การศึกษาและในมุมหนังสือมักจะมีชั้นในการจัดเก็บหนังสือ ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูเพื่อสร้างนิสัยการ อ่านให้เด็กควรให้เด็กเก็บหนังสือเข้าชั้นทุกครั้งหลังการอ่าน การจัดเก็บหนังสือเข้าชั้น

(1) ติดแถบสีตามหมวดต่าง ๆ ในการติดแถบสี ควรให้สีที่ติดบนสันหนังสือ สอดคล้องกับสีที่ติดที่ชั้น

(2) ติดสัญลักษณ์เป็นรูปต่าง ๆ สัญลักษณ์ต่างๆ จะช่วยให้เก็บเข้าง่ายมากขึ้น

10) การจัดเก็บหนังสือตามหลักห้องสมุดในการจัดหนังสือเข้าชั้นของห้องสมุดดังนี้คือ หนังสือภาษาไทยกับภาษาอังกฤษแยกเรียงคนละพวกเรียงจากซ้ายไปขวาเรียงชั้นบนลงมาชั้นล่าง เรียงจากเลขน้อยไปเลขที่มากและสิ่งอื่นๆ ที่ต้องคิดก็คือมีหลักกันหนังสือไม่ให้ล้ม มีป้ายบอกที่เก็บ หนังสือจะเขียนเป็นตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ก็ได้

11) การซ่อมหนังสือ เป็นหน้าที่ของครูหรือครูจะให้เด็กช่วยเก็บซึ่งหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่ควรจัดซ่อม ได้แก่ หนังสือที่เก่าและชำรุด ปกอ่อน

สรุปได้ว่า นิสัยรักการอ่านที่ควรสร้างให้เด็กปฐมวัยและครูจะต้องฝึกให้เด็กปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความเคยชินมีหลายวิธี แต่วิธีที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือการหยิบจับหนังสือออกจากชั้นที่ถูกต้อง การอ่านหนังสืออย่างตั้งใจ การจัดเก็บหนังสือการเปิดปิดหนังสือ

5.6 วิจัยในประเทศ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการรักการอ่าน

อภิญชลิต พุทธมัตย์ (2531: 58) ผลการวิจัยมีสิ่งที่น่าสนใจ คือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จัดขึ้น เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะหนังสือที่นำมาใช้ในกิจกรรมเมื่อนักเรียนมีความสนใจก็จะมีผลถึงความต้องการที่จะทราบเรื่องราวในหนังสือต่างๆ จึงทำให้นักเรียนยืมหนังสือเหล่านั้นไปอ่านที่บ้านได้ ทำให้สถิติการยืมหนังสือของนักเรียนสูงขึ้น และในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแต่ละครั้ง ให้เวลาสำหรับให้เด็กมีความอยากในการยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้านด้วย เนื่องจากความสนใจที่เด็กได้อ่านที่โรงเรียนได้ทำให้เด็กๆ เหล่านั้นยังสนใจหนังสืออย่างต่อเนื่องจนต้องการนำหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน จะเห็นได้ว่า การจัดการให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านที่ทางห้องสมุดจัดขึ้น จะเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยเปลี่ยนแปลงให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และการยืมหนังสือ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งถ้าจะให้ได้ดีขึ้นแล้วควรจะได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องกันไปให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้

อังคณา กล่อมฤทธิ์ (2532: 85 -86) จากผลการวิจัยมีสิ่งที่น่าสนใจ คือ แม้ว่าผู้เข้าห้องสมุดมากจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างจากกลุ่มผู้เข้าใช้ห้องสมุดน้อย แต่ยังมีนิสัยอยากรู้ อยากเห็นไม่แตกต่างกัน ดังได้อภิปรายจากสาเหตุต่างๆ โดยเฉพาะการเลือกหนังสือมาอ่านแล้วนั้น แต่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งใกล้จะจบการศึกษาออกไปสู่โลกภายนอกจำเป็นต้องมีคุณสมบัติ 2 ประการควบคู่กันไป คือ นิสัยรักการอ่านและนิสัยอยากรู้ อยากเห็น เนื่องจากวิทยาการต่างๆ ก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็วมากและก้าวต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง จนไม่สามารถจะเรียนรู้ได้หมดในโรงเรียน การศึกษาตลอดชีพ (Life Long Learning) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนในยุคข่าวสารข้อมูล (Information Age) ดังที่ ฮิลการ์ด (Hilgard) กล่าวว่า ความอยากรู้ อยากเห็นจะเป็นแรงขับ (Drive) ที่จะสำรวจสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ พฤติกรรมการสำรวจ (Exploratory behavior) ที่น่าจะเป็นส่วนช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นได้ (Hilgard 1962 : 132) ดังนั้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจึงควรคำนึงถึงการส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน และอ่านด้วยความอยากรู้ อยากเห็น ในขณะเดียวกันด้วยและการประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ก็ควรประเมินคุณลักษณะสองประการนี้ควบคู่กันไปด้วยเสมอ

ปราณี รัตน์ (2541: 56) พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชอบอ่านหนังสือ เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานาน จนกลายเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจหรือความชอบที่มีต่อการอ่านได้แก่การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือลักษณะการอ่าน การใช้ห้องสมุดการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่าน โดยได้สังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย พบว่า มีหลายประเด็นที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับเรื่องการส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านในเด็ก ผู้ปกครองก็เป็นปัจจัยที่สามารถช่วยในการส่งเสริมการอ่านของเด็กได้ ซึ่งที่บ้านหากิจกรรมมาซึ่งสามารถแยกตามประเด็นได้ดังนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยวิธีการส่งเสริมการอ่านที่มากที่สุดได้แก่ เรื่องการสอนให้ลูกรู้จักวิธีการอ่านหนังสือที่ถูกต้อง รองลงมาคือ การที่ผู้ปกครองเป็นแบบในการอ่านหนังสือและน้อยที่สุด คือ เรื่องการจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัย และตรงตามความสนใจของเด็กหรือผู้ปกครองซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านที่บ้านและสาเหตุสำคัญ คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มิรายได้น้อย จึงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเรื่องหารายได้ การประกอบอาชีพหรือในปัจจัยเรื่องเพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย รายได้ ผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งประเด็นดังกล่าวข้างต้นเป็นผลที่ส่งกระทบต่อนิสัยรักการอ่านของเด็ก

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการทดลอง
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย) จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย) จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรได้มาตามขั้นตอนดังนี้ จับฉลากห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน แล้วใช้แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านคัดเลือกเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนต่ำจำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย
2. แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในช่วงเล่นอิสระ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเล่นที่มีผลต่อการอ่านของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเล่นที่มีผลต่อการอ่านของเด็กปฐมวัยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน

ในการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 อายุ 3-6 ปี (2540) รูปแบบการเรียนการสอน กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545) ในกลุ่มที่ 2 จะเป็นเรื่องพัฒนาการนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยของฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นิทาน (2541) การพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ใช้กิจกรรมฝึกทักษะการเขียนของ สุชานันท์ สันติจิตรุ่งเรือง (2548)

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวได้รับความรู้ในการเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้มีนิสัยรักการอ่าน

1.2 การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

1.2.1 ก่อนสร้างแผนการจัดกิจกรรมผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกหนังสือนิทาน ที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัย เนื้อหาในนิทานที่คัดเลือกสามารถนำมาจัดกิจกรรมเกมประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทำการคัดเลือกนิทานได้ทั้งหมดจำนวน 50 เล่ม หลังจากนั้นนำหนังสือนิทานไปจัดวางไว้ที่ห้องสมุดประจำโรงเรียนเพื่อสังเกตความนิยมของเด็กปฐมวัยในการอ่านหนังสือนิทาน โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวัดความถี่ของการอ่านนิทานในแต่ละเล่ม จากนั้นทำการคัดเลือกหนังสือนิทานที่ได้รับความสนใจมากที่สุดจำนวน 24 เล่ม เพื่อนำมาใช้ในการทดลอง

1.2.2 กำหนดรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัยครั้งที่ สัปดาห์ที่จุดมุ่งหมาย เนื้อหาการดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน โดยศึกษาเอกสารแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย)

1.2.3 กำหนดขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม มีดังนี้

ขั้นนำ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนโดยเลือกกิจกรรมตามความเหมาะสม เช่น เตรียมเด็กให้พร้อมโดยการร้องเพลง เล่นเกมปริศนา ใช้เวลา 5 นาที

ขั้นตอนการ ครูจัดกิจกรรมโดยคุณครูนำเสนออุปกรณ์ที่จะใช้ในการสร้างเกมแล้ว หลังจากที่คุณครูได้นำเสนออุปกรณ์แล้วคุณครูได้ชวนเด็กๆ คิดว่าจะเล่นเกมอะไรกันดี เมื่อเล่นเกมเสร็จคุณครูให้เด็กๆ ได้ลองคาดเดาว่าหนังสือนิทานที่อยู่บนชั้นหนังสือเล่มใดที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับ เกมที่เด็กๆ ได้เล่าเมื่อคาดเดาแล้วและคุณครูเฉลยคำตอบแล้วให้หยิบหนังสือนิทานนำมาให้คุณครูเล่า ให้ฟัง คุณครูได้เชิญชวนให้รู้จักหนังสือ โดยเริ่มแนะนำชื่อเรื่องนิทาน รู้จักชื่อผู้แต่ง ผู้วาดภาพประกอบ รู้จักส่วนประกอบของหนังสือ โดยพูดไปพร้อมกับเปิดหนังสือและหลังจากการเล่านิทานของคุณครูจบ ลง คุณครูจะมีคำถามเชื่อมโยงระหว่างเกมที่คุณครูและเด็กๆ ได้เล่นร่วมกัน และเกมจากนิทาน ว่ามี ตอนใดบ้างที่เหมือนกับในนิทาน อยู่ในฉากใดตอนใดของหนังสือนิทานและหลังจากได้ฟังนิทานจบ คุณครูและเด็กๆ ได้เล่นเกมร่วมกันอีกครั้งใช้เวลา 30 นาที

ขั้นสรุป เป็นขั้นสุดท้ายที่คุณครูกับเด็ก ๆ ร่วมกันสนทนา โดยคุณครูจะสรุปกิจกรรม เกมที่เด็กๆ ได้ร่วมกันคิดและเกมจากหนังสือนิทานมาเปรียบเทียบกัน

1.3 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการ อ่านของเด็กปฐมวัย โดยนำหนังสือนิทานที่เลือกไว้มาสร้างแผนการจัดกิจกรรม

1.3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการ อ่านของเด็กปฐมวัยจำนวน 24 แผน

1.3.2 คู่มือการใช้แผนกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลการรัก การอ่านของเด็กปฐมวัย คือ ใช้เวลาการดำเนินการ 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วันได้แก่ วันจันทร์ วัน พุธ และวันศุกร์ วันละ 30 นาที เวลา 09.30 -10.00 น.

1.4 การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่ มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจพิจารณาเพื่อหาความสอดคล้อง จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนและการประเมินผลจำนวน 3 คน คือ

อาจารย์สุวรรณา ไชยธนา

ประธานโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

อาจารย์ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต

วิชาการศึกษาปฐมวัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ฉัตรชัย วงศ์ศรี

สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

1.5 การปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม เพื่อส่งเสริม นิยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จาก 2 ใน 3 คน ให้เหมาะสม ดังนี้ การนำเข้าสู่บทเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและให้ตรงประเด็นกับจุดประสงค์และเป้าหมาย

1.6 การทดลองใช้ (Try Out) กิจกรรมแผนการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเล่นเกมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย มาทดลองใช้กับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของแผนในสัปดาห์ที่ 1 ไปทดลองใช้พบว่า เด็กสนุกสนานกับกิจกรรมและเชื่อมโยงให้สนใจในหนังสือนิทานด้วยและได้พบประเด็นที่น่าสนใจคือ ในวันที่ทดลองวันต่อมาเด็กสนใจนิทานที่จะนำมาเสนอในวันถัดไปมากขึ้น ดังนั้นกลุ่มทดลองจึงได้พัฒนาการรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น

2. การสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตนิสัยการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย นำแบบการใช้หนังสือที่ถูกต้องไปใช้กับเด็กอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลจิตตเมตต์ (ปฐมวัย) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 25 คน ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 2 คน ร่วมกันสร้างข้อสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในช่วงเล่นอิสระ นำผลของการสังเกตคำนวณหาความเชื่อมั่นจากผู้สังเกตทั้ง 3 คน โดยใช้สูตรหาความเชื่อมั่นของแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในช่วงเล่นอิสระ แบบคะแนนจริงสัมพันธ์ (Congeneric Reliability) ของคริสตอฟ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2533: 30 ; อ้างอิงจาก Kris. 1974)

2.2 สร้างแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย สรุปนิสัยรักการอ่าน ได้ดังนี้คือ แบ่งออกเป็น 3 หมวด จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วยข้อรายการสังเกตดังนี้

1. ความสนใจของเด็กปฐมวัย	มี	5 ข้อ
2. เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการอ่าน	มี	5 ข้อ
3. ดูแลเก็บรักษาหนังสือ	มี	5 ข้อ

โดยนำเกณฑ์มาประเมินให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 หมวด โดยสร้างเป็นแบบประเมินค่า กำหนดตัวเลข 3 ลำดับ ได้แก่ 0, 1, 2 ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนให้ครูผู้สังเกตหากพบเด็กมีพฤติกรรมใดให้เขียนเครื่องหมายลงไปที่ช่องพฤติกรรมที่ปรากฏรวมทั้งหมด 15 ข้อ

ให้ 0 คะแนน หมายถึง ครูผู้สอนไม่แน่ใจกับนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในขณะที่เล่นอิสระ

ให้ 1 คะแนน หมายถึง ครูผู้สังเกตไม่พบนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในขณะที่เล่นอิสระ

ให้ 2 คะแนน หมายถึง ครูผู้สังเกตพบนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในขณะที่เล่นอิสระ

ตาราง 1 เกณฑ์การให้คะแนน

นิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย	เกณฑ์การให้คะแนน
1. พฤติกรรมความสนใจของเด็กปฐมวัย	
1.1 ระยะเวลาที่ใช้ในมุมหนังสือ	
-หากพบพฤติกรรมเด็กอยู่ในมุมนาน มากกว่า 15 นาที	2
-หากพบพฤติกรรมเด็กอยู่ในมุมนาน อยู่ในช่วงระยะเวลา 10 – 15 นาที	1
-หากพบพฤติกรรมเด็กอยู่ในมุมหนังสือใช้เวลาต่ำกว่า 1-9 นาที	0
1.2 สนใจที่จะเข้ามา	
-เลือกเข้ามาหนังสือด้วยตนเองทุกครั้ง โดย1สัปดาห์ต้องเข้าทั้ง3วัน จำนวน3 ครั้ง	2
-เลือกเข้ามาหนังสือด้วยตนเองเป็นบางครั้ง โดยใน 1สัปดาห์เข้า1-2ครั้ง	1
-ไม่เลือกเข้ามาหนังสือ โดยใน 1 สัปดาห์ไม่เข้าเลย	0
1.3 สามารถหยิบหนังสือมาพลิกเปิดอ่าน	
-สนใจหยิบหนังสือมาพลิกเปิดอ่าน โดยอ่านอย่างจดจ่อดูเนื้อหาในหนังสือ	2
-สนใจหยิบหนังสือมาพลิกเปิดอ่านโดยเปิดอย่างรวดเร็ว (พลิกเปิดอ่าน)	1
-ไม่สนใจในการที่จะหยิบหนังสือมาพลิกเปิดอ่าน	0
1.4 เด็กสนใจหยิบหนังสือนิทานเล่มใหม่	
-ในช่วงตลอดเวลาที่เข้ามาเด็กดูหนังสือนิทานด้วยความตั้งใจตลอดทั้งเล่ม และเมื่ออ่านจบทุกครั้งได้เปลี่ยนหนังสือใหม่ถึง3เล่ม หรือทวนซ้ำเล่มเดิมถึง 3 รอบ	2
-ในช่วงตลอดเวลาที่เข้ามาเด็กดูหนังสือนิทานด้วยความตั้งใจตลอดทั้งเล่ม และเมื่ออ่านจบทุกครั้งได้เปลี่ยนหนังสือใหม่ถึง2เล่ม หรือทวนซ้ำเล่มเดิมถึง 2 รอบ	1
-ในช่วงตลอดเวลาที่เข้ามาเด็กดูหนังสือนิทานด้วยเด็กเปิดนิทานดูอย่างรวดเร็วและเมื่ออ่านจบเล่มแรกก็ได้สนใจหยิบหนังสือเล่มต่อไปมาอ่าน	0
1.5 ต้องการยืมหนังสือกลับบ้าน	
-เมื่อคุณครูเปิดช่วงเวลาในการยืมหนังสือเด็กรีบเข้ามายืมหนังสือด้วยตนเองทุกครั้ง	2
-เมื่อคุณครูเปิดช่วงเวลาในการยืมหนังสือเด็กรีบเข้ามายืมหนังสือเป็นบางครั้ง	1
-เมื่อคุณครูเปิดช่วงเวลาในการยืมหนังสือเด็กไม่สนใจที่จะเข้ามายืมหนังสือ	0

ตาราง 1 (ต่อ)

นิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย	เกณฑ์ การให้คะแนน
2. เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการอ่านหนังสือ	
2.1 สนใจฟังนิทาน	
-สนใจฟังนิทานโดยไม่หันไปพูดคุยกับผู้อื่น	2
-สนใจฟังนิทานแต่ในบางครั้งก็มีบ้างที่หันไปพูดคุยกับเพื่อน	1
-ไม่สนใจฟังนิทานตั้งแต่เริ่มต้นเรื่องจนกระทั่งเรื่องราวดำเนินจบ	0
2.2 แสดงความรู้สึกที่มีต่อนิทานที่ได้รับฟังมาได้	
-สามารถบอกได้ว่าเรื่องนั้นสนุกหรือไม่สนุกพร้อมเหตุผลง่ายๆประกอบ	2
-สามารถบอกได้ว่าเรื่องนั้นสนุกหรือไม่สนุก	1
-ไม่สามารถบอกได้ว่าเรื่องนั้นสนุกหรือไม่สนุก	0
2.3 อยากอ่านหนังสือ หรือร้องขอให้อ่านให้ฟัง	
-อยากอ่านหนังสือหรือร้องขอให้อ่านให้ฟังและเมื่อได้ฟังก็ฟังอย่างตั้งใจ	2
-อยากอ่านหนังสือหรือร้องขอให้อ่านให้ฟัง แต่ก็ไม่ได้ฟังอย่างตั้งใจ	1
-ไม่ร้องขอให้ผู้ใดอ่านหนังสือให้ฟัง	0
2.4 พินิจดูภาพในหนังสือด้วยความพินิจพิเคราะห์	
-เมื่อได้ดูหนังสือเปิดดูภาพ ดูตัวหนังสือด้วยความสนใจ	2
-เมื่อได้ดูหนังสือเปิดดูภาพ ดูตัวหนังสือโดยเปิดอย่างรวดเร็วและเปิดดูหน้าที่สนใจเพียงบางหน้า	1
-เมื่อได้ดูหนังสือเปิดดูภาพ ดูตัวหนังสือโดยเปิดอย่างรวดเร็ว	0
2.5 เมื่อเปิดหนังสือดูมีการพูดคุยเกี่ยวกับภาพ และสัญลักษณ์ในหนังสือ	
-เมื่อเปิดหนังสือเด็กพูดคุยเกี่ยวกับภาพ ในหนังสือนิทานร่วมกับเพื่อนได้	2
-เมื่อเปิดหนังสือเด็กพูดคุยเกี่ยวกับภาพในหนังสือ	1
-เมื่อเปิดหนังสือเด็กไม่พูดคุยเกี่ยวกับภาพในหนังสือนิทาน	0

ตาราง 1 (ต่อ)

นิตยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย	เกณฑ์การให้คะแนน
3. การดูแลเก็บรักษาหนังสือ	
3.1 รู้จักเก็บหนังสือเข้าที่ -เมื่อหยิบหนังสือออกมาเก็บหนังสือเข้าชั้นหนังสือได้และตรงกับภาพที่ติดไว้ที่ตู้ -เมื่อหยิบหนังสือออกมาเก็บหนังสือเข้าชั้นหนังสือได้ แต่อาจยังวางไม่ตรงกับภาพที่ติดไว้ที่ตู้ -เมื่อหยิบหนังสือออกมาอ่านแล้วไม่เก็บเข้าชั้นหนังสือ	2 1 0
3.2 เปิดหนังสืออย่างเบามือ -เมื่ออ่านหนังสือแล้วเปิดหนังสือหน้าต่อไปอย่างถูกต้อง -เมื่ออ่านหนังสือแล้วเปิดพลิกหน้าต่อไปอย่างเบามือ -เมื่อเปิดหนังสืออ่านเปิดด้วยความรุนแรง	2 1 0
3.3 ไม่แย่งกันอ่านหนังสือ -เมื่อต้องการอ่านหนังสือที่เพื่อนอ่านจะบอกเพื่อนไม่แย่งหนังสือมาจากเพื่อนและรอจนกว่าเพื่อนจะอนุญาตและส่งมอบให้ -เมื่อต้องการอ่านหนังสือที่เพื่อนอ่านจะบอกเพื่อนแต่หากถ้าเพื่อนยังไม่ส่งมอบให้ก็จะแย่งมาเลย -เมื่อต้องการอ่านหนังสือที่เพื่อนอ่านอยู่ก็จะแย่งมาอ่านเลยโดยทันที	2 1 0
3.4 รู้จักใช้หนังสือนิทานอย่างทะนุถนอม -เมื่ออ่านหนังสือคุณครูไม่พบพฤติกรรมนอนทับหนังสือ ทำให้หนังสือยับเสียหาย หรือชำรุด -เมื่ออ่านหนังสือคุณครูพบพฤติกรรมนอนทับหนังสือ ทำให้หนังสือยับเสียหาย โดยเมื่อคุณครูหรือเพื่อนเตือนก็หยุดพฤติกรรมที่ทำให้หนังสือชำรุด -เมื่ออ่านหนังสือคุณครูพบพฤติกรรมนอนทับหนังสือ ทำให้หนังสือยับเสียหาย โดยเมื่อคุณครูหรือเพื่อนเตือนก็ยังไม่หยุดพฤติกรรมที่ทำให้หนังสือชำรุด	2 1 0
3.5 รู้ว่าจะต้องอ่านหนังสือที่ใด -อ่านหนังสืออยู่ในมุมไม่นำหนังสือออกนอกมุมหนังสือ -เมื่ออ่านหนังสือนิทานจะนำหนังสือออกนอกมุมแต่เมื่อคุณครูเตือนจะกลับมานั่งที่มุมเหมือนเดิม -เมื่ออ่านหนังสือนิทานจะนำหนังสือออกนอกมุมแต่เมื่อคุณครูเตือนก็ยังไม่จะกลับมานั่งที่มุม	2 1 0

2.3 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้วิจัยนำเกณฑ์การให้คะแนน การพัฒนาแบบสังเกตนิสัยการรักการอ่าน

อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง	หัวหน้างานวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชน โรงเรียนสาธิตประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
อาจารย์รังรอง สมมิตร	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน	ประธานโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

จากการตรวจของผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยใช้เกณฑ์การเลือกพิจารณา เลือกข้อรายการของ เครื่องมือของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

- การปรับปรุงจำนวนข้อ
- ปรับปรุงภาษาด้านความสนใจของเด็กปฐมวัย
- ปรับปรุงภาษาด้านเจตคติที่มีต่อการอ่านของเด็กปฐมวัย
- ปรับปรุงภาษาด้านการดูแลเก็บรักษาหนังสือของเด็กปฐมวัย

4. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของแบบสังเกตเนื้อหาความเที่ยงตรงเนื้อหาครั้งนี้ ดำเนินตามลำดับดังนี้ นำเอาแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านในเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินข้อความที่แสดงนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยนั้นสอดคล้องกับการสังเกตหรือไม่ โดย กำหนดคะแนนเป็น -1 , 0 , 1 (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2527: 69)

เมื่อ

-1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบสังเกตวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่
1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

แล้วนำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่าน หาค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อความแสดงพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC : Index of item Objective Congruence) ซึ่งต้องมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 จึงถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526: 89) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์

IOC = .85

แบบแผนและการดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบอาศัยแบบการทดลองกลุ่มเดียวมีความเหมาะสมเป็นพิเศษกับการทดลองที่ต้องการเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรม หรือกระบวนการ ภายในจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการเล่นเกมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์และจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ โดยสังเกตตามเกณฑ์ที่จำแนกเป็น 3 ลักษณะ

1. ความสนใจของเด็กปฐมวัย
2. เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการอ่าน
3. การดูแลเก็บรักษาหนังสือ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว และเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงขณะทำการทดลอง เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทดลองครั้งนี้

ตาราง 2 แผนการทดลอง

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
T1	x	T2

T1 คือ การสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง

X คือ การดำเนินกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในเด็กปฐมวัย

T2 คือ การสังเกตนิสัยรักการอ่านในเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง

(สังเกตทุกสัปดาห์ โดยสังเกตทุก ๆ วันศุกร์)

2. วิธีการดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที รวม 24 ครั้ง ดังนี้

2.1 สร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

2.2 ก่อนดำเนินการทดลองวิจัยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน สังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเวลา 5 วัน วันละ 30 นาที

2.3. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) โดยการจัดกิจกรรมการเล่นที่ประกอบการเล่นกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ มาตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์แบบสังเกตนิสัยการรักการอ่าน

4. ดำเนินการทดลองโดยการจัดกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา ทั้งหมด 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน

ตาราง 3 การดำเนินการทดลอง ในกลุ่มเด็กอายุ 4-5 ขวบ

สัปดาห์	ช่วงเวลา	วัน	หนังสือที่ใช้	เกมที่เกี่ยวโยง
1	09.30-10.00	จันทร์	1.การเดินทางของลูกยาง	เกมโยนลูกยาง
		พุธ	2. เป็มแมวใหญ่กับจ้อยแมวเล็ก	เกมตกปลา
		ศุกร์	3. น้องฝ้ายกับเส้นเชือกวิเศษ	เกมพาเชือกวิ่งแข่ง
2	09.30-10.00	จันทร์	4. ลมกับพระอาทิตย์	เกมใช้พัด พัดลูกโป่งให้ยิ่งไกล
		พุธ	5. SOCKS HEAVEN	เกมหาคู่ถุงเท้า
		ศุกร์	6. มะนาว	เกมคัดแยกมะนาว
3	09.30-10.00	จันทร์	7. ลูกบอลชายหาด	เกมโยนลูกบอล
		พุธ	8. ก้านจอมซ่ากับแก๊งหมาจอมชน	เกมหาเพื่อนสัตว์
		ศุกร์	9. ปลาสายรุ้ง	เกมตกแต่งปลาน้อย
4	09.30-10.00	จันทร์	10. กระดองลายกับกระต่ายหูเหียว	เกมแข่งกระโดด
		พุธ	11. สีเขียวหายไปไหน	เกมหาสีเขียว
		ศุกร์	12. นอนน้อยจอมหิว	เกมแข่งกันรับประทานผลไม้
5	09.30-10.00	จันทร์	13. แม่ไก่ลายกับไขชีซ่า	เกมจับคู่แม่สัตว์
		พุธ	14. Gossie	เกมหาสีแดง
		ศุกร์	15. เล่นน้ำในสวน	เกมเติมน้ำให้เต็ม
6	09.30-10.00	จันทร์	16. ชุดพิเศษของฉัน	เกมตกแต่งชุดสวยให้สมบูรณ์
		พุธ	17. เทศกาลความสนุกที่ยิ่งใหญ่	เกมงูดำพาเพลิน
		ศุกร์	18. อีเล้งเค้งโค้งไปอยุธยา	เกมขี่จักรยานวางบล็อก

ตาราง 3 (ต่อ)

สัปดาห์	ช่วงเวลา	วัน	หนังสือที่ใช้	เกมที่เกี่ยวข้อง
7	09.30-10.00	จันทร์	19. ลูกอ๊อดอยากกระโดด	เกมแข่งกระโดด
		พุธ	20. แก้วี่แบบไหนถูกใจหมีน้อย	เกมแก้วี่ตัวไหนของหนู
		ศุกร์	21. หัวผักกาดยักษ์	เกมชักคะเย่อ
8	09.30-10.00	จันทร์	22. แมวเจ็ดสี	เกมหาสีให้ครบ
		พุธ	23. ลิงน้อย 5 ตัว	เกมกระโดดโยนให้เข้าห่วง
		ศุกร์	24. ขนมหองแม่	เกมแบ่งของหาได้มาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีหลักการดำเนินการดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็ก โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ผู้สังเกตจำนวน 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย
2. เก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้านจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน โดยใช้แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย 1 สัปดาห์ก่อนทดลอง
3. ทำการบันทึกให้คะแนนในแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านในช่วงการทดลองเป็น เวลา 8 สัปดาห์
4. สังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยมีผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย 2 คน
5. เมื่อสิ้นสุดการทดลองนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ เปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐาน การเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เริ่มทำกิจกรรม จนกระทั่งสิ้นสุดกิจกรรมตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์
6. การเตรียมผู้ช่วยในการวิจัย
 - 6.1 คัดเลือกผู้วิจัยเพื่อให้เป็นผู้สังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน โดยใช้เกณฑ์ การคัดเลือก โดยผู้ช่วยผู้วิจัยจะต้องเป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนในเด็กปฐมวัย มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี
7. การฝึกผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมที่สังเกต ดังนี้
 - 7.1 ศึกษา และทำความเข้าใจ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์ ให้เข้าใจ ตรงกัน เพื่อสามารถสังเกตการบันทึกได้

7.2 ฝึกการสังเกตจริงในช่วงที่ผู้วิจัย ได้ทดลอง ใช้ (Try Out) กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังจากให้ผู้ช่วยผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย ผู้ช่วยวิจัยต้องเข้าใจวิธีการสังเกต การบันทึกการสังเกตด้วย ในการสังเกตผู้วิจัยที่ 1 และคนที่ 2 จับคู่กันร่วมกับผู้วิจัย นำผลการสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยมาหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกตทั้ง 2 คน โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต (RAI : Rater Agreement Indexes) (Burry – Stock . 1996: 256)

8. การบันทึกแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย ถ้าในเวลาที่ทำการสังเกตเกิดมีนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยให้ตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยให้ทำเครื่องหมายลงในช่องนั้น

9. การบันทึกคะแนนให้คะแนนของแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยกำหนดเป็น 0 , 1 , 2

10. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 95)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. การหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตนิสัยรักการอ่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกตจากสูตรของ Pearson (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 98)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต
	N	แทน	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนการตรวจครั้งแรกและคะแนนการตรวจครั้งหลัง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนที่ตรวจครั้งแรก
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนที่ตรวจครั้งหลัง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนที่ตรวจครั้งแรกแต่ละตัว ยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนที่ตรวจครั้งหลังแต่ละตัว ยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคะแนนนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในแต่ละสองช่วงสัปดาห์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One – way : Repeated Measure ANOVA) โดยใช้สูตร (Dayton. 1970: 252)

$$F = \frac{MS_{Treatment}}{MS_{Interaction}}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ
	$MS_{Treatment}$	แทน	ค่าความแปรปรวนของสิ่งทดลอง
	$MS_{Interaction}$	แทน	ค่าความแปรปรวนของส่วนที่เหลือ

เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้สถิติ t - test for Dependent Samples

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนทำการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร t- test for Dependent Samples (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 ก : 99)

$$t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

$$S_{\bar{D}} = \frac{S_{\bar{D}}}{\sqrt{N}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
	D	แทน	คะแนนความแตกต่าง
	N	แทน	จำนวนคน
	$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง
	$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of square)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธ สมมติฐานกลาง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คะแนนการพัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงคะแนนพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คะแนนการพัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน

การวิเคราะห์ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนการพัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ทั้งก่อนและระหว่างการพัฒนานิสัยรักการอ่านตลอดช่วง 8 สัปดาห์ มาวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนร่วมกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม

นิสัยรักการอ่าน		ระยะเวลา (สัปดาห์ที่)								
		Baseline	1	2	3	4	5	6	7	8
พฤติกรรมความสนใจ	$\bar{X}$	2.40	3.93	2.93	4.93	4.47	8.73	7.07	7.67	8.80
	S.D.	1.59	1.53	1.91	2.28	2.77	0.96	2.79	2.02	1.01
เจตคติต่อการอ่านหนังสือ	$\bar{X}$	1.53	3.40	3.93	6.53	4.53	8.93	5.33	6.93	10.00
	S.D.	0.99	0.74	1.49	0.92	1.77	0.70	1.80	0.96	0.00
การดูแลเก็บรักษาหนังสือ	$\bar{X}$	1.73	3.67	3.00	5.47	6.60	9.53	6.00	7.73	10.00
	S.D.	1.28	4.05	2.62	1.19	1.88	0.83	0.93	0.70	0.00
โดยรวม	$\bar{X}$	5.67	11.00	9.87	16.93	15.60	27.20	18.40	22.33	28.80
	S.D.	3.62	5.90	5.08	2.69	5.46	1.52	4.58	2.77	1.01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านโดยรวมเท่ากับ 5.67, 11.00, 9.87, 16.93, 15.60, 27.20, 18.40, 22.33 และ 28.80 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณานิสัยรักการอ่านเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านความสนใจของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.40, 3.93, 2.93, 4.93, 4.47, 8.73, 7.07, 7.67 และ 8.80 ตามลำดับ

ด้านเจตคติที่มีต่อการอ่านหนังสือของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.53, 3.40, 3.93, 6.53, 4.53, 8.93, 5.33, 6.93 และ 10.00 ตามลำดับ

ด้านการดูแลเก็บรักษาหนังสือของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.73, 3.67, 3.00, 5.47, 6.60, 9.53, 6.00, 7.73 และ 10.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงคะแนนพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยรวมและรายด้าน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนการพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยรวม และรายด้านของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ทั้งก่อนและระหว่างการพัฒนาตลอดช่วง 8 สัปดาห์ มาวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาคะแนนรักการอ่านโดยรวมและรายด้าน

นิสัยรักการอ่าน	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ความสนใจ	ระหว่างสัปดาห์	8	724.59	90.57	28.40	.000
	ความคลาดเคลื่อน	112	357.19	3.19		
เจตคติที่มีต่อการอ่านหนังสือ	ระหว่างสัปดาห์	8	876.37	109.55	88.15	.000
	ความคลาดเคลื่อน	112	139.19	1.24		
ดูแลเก็บรักษาหนังสือ	ระหว่างสัปดาห์	8	971.61	121.45	33.13	.000
	ความคลาดเคลื่อน	112	410.61	3.67		
โดยรวม	ระหว่างสัปดาห์	8	7,351.60	918.95	65.32	.000
	ความคลาดเคลื่อน	112	1,575.73	14.07		

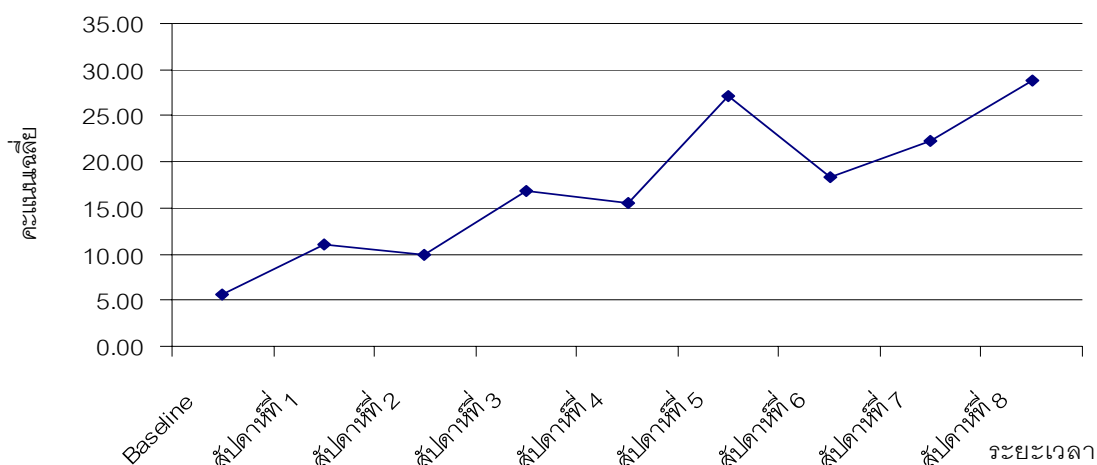
ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการพัฒนาตลอดช่วงเวลา 8 สัปดาห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ($F = 65.32$, $P < .000$)

เมื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความสนใจ ด้านเจตคติที่มีต่อการอ่านหนังสือ และด้านดูแลเก็บรักษาหนังสือ ในแต่ละช่วงสัปดาห์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ แสดงว่าการพัฒนาการนิสัยรักการอ่านโดยรวมของเด็กปฐมวัยแต่ละช่วงสัปดาห์อย่างน้อย 1 ช่วงสัปดาห์แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างของพัฒนาการระหว่างแต่ละช่วงสัปดาห์ ผู้วิจัยจึงได้นำคะแนนนิสัยรักการอ่านโดยรวมและรายด้านในแต่ละช่วงสัปดาห์มาทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test for dependent samples ผลปรากฏดังตาราง 6 - 9 และนำเสนอคะแนนเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านในแต่ละสัปดาห์มานำเสนอเป็นเส้นภาพ ดังแสดงในภาพประกอบ 2 - 5

ตาราง 6 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านโดยรวมของเด็กปฐมวัยของแต่ละสัปดาห์

ความแตกต่างระหว่างสัปดาห์	ผลต่าง		t	P
	Mean	SD		
Baseline, สัปดาห์ที่ 1	5.33	6.61	3.13	.007
สัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 2	-1.13	6.98	0.63	.540
สัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3	7.07	5.93	4.61	.000
สัปดาห์ที่ 3, สัปดาห์ที่ 4	-1.33	6.39	0.81	.432
สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5	11.60	4.97	9.04	.000
สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6	-8.80	4.99	6.83	.000
สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7	3.93	4.71	3.23	.006
สัปดาห์ที่ 7, สัปดาห์ที่ 8	6.47	2.85	8.79	.000

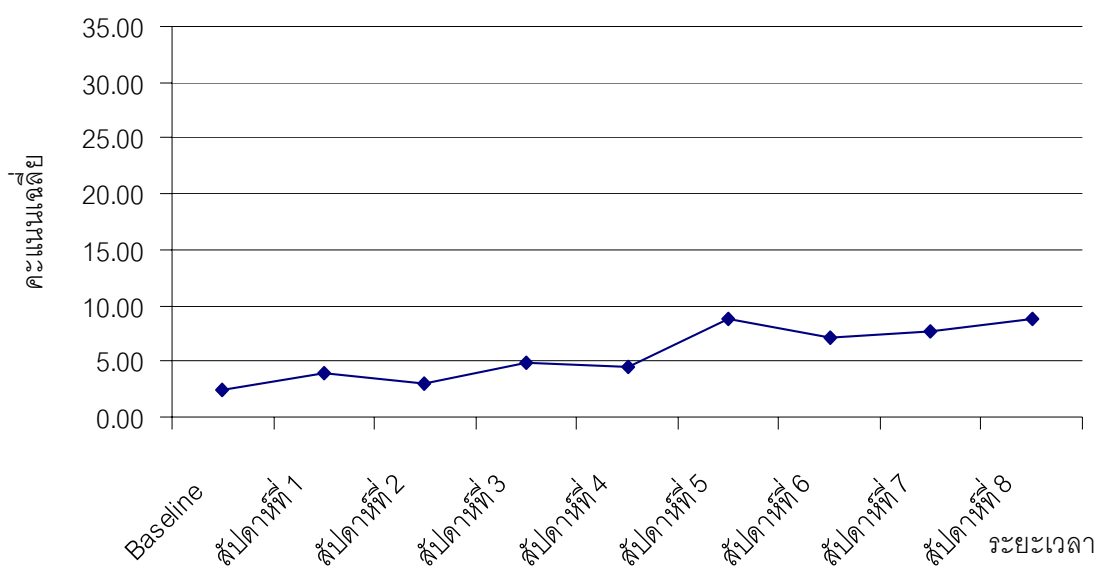

ภาพประกอบ 2 เส้นภาพแสดงการพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยรวมของเด็กปฐมวัยเป็นรายสัปดาห์

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 และภาพประกอบ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยรวมในช่วงก่อนการจัดกิจกรรม-สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2-3 สัปดาห์ที่ 4-5 สัปดาห์ที่ 5-6 สัปดาห์ที่ 6-7 และสัปดาห์ที่ 7-8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 5.33, 7.07, 11.60, -8.80, 3.93 และ 6.47 ตามลำดับ) ส่วนช่วงสัปดาห์ที่ 1-2 และสัปดาห์ที่ 3-4 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ -1.13 และ -1.33 ตามลำดับ)

ตาราง 7 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านด้านความสนใจของเด็กปฐมวัย
ของแต่ละสัปดาห์

ความแตกต่างระหว่างสัปดาห์	ผลต่าง		t	P
	Mean	SD		
Baseline, สัปดาห์ที่ 1	1.53	2.00	2.98	.010
สัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 2	-1.00	1.81	2.14	.051
สัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3	2.00	3.18	2.43	.029
สัปดาห์ที่ 3, สัปดาห์ที่ 4	-0.47	3.72	0.49	.635
สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5	4.27	2.34	7.05	.000
สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6	-1.67	2.44	2.65	.019
สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7	0.60	2.69	0.86	.403
สัปดาห์ที่ 7, สัปดาห์ที่ 8	1.13	2.26	1.94	.073

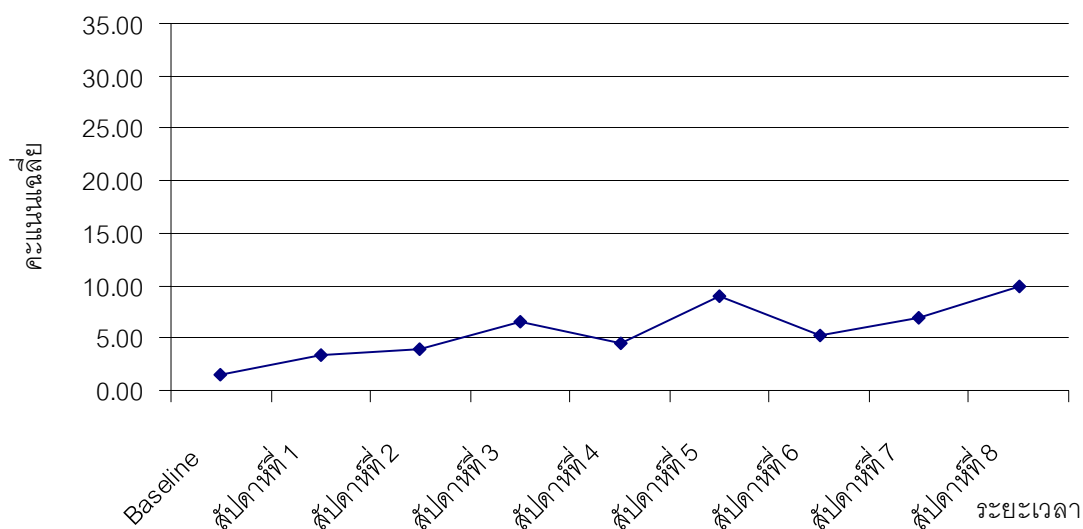

ภาพประกอบ 3 เส้นภาพแสดงการพัฒนานิสัยรักการอ่านด้านความสนใจของเด็กปฐมวัย
เป็นรายสัปดาห์

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 และภาพประกอบ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยรักการอ่านด้าน พฤติกรรมความสนใจของเด็กปฐมวัย ในช่วงก่อนการจัดกิจกรรม-สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2-3 สัปดาห์ที่ 4-5 และสัปดาห์ที่ 5-6 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 1.53, 2.00, 4.27 และ -1.67 ตามลำดับ) ส่วนช่วงสัปดาห์ที่ 1-2 สัปดาห์ที่ 3-4 สัปดาห์ที่ 6-7 และสัปดาห์ที่ 7-8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ -1.00, -0.47, 0.60, และ 1.13 ตามลำดับ)

ตาราง 8 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยรักการอ่านด้านเจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการอ่านหนังสือของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์

ความแตกต่างระหว่างสัปดาห์	ผลต่าง		t	P
	Mean	SD		
Baseline, สัปดาห์ที่ 1	1.87	0.99	7.30	.000
สัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 2	0.53	1.46	1.42	.178
สัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3	2.60	1.35	7.45	.000
สัปดาห์ที่ 3, สัปดาห์ที่ 4	-2.00	1.89	4.10	.001
สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5	4.40	2.10	8.12	.000
สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6	-3.60	1.80	7.73	.000
สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7	1.60	1.99	3.11	.008
สัปดาห์ที่ 7, สัปดาห์ที่ 8	3.07	0.96	12.36	.000

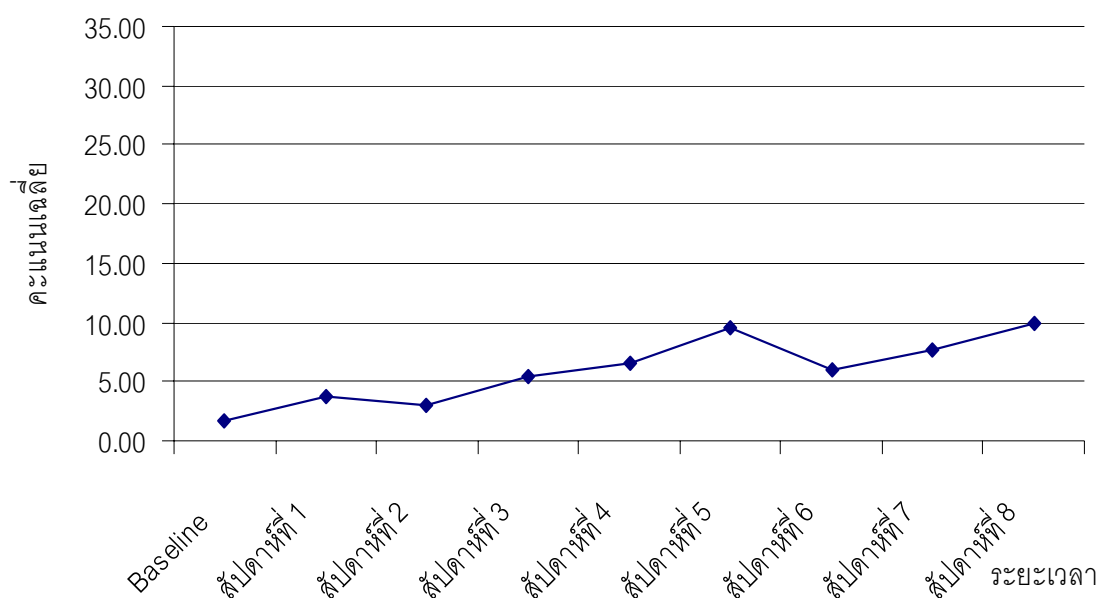

ภาพประกอบ 4 เส้นภาพแสดงการพัฒนานิสัยรักการอ่านดูแลเก็บรักษาหนังสือของเด็กปฐมวัย
เป็นรายสัปดาห์

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 และภาพประกอบ 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยรักการอ่านด้าน
เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการอ่านหนังสือ ในช่วงก่อนการจัดกิจกรรม-สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2-3
สัปดาห์ที่ 3-4 สัปดาห์ที่ 4-5 สัปดาห์ที่ 5-6 สัปดาห์ที่ 6-7 และสัปดาห์ที่ 7-8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 1.87, 2.60, -2.00, 4.40, 3.60,
1.60 และ 3.07 ตามลำดับ) ส่วนช่วงสัปดาห์ที่ 1-2 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 0.53)

ตาราง 9 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยรักการอ่านด้านการดูแลเก็บรักษาหนังสือ
ของเด็กปฐมวัยของแต่ละสัปดาห์

ความแตกต่างระหว่างสัปดาห์	ผลต่าง		t	P
	Mean	SD		
Baseline, สัปดาห์ที่ 1	1.93	4.17	1.80	.094
สัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 2	-0.67	5.09	0.51	.620
สัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3	2.47	2.83	3.38	.005
สัปดาห์ที่ 3, สัปดาห์ที่ 4	1.13	2.77	1.58	.136
สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5	2.93	1.83	6.20	.000
สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6	-3.53	1.64	8.34	.000
สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7	1.73	1.39	4.84	.000
สัปดาห์ที่ 7, สัปดาห์ที่ 8	2.27	0.70	12.47	.000

ภาพประกอบ 5 เส้นภาพการแสดงผลการพัฒนานิสัยรักการอ่านด้านการดูแลเก็บรักษาหนังสือ
ของเด็กปฐมวัยเป็นรายสัปดาห์

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 และภาพประกอบ 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยรักการอ่านด้านดูแลเก็บรักษาหนังสือ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2-3 สัปดาห์ที่ 4-5 สัปดาห์ที่ 5-6 สัปดาห์ที่ 6-7 และสัปดาห์ที่ 7-8 มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 2.47, 2.93, -3.53, 1.73 และ 2.27 ตามลำดับ) ส่วนช่วงก่อนการทดลอง-สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 1-2 และช่วงสัปดาห์ที่ 3-4 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 1.93, -0.67 และ 1.13 ตามลำดับ)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบเกม เพื่อส่งเสริมการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่นนิทานประกอบเกมที่มีผลต่อการพัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบเกมก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์
2. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการเล่นเกม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย) จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 50 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย) จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรได้มาตามขั้นตอนดังนี้ จับฉลากห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน แล้วใช้แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านคัดเลือกเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนต่ำจำนวน 15 คน

ระยะเวลาในการวิจัย

การทดลองครั้งนี้กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลาในการวิจัยสัปดาห์ละ 3 วันครั้งละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดกิจกรรม รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การรักการอ่านของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน
 - 2.1 ความสนใจของเด็กปฐมวัย
 - 2.2 เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีผลต่อการอ่านหนังสือ
 - 2.3 การดูแลเก็บรักษาหนังสือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสังเกตนิสัยรักการอ่าน
2. แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

วิธีการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยทำการสังเกตการรักการอ่านของเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมปกติ ในคาบการเคลื่อนไหวและจังหวะคาบกิจกรรมเสรี โดยใช้แบบสังเกตการรักการอ่าน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนพื้นฐาน (Base Line) ของพฤติกรรมความนิยัรักการอ่านของเด็กปฐมวัยแต่ละคนในแต่ละด้าน
2. ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม ในคาบกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง
3. ในช่วงเวลาการทดลอง ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมการรักการอ่านทุกวันศุกร์ โดยใช้แบบสังเกตการรักการอ่าน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนของพฤติกรรมรักการอ่านในแต่ละด้านของเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปแปลความหมายต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและในระหว่างสัปดาห์โดยใช้สถิติ t – test for Dependent Samples
2. หาค่าสถิติพื้นฐานของการรักการอ่านในแต่ละด้านของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงสองสัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 8 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงสองสัปดาห์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One – way analysis of Variance: repeated measure) และถ้าพบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างแต่ละช่วงสองสัปดาห์ โดยใช้สถิติ t – test for Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า คะแนนนิสัยรักการอ่านโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8 เท่ากับ 5.67, 11.00, 9.87, 16.93, 15.60, 27.20, 18.40, 22.33 และ 28.80 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณานิสัยรักการอ่านเป็นรายด้านพบว่า

ด้านความสนใจของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.40, 3.93, 2.93, 4.93, 4.47, 8.73, 7.07, 7.67 และ 8.80 ตามลำดับ

ด้านเจตคติที่มีต่อการอ่านหนังสือของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.53, 3.40, 3.93, 6.53, 4.53, 8.93, 5.33, 6.93 และ 10.00 ตามลำดับ

ด้านดูแลเก็บรักษาหนังสือของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.73, 3.67, 3.00, 5.47, 6.60, 9.53, 6.00, 7.73 และ 10.00 ตามลำดับ

เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงคะแนนพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยรวมและรายด้าน พบว่า

คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการพัฒนาตลอดช่วงเวลา 8 สัปดาห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ($F = 65.32$, $P < .000$) และ

เมื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความสนใจ ด้านเจตคติที่มีต่อการอ่านหนังสือ และด้านดูแลเก็บรักษาหนังสือ ในแต่ละช่วงสัปดาห์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนนิสัยรักการอ่านโดยรวมและรายด้านในแต่ละช่วงสัปดาห์มาทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test for dependent samples พบว่า

คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยรวมในช่วงก่อนการจัดกิจกรรม-สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2-3 สัปดาห์ที่ 4-5 สัปดาห์ที่ 5-6 สัปดาห์ที่ 6-7 และสัปดาห์ที่ 7-8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 5.33, 7.07, 11.60, -8.80, 3.93 และ 6.47 ตามลำดับ) ส่วนช่วงสัปดาห์ที่ 1-2 และสัปดาห์ที่ 3-4 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ -1.13 และ -1.33 ตามลำดับ)

คะแนนเฉลี่ยรักการอ่านด้านความสนใจของเด็กปฐมวัย ในช่วงก่อนการจัดกิจกรรม-สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2-3 สัปดาห์ที่ 4-5 และสัปดาห์ที่ 5-6 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 1.53, 2.00, 4.27 และ -1.67 ตามลำดับ) ส่วนช่วงสัปดาห์ที่ 1-2 สัปดาห์ที่ 3-4 สัปดาห์ที่ 6-7 และสัปดาห์ที่ 7-8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ -1.00, -0.47, 0.60, และ 1.13 ตามลำดับ)

คะแนนเฉลี่ยรักการอ่านด้านเจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการอ่านหนังสือ ในช่วงก่อนการจัดกิจกรรม-สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2-3 สัปดาห์ที่ 3-4 สัปดาห์ที่ 4-5 สัปดาห์ที่ 5-6 สัปดาห์ที่ 6-7 และสัปดาห์ที่ 7-8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 1.87, 2.60, -2.00, 4.40, -3.60, 1.60 และ 3.07 ตามลำดับ) ส่วนช่วงสัปดาห์ที่ 1-2 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 0.53)

คะแนนเฉลี่ยรักการอ่านด้านดูแลเก็บรักษาหนังสือ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2-3 สัปดาห์ที่ 4-5 สัปดาห์ที่ 5-6 สัปดาห์ที่ 6-7 และสัปดาห์ที่ 7-8 มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 2.47, 2.93, -3.53, 1.73 และ 2.27 ตามลำดับ) ส่วนช่วงก่อนการทดลอง-สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 1-2 และช่วงสัปดาห์ที่ 3-4 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 1.93, -0.67 และ 1.13 ตามลำดับ)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญแสดงให้เห็นว่านิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยนั้นสามารถนำกิจกรรมเกมประกอบการเล่านิทานมาใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยได้ โดยพบนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ เกดินี โชติกเสถียร (2523: 3) เกมเป็นสื่อการสอนที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและเด็กปฐมวัยที่

ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ย และรวมรายด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจในการอ่าน ด้านเจตคติ ด้านการดูแลรักษาหนังสือก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยมีนิสัยรักการอ่านในตนเองโดยเฉลี่ยรวมและเฉลี่ยรายด้านระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมในแต่ละช่วงสัปดาห์สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับ สมมุติฐานของงานวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมมีผลให้นิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น อภิปรายได้ดังนี้

1. ผลจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หลังจากผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบเกมมาเป็นเทคนิค เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้นกว่าในช่วงที่ยังไม่ทดลองการจัดกิจกรรม โดยมีพัฒนาที่เพิ่มขึ้นตลอด 8 สัปดาห์ ดังจะสอดคล้องกับ แกรมส์ คาร์ร และฟิทช์ (Grambs, Carr ; & Fitch. 1970: 244) กล่าวว่า เกมเป็น นวัตกรรม การศึกษาซึ่งครูส่วนมากยอมรับว่ากิจกรรมการเล่นหรือเกมสามารถใช้ในการจูงใจนักเรียน ครูสามารถนำเกมไปใช้ในการสอนเพื่อให้การสอนดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมายได้ เพราะเกมเป็น กิจกรรมที่จัดสภาพแวดล้อมของนักเรียนให้เกิดการแข่งขันอย่างมีกฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ และเป็นกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน ดังนั้นเมื่อนำเกมมาใช้ในการวิจัยจึงทำให้ผลการเปลี่ยนแปลงของระดับคะแนนเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวกับเรื่องความพร้อมทางด้านร่างกายมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ดังจะพบในช่วงสัปดาห์ที่ 2 นี้ เด็กประสบปัญหาสุขภาพ ร่างกายไม่พร้อมจึงมีผลต่อการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบเกมซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีของมาสโลว์ ที่สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการพักผ่อนความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับมีชีวิตอยู่ถ้าขาดจะ ขวนขวายหรือหาสิ่งตอบสนองดังนี้

2. เมื่อวิเคราะห์คะแนนนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้ง 3 ด้านมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในสัปดาห์ที่ 2 พบว่าด้านความสนใจในการอ่าน ด้านเจตคติ ด้านการเก็บดูแลรักษามีคะแนนลดลงเนื่องจากในช่วงสัปดาห์ที่ 2 ทางผู้วิจัยพบว่า นิสัยการรักการอ่านของเด็กปฐมวัยลดลงเนื่องจากในสัปดาห์นี้เด็กปฐมวัยร่างกายไม่แข็งแรงอันมีผลมาจากภาวะ โรคมือเท้าปากเปื่อย เมื่อมาโรงเรียนและเข้าทำกิจกรรมเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองจึงไม่เต็มที่กับการ ทำกิจกรรมและในสัปดาห์ที่ 4 พบว่าด้านความสนใจในการอ่าน ด้านเจตคติ ด้านการเก็บดูแลรักษามี คะแนนลดลงเนื่องจากในช่วงสัปดาห์ที่ 4 ทางผู้วิจัยพบว่า นิสัยการรักการอ่านของเด็กปฐมวัยลดลง เนื่องจากในสัปดาห์นี้เด็กปฐมวัยได้ประสบปัญหาความพร้อมทางด้านร่างกายเนื่องจากช่วงเช้านี้ก่อน ทำกิจกรรมในห้องเรียนเด็กๆจะได้ทำกิจกรรมที่ทางเกี่ยวกับวันสำคัญ จึงทำให้เมื่อผู้วิจัยเข้าไปจัด

กิจกรรมให้แล้วเด็กปฐมวัยเด็กปฐมวัยมีความเห็น้อยล้าจากการทำกิจกรรม ร่างกายไม่พร้อมที่จะเรียนรู้ ซึ่งจากพฤติกรรมดังกล่าวได้สอดคล้องกับคำกล่าวทฤษฎีของมาสโลว์ที่กล่าวว่า ความต้องการพื้นฐานของร่างกาย เช่น ความหิว กระหาย ต้องการพักผ่อนความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับมีชีวิตความเป็นอยู่ถ้าขาดหรือไม่พร้อมก็จำเป็นจะต้องชวนหาสิ่งที่ต้องการมาตอบสนองดังนั้นพบว่าคะแนนที่ได้จากผลของการทดลองมีคะแนนของแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านลดลงโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และในสัปดาห์ที่ 6 พบว่าด้านความสนใจการอ่าน ด้านเจตคติ ด้านการเก็บดูแลรักษามีคะแนนลดลงเนื่องจากในช่วงสัปดาห์ที่ 6 ผู้วิจัยพบว่า นิสัยการรักการอ่านของเด็กปฐมวัยลดลงทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวกิจกรรมหรืออุปกรณ์ที่มีลำดับขั้นตอนหรือการทำกิจกรรมที่คล้ายคลึงกันจึงทำให้เกิดความเคยชินและทำให้พฤติกรรมความร่วมมือลดลง ดังคำกล่าวของดิลล์ (Dill, 1981: 180 – 181) ที่ได้เสนอแนะแนวทางในการพิจารณาข้อปฏิบัติในการควบคุมเกมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ไว้ ดังนี้เกมนั้นจะต้องเหมาะสมกับเด็ก จะต้องสลับซับซ้อนพอที่จะเรียกร้องความสนใจให้แก่เด็ก แต่ก็ไม่ถึงกับซับซ้อนมากเกินไปจนต้องใช้เวลาศึกษาล่วงหน้านานเกินไป ควรว่า ด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมการเล่นที่ประกอบการเล่นเกมที่กิจกรรมคล้ายคลึงกันจนเกิดความไม่ท้าทายจึงทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย และทำให้คะแนนนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยลดลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงปรับกิจกรรมในรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้ และเพิ่มเติมกิจกรรมในจุดที่เด็กสนใจเพื่อให้เด็กสนุกและร่วมกับกิจกรรมมากขึ้นจากผลการจัดกิจกรรมใหม่ทำให้คะแนนในสัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 8

3. จากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาถึงนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยรายด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจการอ่าน ด้านเจตคติ ด้านการเก็บดูแลรักษาหนังสือ ตลอดช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมการเล่นที่ประกอบการเล่นเกมมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สูงขึ้นโดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของนิสัยรักการอ่านทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเล่นที่ประกอบการเล่นเกมเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเองโดยไม่มีครูเป็นผู้คอยยัดเยียด ให้เด็กได้การเรียนรู้และประสบความสำเร็จจากการค้นพบด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.1. ด้านความสนใจจากการเล่นเกมพบว่าเด็กปฐมวัยมีความสนใจเพิ่มขึ้น โดยระยะเวลาในการดำเนินการทดลองเมื่อคุณครูเปิดมุมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยมีความสนใจที่จะเข้ามาหนังสือและอยู่ในมุมหนังสือนานถึง 15 นาทีซึ่งผู้วิจัยพบการที่เด็กปฐมวัยมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับปราณี รัตน์ (2541: 56) พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชอบอ่านหนังสือ เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานาน จนกลายเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจหรือความชอบที่มีต่อการอ่านได้แก่การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือลักษณะการอ่าน การใช้ห้องสมุด

3.2 ด้านเจตคติของเด็กปฐมวัยในด้านนี้มียุทธศาสตร์ประกอบดังนี้ สนใจฟังนิทาน การแสดงความรู้สึกที่มีต่อนิทานการอยากอ่านหนังสือหรือร้องให้ผู้อื่นอ่านให้ฟังเมื่อเปิดหนังสือแล้วดูอย่างตั้งใจ มีการพูดคุยเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน ผู้วิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น โดยขณะที่ทำกิจกรรมเล่านิทานเด็กปฐมวัยสนใจอยากรู้เรื่องราวในนิทาน เมื่อเล่าไปเด็กก็จะหัวเราะสนุกสนานแสดงสีหน้าตามเรื่องราวที่เล่าให้ฟังและเมื่อเปิดโอกาสให้ซักถามเด็กๆ ก็ยังสนใจยกมือเพื่อแสดงความคิดเห็นของตนเองซึ่งสอดคล้องกับอรสา กุมาริ ปุกนุต (2524 : 305 – 307) กล่าวว่า เจตคติที่ดีของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่แสดงต่อหนังสือในลักษณะต่างๆ ที่สังเกตได้ เด็กปฐมวัยเริ่มมีเจตคติต่อหนังสือได้นับตั้งแต่เด็กมีความพร้อมคือ ยินดีที่จะได้รับฟังไม่ใช่ลักษณะการอ่านด้วยตนเอง แต่เป็นการรับฟัง เช่นการฟังบทเห่กล่อม บทกลอนฟังเรื่องราวจากนิทาน ถ้าเด็กแสดงอาการยินดี พอใจก็พอที่จะเข้าใจได้ว่าเด็กเริ่มมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่ได้รับฟังนั้นแล้ว ดังนั้น การศึกษาเจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือเรื่องราวใดแล้วเราอาจสังเกตดูท่าทางหรือความรู้สึกของเด็กที่แสดงออก เช่น การยิ้ม การตอบสนองด้วยการปรบมือ การยินดีตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น การขอร้องให้เล่านิทานซ้ำ จึงทำให้ผู้วิจัยสรุปได้ว่าในด้านเจตคติของเด็กปฐมวัยมีพัฒนานิสัยรักการอ่านที่สูงขึ้น

3.3 ด้านการดูแลเก็บรักษาหนังสือในช่วงแรกของการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยยังไม่รู้จักการเก็บรักษาและดูแลหนังสือเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มทดลองเมื่อหยิบหนังสือออกมาแล้วยังไม่เก็บเข้าที่บางครั้งมีนั่งทับ ซึ่งจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมแล้วพบว่าเด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้นเด็กปฐมวัยสามารถนำหนังสือที่อ่านกลับคืนที่ชั้นหนังสือได้ถูกรู้จักทะนุทะนอมมากขึ้น ไม่แย่งหนังสือหรือเปิดหนังสือรุนแรงซึ่งเป็นนิสัยรักการอ่านที่สอดคล้องกับ พูนศรี คัมภีรปรภณ์ (2537: 289 -290) ที่กล่าวว่า การถนอมการเก็บหนังสือเปิดหนังสืออย่างเบามือ อย่าขยำหนังสือ อย่าฉีกหรือตัดภาพที่ต้องการออกจากหนังสือไม่กระชากหนังสือออกจากชั้น โยนหนังสือหรือทำหนังสือขาด ไม่แย่งกันอ่านหนังสือ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมเกมประกอบการเล่านิทาน ช่วยส่งเสริมนิสัยการรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยการนำเนื้อหาจากนิทานมาเล่นเป็นเกมการเลือกใช้สื่อที่สร้างแรงจูงใจที่ได้มาจากการเล่นเกมและตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์สร้างให้เด็กปฐมวัยเกิดนิสัยรักการอ่านเพิ่มสูงขึ้น โดยมีความสนใจในหนังสือนิทานมากขึ้น มีเจตคติต่อการอ่านและการดูแลและถนอมหนังสือมากขึ้น ดังนั้นกิจกรรมการเล่านิทานประกอบเกมจึงเป็นแนวโน้มในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่านในเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับพัฒนาการ และความต้องการของเด็ก

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมคุณครูต้องเข้าใจถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อจะสามารถจัดกิจกรรมแต่ละรูปแบบได้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของกิจกรรม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความยากง่ายของกิจกรรมขึ้นอยู่กับความแตกต่างของเด็ก
2. ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ไม่ควรยึดติดกับตารางเวลา หรือเนื้อหาที่มีความเฉพาะเจาะจง แต่ควรดูตามความเหมาะสม
3. ครูปฐมวัยควรตระหนักถึงการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมเด็กเพราะเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการสื่อสาร เป็นข้อมูลประจำที่สะท้อนถึงรายละเอียดการดำเนินกิจกรรมในแต่ละวันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ของเด็กตลอดจนข้อมูลนี้จะนำไปปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับเด็กมากยิ่งขึ้นสำหรับเด็กแต่ละกลุ่ม
4. การบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงกิจกรรมที่มีความหลากหลายแต่ถ้ามีการบริหารที่เหมาะสม ก็จะเป็นการเสริมสร้างสภาพการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้การเล่านิทานประกอบการเล่นเกมในช่วงสัปดาห์แรก เด็กปฐมวัยยังไม่รู้จักการเก็บรักษาหนังสือที่ถูกต้องแต่เมื่อทำซ้ำๆ บ่อยๆ ผู้วิจัยพบว่าเด็กมีนิสัยรักการอ่าน ในด้านการเก็บดูแลหนังสือเพิ่มมากขึ้น
2. ในการสอนกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านครูต้องมีหลักการและจุดมุ่งหมายในการสอน การประเมินการสอนว่าเด็กได้รับพัฒนาด้านใดบ้าง ที่สำคัญครูต้องมีแผนการสอนและเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมทุกครั้ง
3. ในการสอนใช้เทคนิคการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมเด็กสามารถพัฒนาด้านอารมณ์จิตใจได้นอกเหนือจากนิสัยรักการอ่านที่ได้มาจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานต่อไปเพื่อติดตามผลการทดลองที่ส่งผลถึงนิสัยรักการอ่าน
2. ควรมีการศึกษาและวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมของเด็กเป็นรายบุคคลโดยใช้ระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ใน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กำพล ดำรงวงศ์. (2535). สื่อปริทัศน์เกม. กองทุนส่งเสริม. 5(39): 11-14.
- กุลวรา ชูพงศ์โพธิ์. (2535). เทคนิคการเล่นทานใน เทคนิคการเรียนรู้ด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ:
ม.ป.พ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541, เมษายน). เล่นทาน. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2(2): 10-19.
- เกริก ยืนพันธ์. (2539). การเล่นทาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เกศินี โชติกเสถียร. (2523). การใช้เทคนิคการสอนในโรงเรียน. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤษณะ กาญจนภา. (2549). นิทาน : ขนมของแม่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก.
- เคย์ อุแมนสกี; และ คริส ฟิชเชอร์. (2548). นิทาน : แก้วใบไม้ใหญ่ใจลูกหมื่นน้อย. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- จิระประภา บุญนิติย์. (2526). ช่วยเด็กให้ชอบอ่าน. กรุงเทพฯ: ภาคการอนุบาลศึกษา
วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- จันทร์เพ็ญ สุภาพล. (2535). การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ฟังนิทานประกอบ
ดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสมเด็จพระ
เจ้าพระยา.
- ฉวีวรรณ กิณาวังศ์. (2526). การศึกษาเด็ก. พิษณุโลก: โครงการตำรามหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก: พิษเนตร.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2525). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2538). การสัมมนาทางวิชาการเรื่องสื่อเพื่อพัฒนาเด็กไทยวัยเรียนรู้.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2520). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ชุติมา สัจจานันท์. (2549). หนังสือเพื่อลูก. กรุงเทพฯ: สุจริตการพิมพ์.

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ถนนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล. (2532). *กระบวนการอ่าน ใน การพัฒนาและส่งเสริมความเก่งของลูกรัก*. กรุงเทพฯ: แพลนพับลิชชิง.
- _____. (2543). *การอ่านให้เก่ง*. กรุงเทพฯ: กระดาษสา.
- ถาวร บุปผาวงษ์. (2546). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดสระบุรี*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองพร สุทธิธรรม. (2534). *การศึกษาความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นจุดศูนย์กลาง*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองศรี อักษรเสื่อ. (2533). *สภาพการอ่านความสนใจและความต้องการในการอ่านของนักศึกษาสหวิทยาลัยอีสานเหนือ “วิจัยสนเทศ”*.
- ทิพย์สุดา นิลสินธพ. (2523:80-82). *ครูขาหนูอยากฟังนิทาน. เข้าใจเด็กก่อนเรียน*. เล่ม 2. กรุงเทพฯ: ชมรมไทยอิสราเอล.
- ทัศนีย์ อินทรบารุง. (2539). *วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานก่อนกลับบ้าน*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทิยา ตันติเจริญ. (2546, 26 กุมภาพันธ์-มีนาคม). *เส้นทางสู่การอ่านสานปฏิรูปสื่อเพื่อการปฏิรูป การศึกษา*. 6(59): 26-29.
- นฤมล ปินดอนทอง. (2544). *การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเล่นเกมสร้างมโนทัศน์ด้านจำนวน*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข; และคณะ. (2522ก). *ความพร้อมในการเรียนการอ่าน*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองรัตน์.
- นัสดา นำศรีเจริญสุข. (2536). *การวิเคราะห์องค์ประกอบความเป็นนักอ่านที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตดา หงส์วิวัฒน์. (2543). *อ่านหนังสือให้ลูกฟัง:หนทางแห่งความฉลาดของเด็ก* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แสงแดด.

- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2527). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญโชติ นุ่มปาน. (2537). *ผลการใช้เกมคณิตศาสตร์ที่มีต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปาริชาติ อรุณศักดิ์. (2533). *การศึกษาการเล่านิทานไม่จบเรื่องสมบูรณ์ที่มีต่อความคิดแบบอเนกนัยของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียา จันทรสิทธิเวช. (255). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยมีเกมและไม่มีเกมประกอบ*. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2519). *หลักการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- ปราณี รัตน์ง. (2541). *ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปิติพร วาทิยาภรณ์. (ม.ป.ป.). *นิทาน : เบิ้มแมวใหญ่กับจ้อยแมวเล็ก*. กรุงเทพฯ: แพลน ฟอ คิดส์.
- ประภากร โล่ห์ทองคำ; และ คนอื่นๆ. (2522). *การสอนกลุ่มสัมพันธ์โรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรการสอน วิทยาลัยครูนครราชสีมา.
- ผุสดี ภูอินทร์. (2529). *การพัฒนาทักษะการอ่านระดับประถมศึกษา(2). ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย หน่วยที่ 1-8)*. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ผจญ สุวรรณวงษ์. (2528). *การทดลองสอนโดยใช้เกมประกอบการสอนวิชาภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พจมาน เพียนมนัส. (2539). *ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบการวาดภาพ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรจันทร์ จันทวิมล. (2529, มิถุนายน). *การเล่านิทานสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. *รักลูก*. 4(41):103-105.

- พิชญาดา ดำแก้ว. (2546). *การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่เป็นผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาประกอบคำคล้องจอง*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
- ไพพรรณ อินทนิล. (2534). *เทคนิคการเล่นนิทาน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. *ชลบุรี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 62-27*
- _____. (2546). *การส่งเสริมการอ่าน*. ชลบุรีการพิมพ์, ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2530). *ราชบัณฑิตยสถานพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พรานเชสคา วิกนาภา; & อัลเฟรด. (2005). *นิทานแปล*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปัญญาพร นิตยะประภา. (2534). *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ภรณ์ี คุรุรัตน์. (2526). *ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2535). *การเล่นของเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาร์คัส ฟิสเตอร์. (2548). *นิทาน: ปลาสายรุ้ง*. แปลโดย สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก.
- มีเดีย จุฬา. (2549). *รักการอ่าน...นำชีวิตสู่ความสำเร็จ*. วิชาการ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2525ก). *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เยาวพรรณ ทิมทอง. (2535). *การพัฒนาสติปัญญาของเด็กปฐมวัยด้วยเกมการศึกษามิติสัมพันธ์*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี ศรีไพพรรณ. (2516, เมษายน). *การเล่นนิทานและเล่าเรื่อง สื่อภาษา ชุมชนภาษาไทยของ* *ครูสภา*. 3(3) : 37-41.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2523). *เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา* *มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (หน่วยที่ 4 การจัดประสบการณ์* *เพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย).*

- รัตนา นุชบุญเลิศ. (2525). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมประกอบการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนพร สงวนประสาทพร. (2545). *กิจกรรมคัดสรรสำหรับส่งเสริมการอ่าน*. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาลัยการณ.
- รัชกร กอบบุญช่วย. (2522). *การศึกษาผลของเกมและปริศนาที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์และการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1)*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ระพีพรรณ มาลัย. (2535). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านในใจก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านในใจชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่สุก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา*.
- รัศมี เปื้อนทนต์. (2548ก). *นิทาน : ผจญภัยในสวน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านแปลน.
- _____. (2548ข). *นิทาน : เล่นน้ำในสวน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านแปลน.
- เรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป. (2549). *นิทาน : กระดองลายกับกระต่ายหูเรียว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสบปี้คิดส์.
- ลัดดา นิละมณี. (2527). *หน่วยที่ 7 สื่อการเล่าเรื่องและนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย. เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัย. เล่ม 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- ลัดดาวัลย์ กัณหสุวรรณ. (2527). *เกมวิทยาศาสตร์สำหรับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. โครงการพัฒนาของเล่นและเกมวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา. ชลบุรี: วิทยาลัยครูพระนคร*.
- ลาวัลย์ พลกล้า. (2523). *การสอนคณิตศาสตร์แบบปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลมุล รัตตากร. (2548). *นิทาน : มะนาว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991.
- วรี เกียสกุล. (2530). *การเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึก*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วรารณณ์ แก้วแย้ม. (2540). ผลของการใช้คำถามทางคณิตศาสตร์ประกอบบัตรภาพกับกิจกรรมการเล่นเครื่องสนามที่มีต่อความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. ปรินุณยานพนธ์ กศ.ท. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- วรรณิ ศิริสุนทร. (2532). วิชาการเล่านิทาน. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- วรรณิ โสมประยูร. (2539). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรสุดา บุญไวยโรจน์. (2530). เรื่องน่ารู้สำหรับครูคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วันเนาว์ ยูเด็น. (2542). นิทานคือชีวิต. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิลัย เวียงวิระ. (2526). นิทานสำหรับเด็ก. เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. เล่ม 2. ชมรมไทยอิสราเอล. กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- วัลย์ วลิตำรง. (2515, กรกฎาคม – สิงหาคม). ส่งเสริมห้องสมุดด้วยการเล่านิทาน, *วารสารการศึกษา*.
- วิภาวี ฅกาทรงศักดิ์. (2547). ลูกบอลเที่ยวชายหาดกรกฎาคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก.
- วิฑูรย์ รวงศรีแย้ม. (2534). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่5 ปรินุณยานพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2520, พฤศจิกายน). การเล่านิทานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการอ่านหนังสือให้เด็ก ฟัง. *ประชากรศึกษา*. 29(4): 37-39.
- ศรีสุดา จริยากุล. (2527). เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5-การอ่าน. นนทบุรี. มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริรัตน์ เจริญจินจันทร์. (2536). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2538). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทย วัฒนาพานิช.
- ศศิวิมล พุทธิรงค์วัตร. (2549). นิทานเพื่อนรัก : ก้านจอมซ่ากับแก๊งหมาจอมซน. กรุงเทพฯ: แพลน ฟอว์ คิตส์.
- ศิริพร ทองชูดำ(2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับนิสัยในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 ในจังหวัดพัทลุง วิทยานิพนธ์ปรินุณยานพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- สุขสมร ประพัฒน์ทอง. (2521). อิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถ่ายเอกสาร.
- สมใจ ทิพย์ชัยเมธา; และ ลออ ชะติกร. (2525). การเล่นเกมสำหรับเด็กปฐมวัย. ใน เอกสารประกอบการสอนชุด วิชาสื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยศึกษาเล่ม 1 หน่วยที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สัณห์พัฒน์ อรุณธารี. (2542). นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย. ภูเก็ต: โปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- สัททยา ชินสมบุญ (2528) .อิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4โรงเรียนสายน้ำผึ้ง วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์มหาวิทยาลัย
- สรรพชัย ศรีสุข. (2530). เปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเกมนิทานและปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ดันปิติ. (2536). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำที่มี ร ล ว ความกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและการฝึกทักษะโดยใช้กิจกรรมในคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2539). หลักและวิธีสอนอ่านไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนีย์ ทองศิริประภา. (2535). การเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนอนุบาลซึ่งได้รับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านต่างกัน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุชุม เฉลยทรัพย์, และผศ.ศาสตราจารย์ กศ.ม. บรรณารักษศาสตร์ การส่งเสริมการอ่าน พิมพ์ครั้งที่ 2 สายฝน. (2548). นิทาน : การเดินทางของลูกยาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991.
- หทัย ดันหยง. (2527). การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- อารี เกษมรติ. (2523). การสอนเกมการศึกษาแก่เด็กอนุบาลปีที่ 1. เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: ชมรมไทยอิสราเอล.

- อุทัย กุญรัตน์. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาผลของการฝึกทักษะการเปรียบเทียบจำนวน โดยใช้เกมกับการสอนแบบปกติ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุษา กลแกม. (2533). การเปรียบเทียบความสามารถในการจำแนกด้วยสายตาของนักเรียนอนุบาล ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษาและแบบฝึกหัด. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารมณ สุวรรณ. (2532). เทคนิคในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. (เอกสารการสอนชุดวิชา ฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย). หน่วยที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรทัย จันทวิชานะวงษ์. (2523). รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2526). คู่มือการสอนภาษาไทย กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เอื้องฟ้า สมบัติพานิช. (2525). ผลการใช้เกมแข่งขันเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลที่มีความพร้อมทาง การเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรสา คุมารี ปุกนุต. (2524). หนังสือสำหรับเด็กในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก (หน่วยที่ 8-15). พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อภิรักษ์ สวัสดิ์พงษ์(2531). “การศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด” ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อภิวิชิต พุทธมาตย์. (2531). การศึกษาเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อังคณา กล่อมฤทธิ์. (2532). ความอยากรู้อยากเห็น นิสัยรักการอ่านและคุณสมบัติส่วนตัวบาง ประการของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากและนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย. การศึกษาปฐมวัย กรุงเทพฯ.
- อเล็กเซ ตอสตอย. (2542). นิทาน : หัวผักกาดยักษ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก.

Dill. (1981:180-181). Dill,W.R. (1981). "What Management Games Do Best."

Management of Human Resources : Edited by Paul Pigors, Charles A. Myers and F.T.Main New York: McGraw – Hill.

Dixson, D., Johmson, J.; & Salts, E. (1977, June). "Training disadvantaged Preschoolers on Various Fantasy Activities Effects on Cognitive Functioning and Impulse Control,
" *Child Development*. Wayne State University. 48(2) : 367-379.

Grambs, C., Fitch, G. (1970). *Modern Methods in Secondary Education*. 3rd ed. U.S.A.: Holt Rinehart and Winston Inc.

Gilman, J. and other. (1976:657-661). "Games in Senior High School Mathematic Classes"
The Math Metic Teacher. 69: 651-657.

Hipple. (1985, March). "Language Art" *Journal Writing in Kindergarten*. 16 (62): 255-261.

Huck., C. (1979). *Children's Literature in the Elementary school*. Newyork: Holt, Rinehart and Winston,Inc.

Lovell, K. (1971:166-167). *Growth of Understanding in Math emetics*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

New Standard Encyclopedia. (1969). "Games," *Standard Education*.
Chicago : Cop oration.

Stewig, W.J.; & Jett, M. Simpson. (1995,145-151). *Language arts in the early Childhood Classroom*. Calornia : Wadsworth Publishing Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก

- คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการ
รักการอ่านของเด็กปฐมวัย
- แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการ
รักการอ่านของเด็กปฐมวัย
- ตารางแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผล
ต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมเกมประกอบนิทาน ที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัยครูผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในเด็กปฐมวัยได้หลายวิธี และวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับเด็กได้เพื่อพัฒนาการรักการอ่านเป็นการจัดกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้โดยตรงและเกิดการค้นพบด้วยตนเองภายใต้การดูแล และการแนะนำของคุณครูโดยคุณครูมีบทบาทในการกระตุ้น ให้แรงจูงใจ เพื่อสร้างให้เกิดความสนใจ และรักในการอ่านโดยครูมีบทบาทดังนี้

1. เป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์บางส่วนในการเล่นเกมให้กับเด็ก
2. คอยดูแลเด็กขณะที่ทำกิจกรรม และคอยสังเกตการรักการอ่านของเด็กขณะที่เด็กทำกิจกรรมตั้งแต่คุณครูเริ่มทำกิจกรรมจนกระทั่งสิ้นสุดกิจกรรม
3. กระตุ้นความสนใจของเด็กด้วยคำถามเพื่อให้เด็กเกิดการรักการอ่าน
4. ชมเชยและให้กำลังใจกับเด็กที่แสดงการรักการอ่านและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับอ่าน
5. พยายามให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการสร้างเกมประกอบนิทานเพื่อส่งเสริมการรักการอ่าน

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมเกมประกอบนิทานเป็นสื่อเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กปฐมวัยมีความสนใจในหนังสือนิทานมากขึ้น

เนื้อหา

การจัดประสบการณ์การรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมเกมประกอบนิทานเพื่อส่งเสริมการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยเด็กได้ลงมือเป็นผู้เล่นเกมที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับนิทานที่คุณครูได้นำมาอ่านให้เด็ก ๆ ฟัง

แนวการจัดกิจกรรม

1. การจัดกิจกรรมเกมประกอบนิทาน สัปดาห์ละ 3 วันวันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์
 - 1.1 ก่อนสร้างแผนการจัดกิจกรรมผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกหนังสือนิทาน ที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัย เนื้อหาในนิทานที่คัดเลือกสามารถนำมาจัดกิจกรรมเกมประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทำการคัดเลือกนิทานได้ทั้งหมดจำนวน 50 เล่ม

หลังจากนั้นนำหนังสือนิทานไปจัดวางไว้ที่ห้องสมุดประจำโรงเรียนเพื่อสังเกตความนิยมของเด็กปฐมวัยในการอ่านหนังสือนิทาน โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวัดความถี่ของการอ่านนิทานในแต่ละเล่ม จากนั้นทำการคัดเลือกหนังสือนิทานที่ได้รับความสนใจมากที่สุดจำนวน 24 เล่ม เพื่อนำมาใช้ในการทดลอง

1.2 คุณครูนำหนังสือนิทานทั้ง 24 เล่มจัดวางไว้ที่มุมหนังสือ

2. ระยะเวลาที่คุณครูใช้แผนการสอน

ขั้นนำ (ใช้เวลา 5 นาที)

1.เตรียมเด็กให้พร้อมโดยการร้องเพลง เล่นเกมปริศนา

2. คุณครูได้ให้ตัวแทนเด็กในแต่ละวันเลือกหนังสือนิทานที่ตนเองสนใจจากมุมหนังสือนิทานที่คุณครูจัดเตรียมแล้ว 24 เล่มนำมาเล่าให้เด็กๆ ฟัง เมื่ออ่านจบแล้วคุณครูเชิญชวนเด็กๆ ให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน

3. หลังจากที่คุณครูเล่านิทานจบ ชวนเด็กมาร่วมกันคิดเกมจากนิทานที่เด็กได้เลือกมา
ขั้นดำเนินการ (ใช้เวลา 20 นาที)

เด็กร่วมกันกำหนดกฎกติกาที่ใช้ในการเล่นเกมนั้น ในระหว่างการเล่นเกมเด็กสามารถหยิบสื่ออุปกรณ์ที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้เพื่อนำไปใช้ประกอบในการเล่น และในระหว่างการเล่นเกมผู้วิจัยจะให้คำแนะนำ และกระตุ้นด้วยคำถามเพื่อสร้างให้เด็กปฐมวัยเกิดนิสัยรักการอ่าน

ขั้นสรุป (ใช้เวลา 5 นาที)

เด็กและครูร่วมกันสนทนา ให้เด็กเป็นผู้สรุปกิจกรรมเกมและตอบคำถามเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน หรือวาดรูปถ่ายทอดออกมา (เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ)

3. สัปดาห์ที่ 1 สร้างความคุ้นเคยกับเด็ก

สัปดาห์ที่ 2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในเรื่องการรักการอ่านในช่วงกิจกรรมเสรี ตามแผนการจัดประสบการณ์สังเกต และบันทึก แบบสังเกตการรักการอ่านโดยผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 2 คน ในวันสุดท้ายของสัปดาห์แรก คือวันศุกร์

สัปดาห์ที่ 3 - 8 ดำเนินการจัดประสบการณ์เกมประกอบนิทานเพื่อส่งเสริมการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

บทบาทครู

1. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมอุปกรณ์เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างอิสระของเด็กปฐมวัย
2. นำเข้าสู่กิจกรรมด้วยการเล่านิทาน ร้องเพลง เล่นคำคล้องจองเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของเด็กแล้วจึงนำเข้าสู่กิจกรรม
3. แนะนำอุปกรณ์ หรือ กฎกติกา ก่อนจะเริ่มทำกิจกรรม
4. ครูผู้สอนใช้ปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก
5. ครูผู้สอนช่วยเหลือให้คำแนะนำตามความเหมาะสมอย่างทั่วถึง

บทบาทเด็ก

1. ร่วมเล่นเกมกับเพื่อน
2. เด็กสนใจกิจกรรม อยากมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. เด็กๆ มีความสนใจ ละอยากร่วมมีส่วนร่วมในการสร้างเกม

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม เพื่อส่งเสริมการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1

แผนที่ 1 วันจันทร์ นิทานประกอบเกมเรื่องลูกยางปลิวลม

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับหนังสือนิทาน
2. เพื่อให้เด็กได้เชื่อมโยงสาระที่เกิดจากการเล่นเกมไปสู่การเล่านิทาน
3. เพื่อเรียนรู้เนื้อหาในนิทานผ่านกิจกรรมการเล่นเรื่องลูกยางปลิวลม
4. เด็กเรียนรู้เรื่องการนับจำนวน และตัวเลข

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เตรียมเด็กให้พร้อมโดยการร้องเพลง “ กิ่ง ก้าน ใบ ”
2. คุณครูนำหนังสือเรื่อง “ลูกยางปลิวลม” มาเล่าให้เด็กๆ ฟัง โดยทุกครั้งในการเล่านิทานคุณครูจะเชิญชวนให้เด็กๆ ทำความรู้จักกับหนังสือนิทานก่อน โดยเริ่มจากการแนะนำชื่อเรื่องนิทาน รู้จักชื่อผู้แต่ง ผู้วาดภาพประกอบ รู้จักส่วนประกอบของหนังสือ ตั้งแต่ หน้าปก ปกใน เนื้อเรื่องโดยพูดไปพร้อมกับเปิดหนังสือ

ขั้นดำเนินการ

1. หลังจากที่คุณครูได้เล่านิทานจบคุณครูได้ชวนเด็กๆ มาเล่นเกมด้วยกันโดยคุณครูได้จัดเตรียมอุปกรณ์บางส่วนไว้ให้เด็กๆ คือ ลูกสน และกระเบ 2 ใบสีแดง 1 ใบ สีเหลือง 1 ใบ
2. คุณครูและเด็กได้เล่นเกมร่วมกันโดยในแต่ละเกมโดยก่อนที่จะเล่นรอบต่อไปคุณครูจะท้าวความถึงเกมจากหนังสือนิทาน

ขั้นสรุป

1. คุณครูและเด็กได้ร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเกมที่ได้สร้างขึ้น และเชื่อมโยงกับเกมในหนังสือนิทาน
2. คุณครูให้เด็กๆ ช่วยกันพาหนังสือนิทานไปเก็บคืนที่ชั้นหนังสือ
3. เมื่อชั่วโมงการเล่านิทานจบลงคุณครูได้กล่าวเชิญชวนเด็กๆ เกี่ยวกับนิทาน “ นิทานสนุกๆ ที่คุณครูนำมาเล่านี้ คุณครูได้นำมาจากมุมหนังสือนิทานพวกนี้ทั้งนั้นเลย เด็กๆ สามารถเข้าไปอ่านได้อีกในมุมหนังสือซึ่งมีนิทานให้เด็กๆ เลือกมากมาย หรือถ้าใครอยากจะยืมไปอ่านที่บ้านก็ได้จะได้นั่งอ่านด้วยหรือนำไปเล่าให้คุณพ่อคุณแม่ฟังที่บ้านก็ได้ ”

สื่อประกอบเกม

1. นิทานเรื่อง “ลูกยางปลิวลม”
2. ลูกยาง 50 ลูก
3. กระบะ 2 ใบ

การประเมิน

- การสังเกต / การจดบันทึก
- ประเมินด้วยใบสังเกตการรักการอ่านของเด็กในช่วงเข้ามุมอิสระ

นิทานประกอบเกมเรื่อง “การเดินทางของลูกยาง”

วันหนึ่งลมพัดแรงลูกยางลูกหนึ่งถูกสายลมพัดแกว่งไปแกว่งมาจนในที่สุดมันก็กระเด็นหรือหลุดออกจากต้น”ไอ้ะลูกยางร้องลั่นด้วยความตกใจมันหลับตาปีและคิดว่าอีกไม่นานมันต้องตกลงกระทบพื้นดินแข็งๆเป็นแน่แต่เหตุการณ์กลับไม่ได้เป็นอย่างที่มันคิด ลูกยางรู้สึกว่ามันกำลังลอยอยู่ในอากาศมันจึงลืมตาขึ้นและพบว่ามันกำลังลอยอยู่จริงๆเกิดอะไรขึ้นเนี่ยลูกยางกล่าวอย่างทันทใดนั่นก็มีเสียงหนึ่งดังขึ้นมา “สวัสดิ์จ้ะลูกยาง” นั่นคือสายลมที่นำเธอออกมาจากบ้านที่ร่มรื่นและจะพาเธอไปยังที่ที่เธอต้องการ”สวัสดิ์จ้ะสายลมฉันสงสัยว่าทำไมตอนที่ฉันหลุดออกมาจากต้นฉันไม่ร่วงลงพื้น”ลูกยางถามที่เธอไม่ตกลงพื้นเพราะว่าตัวเธอนั้นเบาและมีลมอย่างฉันช่วยพยุงตัวเธอไว้” “นั่นควั่นอะไรหรือจ๊ะ” คงเป็นควั่นที่เกิดขึ้นมาจากไฟป่านะอากาศร้อนมันจะเกิดไฟป่าขึ้นได้ง่าย”พูดจบสายลมก็ม้วนตัวอย่างรวดเร็วจนลูกยางไม่เห็นควั่นไฟกลุ่มนั้น สายลมผ่าลูกยางผ่านภูเขาน้อยใหญ่ ผ่านแม่น้ำสีเงินจนกระทั่งมาถึงดินแดนว่างเปล่ากว้างไกลสุดสายตา”แยแล้วนี่มันดินแดนไร้ลมนี่นา” “ทำไมเธอถึงต้องตกใจด้วยละจ๊ะ” ที่ฉันตกใจเพราะที่นี้เป็นดินแดนต้องห้ามสำหรับฉันถ้าฉันอยู่ที่นั่นนานเกินไปฉันอาจจะสูญสลายได้” “สายลมพอจะรู้ไหมว่าทำไมไม่มีต้นไม้สักต้น” เมื่อก่อนที่นี่เคยเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์มากแต่เมื่อมีมนุษย์อย่างกายเข้ามาพวกเขาก็พากันตัดต้นไม้ไม่มีป่ามีพื้นที่แห้งแล้ง” สายลมพูดอย่างออกแรง แล้วสายลมก็ลาจากไปแล้วลูกยางก็ไปเจอกิ่งก่า กิ่งก่าพาลูกยางไปยังดินแดนสีเทาและไปพบกับงูลูกยางให้งูพาไปที่แม่น้ำและลูกยางก็หย่อนตัวลงไปในแม่น้ำให้สายน้ำพัดไปเรื่อยๆ แล้วลูกยางก็ไปเจอดินแดนใหม่ที่ลูกยางพร้อมที่จะเติบโตได้ และมีขึ้นกระรอกใจดีพาลูกยางไปยังที่กว้างๆที่เป็นดินร่วนซุยและไม่มีต้นไม้ใหญ่บัง หลังจากนั้นลูกยางก็ผ่องร่างลงบนพื้นดินที่ร่วนซุย เมื่อฝนตกกรากเล็กๆก็งอกออกมามันดูดกินน้ำอย่างเอร็ดอร่อยจนร่างกายของมันเติบโตเป็นต้นอ่อน

วันเวลาผ่านไปต้นยางเล็กๆเติบโตเป็นต้นยางใหญ่ให้ร่มเงาแก่สัตว์น้อยใหญ่ในป่าแห่งนั้นและอยู่อย่างมีความสุข

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม เพื่อส่งเสริมการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1

แผนที่ 2 วันพุธ นิทานประกอบเกมเรื่องเบ๊มแมวใหญ่กับจ้อยแมวเล็ก

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับหนังสือนิทาน
2. เพื่อให้เด็กได้เชื่อมโยงสาระที่เกิดจากการเล่นเกมไปสู่การเล่านิทาน
3. เพื่อเรียนรู้เนื้อหาในนิทานผ่านกิจกรรมการเล่นเรื่องเบ๊มแมวใหญ่กับจ้อยแมวเล็ก
4. เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องชนิดของปลา
5. เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องการนับจำนวน และตัวเลข
6. เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องสี

การดำเนินกิจกรรม

ชั้นนำ

- 1.เตรียมเด็กให้พร้อมโดยการร้องเพลง “ปลาน้อย”
2. คุณครูนำหนังสือเรื่อง “เบ๊มแมวใหญ่กับจ้อยแมวเล็ก” มาเล่าให้เด็กๆ ฟัง โดยทุกครั้งในการเล่านิทานคุณครูจะเชิญชวนให้เด็กๆ ทำความรู้จักกับหนังสือนิทานก่อน โดยเริ่มจากการแนะนำชื่อเรื่องนิทาน รู้จักชื่อผู้แต่ง ผู้วาดภาพประกอบ รู้จักส่วนประกอบของหนังสือ ตั้งแต่ หน้าปก ปกใน เนื้อเรื่อง โดยพูดไปพร้อมกับเปิดหนังสือ
- 3.หลังจากที่คุณครูได้เล่านิทานจบคุณครูได้ชวนเด็กๆ มาเล่นเกมด้วยกันโดยคุณครู

ขั้นดำเนินการ

- 1.ได้จัดเตรียมอุปกรณ์บางส่วนไว้ให้เด็กๆ คือเบ็ดตกปลาด้ามไม้ปลายห้อยด้วยเชือกติดแม่เหล็ก 3 อัน ปลากระดาษสีจำนวน 20 ตัวมีตัวหนีกระดาษติดตัวปลาตัวละ 1 อัน กระดาษสีแดง 1 ใบ กระดาษสีเขียว 1 ใบ กระดาษเหลือง 1 ใบ
2. คุณครูและเด็กได้เล่นเกมร่วมกันโดยในแต่ละเกมจะเล่น คุณครูจะท้าวความถึงเกมจากหนังสือนิทานด้วย

3. ขั้นสรุป

1. คุณครูและเด็กได้ร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเกมที่ได้สร้างขึ้น และเชื่อมโยงกับเกมในหนังสือ นิทาน
2. คุณครูให้เด็กๆช่วยกันพาหนังสือนิทานไปเก็บคืนที่ชั้นหนังสือ
3. เมื่อชั่วโมงการเล่านิทานจบลงคุณครูได้กล่าวเชิญชวนเด็กๆเกี่ยวกับนิทาน “นิทานสนุกๆ ที่คุณครูนำมาเล่านี้ คุณครูได้นำมาจากมุมหนังสือนิทานพวกนี้ทั้งนั้นเลย เด็กๆ สามารถเข้าไปอ่านได้อีกในมุมหนังสือซึ่งมีนิทานให้เด็กๆ เลือกมากมาย หรือถ้าใครอยากจะยืมไปอ่านที่บ้านก็ได้จะได้นั่งอ่านด้วยหรือนำไปเล่าให้คุณพ่อคุณแม่ฟังที่บ้านก็ได้”

สื่อประกอบเกม

1. นิทานเรื่อง “เบิ้มแมวใหญ่กับจ้อยแมวเล็ก”
2. เบ็ดตกปลาด้ามไม้ปลายห้อยด้วยเชือกติดแม่เหล็ก 3 อัน
3. ปลากระดาษสีจำนวน 20 ตัวมีตัวหนีบกระดาษติดตัวปลาตัวละ 1 อัน
4. กระบะสีแดง 1 ใบ กระบะสีเขียว 1 ใบ กระบะสีเหลือง 1 ใบ

การประเมิน

- การสังเกต / การจดบันทึก
- ประเมินด้วยใบสังเกตการณ์รักการอ่านของเด็กในช่วงเข้ามุมอิสระ

นิทานประกอบการเล่นเกมเรื่องเบิ้มแมวใหญ่กับจ้อยแมวเล็ก

เช้าวันนี้อากาศแจ่มใสเบิ้มแมวใหญ่ชวนจ้อยแมวเล็กไปตกปลา เบิ้มหิ้วถังน้ำใบใหญ่ “ฉันจะเอาไปใส่ปลาตัวใหญ่” จ้อยหิ้วถังใบเล็ก “ฉันจะเอาไปใส่ปลาตัวใหญ่หรือตัวเล็ก ก็ได้ทั้งนั้น” เบิ้มใช้เบ็ดคันใหญ่ “ฉันจะตกปลาให้ได้ตัวใหญ่” จ้อยใช้เบ็ดคันเล็ก “ฉันจะตกปลาให้ได้ ตัวใหญ่หรือตัวเล็ก ก็ได้ทั้งนั้น” เบิ้มตกปลาได้ตัวหนึ่ง “ว้าว! ปลาตัวเล็กจัง ไม่เอาดีกว่า” เบิ้มอยากได้แต่ปลาตัวใหญ่จึงปล่อยปลาดังเล็กกลับบ้านไป จ้อยตกปลาได้ตัวหนึ่ง “ไชโย! ตกปลาได้แล้วได้ปลาตัวเล็ก ก็ไม่เป็นไร” เบิ้มมองดูถังน้ำใบใหญ่ ไม่มีปลาสักตัว “ไม่เป็นไร เดี่ยวก็ตกปลาตัวใหญ่ได้แน่ๆ” จ้อยมองดูถังน้ำใบเล็ก มีปลาตัวเล็กหนึ่งตัว “ไม่เป็นไร ได้ปลาตัวเล็ก ก็ยังดีนะ” ต่อมาไม่นาน เบิ้มตกปลาได้อีกตัว แต่... “ได้ปลาตัวเล็กอีกแล้ว ไม่เอาดีกว่า” เบิ้มอยากได้แต่ปลาตัวใหญ่จึงปล่อยปลาดังเล็กลงน้ำไปอีก จ้อยตกปลาตัวเล็กได้เหมือนกัน “ไม่เป็นไร ได้ปลาตัวเล็กอีกแล้ว ก็ยังดีนะ” เวลาผ่านไปจนถึงตอนบ่ายเบิ้มยังตกปลาไม่ได้เลยสักตัว คราวนี้เบิ้มคิดว่า “ถ้าตกได้ปลาตัวเล็ก ก็ไม่เป็นไร” ส่วนจ้อยตกปลาตัวเล็กได้อีกสองตัว “ไม่เป็นไร ได้ปลาตัวเล็ก ก็ยังดีนะ” ถึงเวลาเย็นแล้ว

เบิ้มก็ยังตกปลาไม่ได้สักตัวทั้งปลาตัวใหญ่และปลาตัวเล็ก “ฮือๆ แงๆ แล้วฉันจะเอาอะไรไปทำเป็นอาหารเย็นล่ะ” จ้อยมองดูปลาในถังน้ำของตัวเอง “อืม...ฉันคิดออกแล้วล่ะว่าจะช่วยเบิ้มยังไง” จ้อยแบ่งปลาตัวเล็กในถังใบเล็กของตัวเองใส่ถังใบใหญ่ของเบิ้ม “เอาล่ะ...ตอนนี้เบิ้มก็มีปลาตัวเล็กอยู่ในถังเหมือนฉันแล้วไง” เบิ้มดีใจมาก ที่มีปลาไปทำเป็นอาหารเย็น จ้อยก็ดีใจมาก ที่แบ่งปลาให้เบิ้ม ถังใบใหญ่ของเบิ้ม มีปลาตัวเล็กสองตัว ถังใบเล็กของจ้อย ก็มีปลาตัวเล็กสองตัว พระอาทิตย์กำลังจะตกดินเบิ้มถือถังใบใหญ่ใส่ปลาตัวเล็ก จ้อยถือถังใบเล็กใส่ปลาตัวเล็ก ทั้งสองเดินทางกลับบ้านอย่างมีความสุข

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกม เพื่อส่งเสริมการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1

แผนที่ 3 วันจันทร์ นิทานประกอบการเล่นเกมเรื่อง น้องฝ่ายกับเส้นเชือกพิเศษ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับหนังสือนิทาน
2. เพื่อให้เด็กได้เชื่อมโยงสาระที่เกิดจากการเล่นเกมไปสู่การเล่านิทาน
3. เพื่อเรียนรู้เนื้อหาในนิทานผ่านกิจกรรมการเล่นเรื่องน้องฝ่ายกับเส้นเชือกพิเศษ

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. คุณครูชวนเด็กๆ มาร่วมกันร้องเพลง “เชือก”

โอ้...ว่าเจ้าเชือกเส้นน้อย ทั้งพลาสติก ปอ ป่าน นำมาชัก จุง โยง ลาก ใช้ร้อยรองเท้า น่าสน	ประโยชน์ใช้สอยนานัปการ เชือกกล้วยจักรสานใช้ได้คงทน สบายมือ มากช่วยผ่อนแรงตน พวกเราทุกคนเดินคล่องเร็วไว
--	---

ลัน ลัน ลา

ลัน ลัน ลัน ลา

ลัน ลัน ลัน ลา

ลัน ลา ลัน ลา

ลัน ลัน ลา

ลัน ลัน ลัน ลา

ลัน ลัน ลัน ลา

ลัน ลา ลัน ลา

2. คุณครูนำนิทานเรื่อง “น้องฝ่ายกับเส้นเชือกพิเศษ” โดยทุกครั้งในการเล่านิทานคุณครูจะเชิญชวนให้เด็กๆ ทำความรู้จักกับหนังสือนิทานก่อน โดยเริ่มจากการให้เด็กๆ ได้ดูภาพหน้าปกแล้วทายว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร?

3. คุณครูจึงแนะนำชื่อเรื่องนิทาน รู้จักชื่อผู้แต่ง ผู้วาดภาพประกอบ รู้จักส่วนประกอบของหนังสือ ตั้งแต่ หน้าปก ปกใน เนื้อเรื่องโดยพูดไปพร้อมกับเปิดหนังสือ

ขั้นดำเนินการ

1. คุณครูได้เล่านิทานจบคุณครูได้ชวนเด็กๆ มาเล่นเกมด้วยกันโดยคุณครูได้จัดเตรียมอุปกรณ์ที่มีแจกเชือกยาว 65 เซนติเมตรให้เด็กๆ คนละ 1 เส้น

3. คุณครูและเด็กๆ ร่วมกันเล่นเกม

ขั้นสรุป

1. คุณครูและเด็กได้ร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเกมที่ได้สร้างขึ้น และเชื่อมโยงกับเกมในหนังสือ นิทาน
2. คุณครูให้เด็กช่วยกันพาหนังสือนิทานไปเก็บคืนที่ชั้นหนังสือ
3. เมื่อชั่วโมงการเล่านิทานจบลงคุณครูได้กล่าวเชิญชวนเด็กๆเกี่ยวกับนิทาน “ นิทานสนุกๆที่คุณครูนำมาเล่านี้ คุณครูได้นำมาจากมุมหนังสือนิทานพวกนี้ทั้งนั้นเลย เด็กๆสามารถเข้าไปอ่านได้อีกในมุมหนังสือซึ่งมีนิทานให้เด็กๆเลือกมากมาย หรือถ้าใครอยากจะมีไปอ่านที่บ้านก็ได้จะได้นั่งอ่านด้วยหรือนำไปเล่าให้คุณพ่อคุณแม่ฟังที่บ้านก็ได้”

สื่อประกอบเกม

1. นิทานเรื่อง” น้องฝ้ายกับเส้นเชือกวิเศษ
2. เส้นเชือก 25 เส้น ยาว65เซนติเมตร 25 เส้น

การประเมิน

- การสังเกต / การจดบันทึก
- ประเมินด้วยใบสังเกตการรักการอ่านของเด็กในช่วงเข้ามุมอิสระ

นิทานประกอบเกมเรื่อง “ น้องฝ้ายกับเส้นเชือกวิเศษ”

น้องฝ้ายกับเส้นเชือกวิเศษอยู่หนึ่งเส้นชื่อว่า “ เชือกตามใจฉัน” ที่แปลงเป็นอะไรก็ได้ แต่ฝ้ายเรียกว่า “ เชือกเอาแต่ใจ” เพราะดื้อออกมาขดเป็นของเล่นให้น้องฝ้ายก็ไม่ได้ วันหนึ่งน้องฝ้ายเดินผ่านสระที่มีน้ำเหลือน้อย เห็นกุ่ม หอย ปูปลาเปียดกันในสระ ก็อยากจะช่วย เชือกเอาแต่ใจที่ถื้อมาด้วยก็ไพล่ขึ้นมาน้องฝ้ายรีบดึงเชือกเอาแต่ใจออกมา ขด ขด ขด ให้เป็นรูปร่าง ตามอย่างที่เราคิด เชือกเอาแต่ใจที่ขด ขด ขด ไวกลายเป็นเป็นเมฆฝน ที่เริ่มตกลงมาให้กุ่ม หอยปูปลาดีใจ

น้องฝ้ายหลบฝนอยู่ใต้ต้นไม้ สัตว์หลายตัวเข้ามาหลบด้วย น้องฝ้ายเลยดึงเชือกเอาแต่ใจออกมา ขด ขด ขด ให้เป็นรูปร่างเชือกเอาแต่ใจขด ขด ขดไวกลายเป็น ร่มคันใหญ่บังฝนให้น้องฝ้ายกับทุกๆตัวใต้ต้นไม้พอฝนหยุดตกน้องฝ้ายเห็นกระต่ายเจ็บตัวหนึ่งซีมเศร้า กระโดดไม่ได้น้องฝ้ายก็เลยดึงเชือกเอาแต่ใจออกมาขด ขด ขดให้เป็นรูปร่าง เชือกเอา แต่ใจที่ขดขดขด ไวกลายเป็นสปริงพากระต่ายกระโดดลิ้นไป ชนแมงมุม แมงมุมเสียใจเพราะต้องถักทอใยตั้งนานน้องฝ้ายเลยดึงเชือกเอาแต่ใจออกมา ขด ขด ขด ให้เป็นรูปร่าง เชือกเอาแต่ใจที่ขด ขด ขด ไวกลายเป็นใยแมงมุม แมงมุมนั่งยิ้มได้ แต่ไม่ทันไรหนูน้อยตกลงมาใส่ใยแมงมุม”ไม่ว่าจะหักจะกลับบ้านอย่างไร” หนูน้อยร้องให้ น้องฝ้ายก็เลยดึงเชือกเอาแต่ใจออกมาขดขดขด เป็นรูปร่าง เชือกเอา แต่ใจขดขดขด เป็นไม้กวาด หนูน้อยดีใจแล้วว่า

บินไปชนต้นไม้ เพราะก้อนเมฆก้อนใหญ่ไปบังดวงอาทิตย์ มือมืดไปหมด เมฆก้อนใหญ่คือเมฆฝนที่น้อง
ฝ้ายทำขึ้นมา แล้วตกเป็นฝนไม่หมด น้องฝ้ายเลยดึงเชือกเอาแต่ใจออกมาขด ขด ขดให้เป็นรูปร่าง
เชือกเอาแต่ใจขดขดขดไว้กลายเป็นดวงดาว ส่องสว่าง หนูน้อยอาสาไปส่งน้องฝ้ายที่เข้าใจแล้วว่าถ้า
อยากจะช่วยผู้อื่นเชือกจึงจะออกมา ตอนนี้น้องฝ้ายเรียกเชือก “ เอาแต่ใจ” ว่า “ เชือกมีน้ำใจแล้วนะ

ภาคผนวก ข

- คู่มือแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย
- แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้มีแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยเพื่อที่จะสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยทำการสังเกตเด็กปฐมวัยในช่วงเวลา 9.30-10.00น.ของ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสังเกตชุดนี้ใช้สำหรับสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยระดับชั้นปีที่2 (อายุ 4-5 ปี) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเล่นเกม
2. งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดลองร่วมกับผู้วิจัยอีก2ท่านโดยใช้เกณฑ์ การคัดเลือก โดยผู้ช่วยผู้วิจัยจะต้องเป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนในเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี
3. การบันทึกแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยถ้าในเวลาที่ทำการสังเกตเกิดมีนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยให้ตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยให้ทำเครื่องหมายลงในช่องนั้น
4. การบันทึกคะแนนให้คะแนนของแบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยกำหนดเป็น 0, 1, 2 เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย สรุปนิสัยรักการอ่านได้ดังนี้คือ

แบ่งออกเป็น 3 หมวด จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วยข้อรายการสังเกตดังนี้

1. ความสนใจของเด็กปฐมวัย	มี	5 ข้อ
2. เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการอ่าน	มี	5 ข้อ
3. การดูแลเก็บรักษาหนังสือ	มี	5 ข้อ

โดยนำเกณฑ์มาประเมินให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 หมวด โดยสร้างเป็นแบบประเมินค่า กำหนดตัวเลข 3 ลำดับได้แก่ 2, 1, 0 ดังนี้ เกณฑ์การให้คะแนนให้ครูผู้สังเกตหากพบเด็กมีพฤติกรรมใดให้เขียนเครื่องหมาย ลงไปที่ช่องพฤติกรรมที่ปรากฏรวมทั้งหมด 15 ข้อ

ให้ 1 คะแนน หมายถึง ครูผู้สังเกตไม่พบนิสัยรักการอ่านของเด็กในขณะที่เล่นอิสระ

ให้ 0 คะแนน หมายถึง ครูผู้สอนไม่แน่ใจกับนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยในขณะที่เล่นอิสระ

ให้ 2 คะแนน หมายถึง ครูผู้สังเกตพบนิสัยรักการอ่านของเด็กในขณะที่

ดำเนินการใช้แบบสังเกต

1. ศึกษาแบบสังเกตและคู่มือให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมด เพื่อให้เกิดความชำนาญใช้แบบสังเกตนิสัยรักการอ่าน
2. ทำการสังเกตนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และการทดลองเพื่อหาข้อมูลพื้นฐาน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวบุษนีย์ สมญาประเสริฐ
วันเดือนปีเกิด	21 พฤศจิกายน 2520
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	244/1 ถ.มรุพงษ์ ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 24000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงาน	32/81 ถ.ทุ่งมังกร11 แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน จ.กรุงเทพ 10170

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2537	ระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์
พ.ศ.2541	ระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
พ.ศ.2551	ระดับปริญญาโท กศ. ม. (การศึกษาปฐมวัย) จากจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ